

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

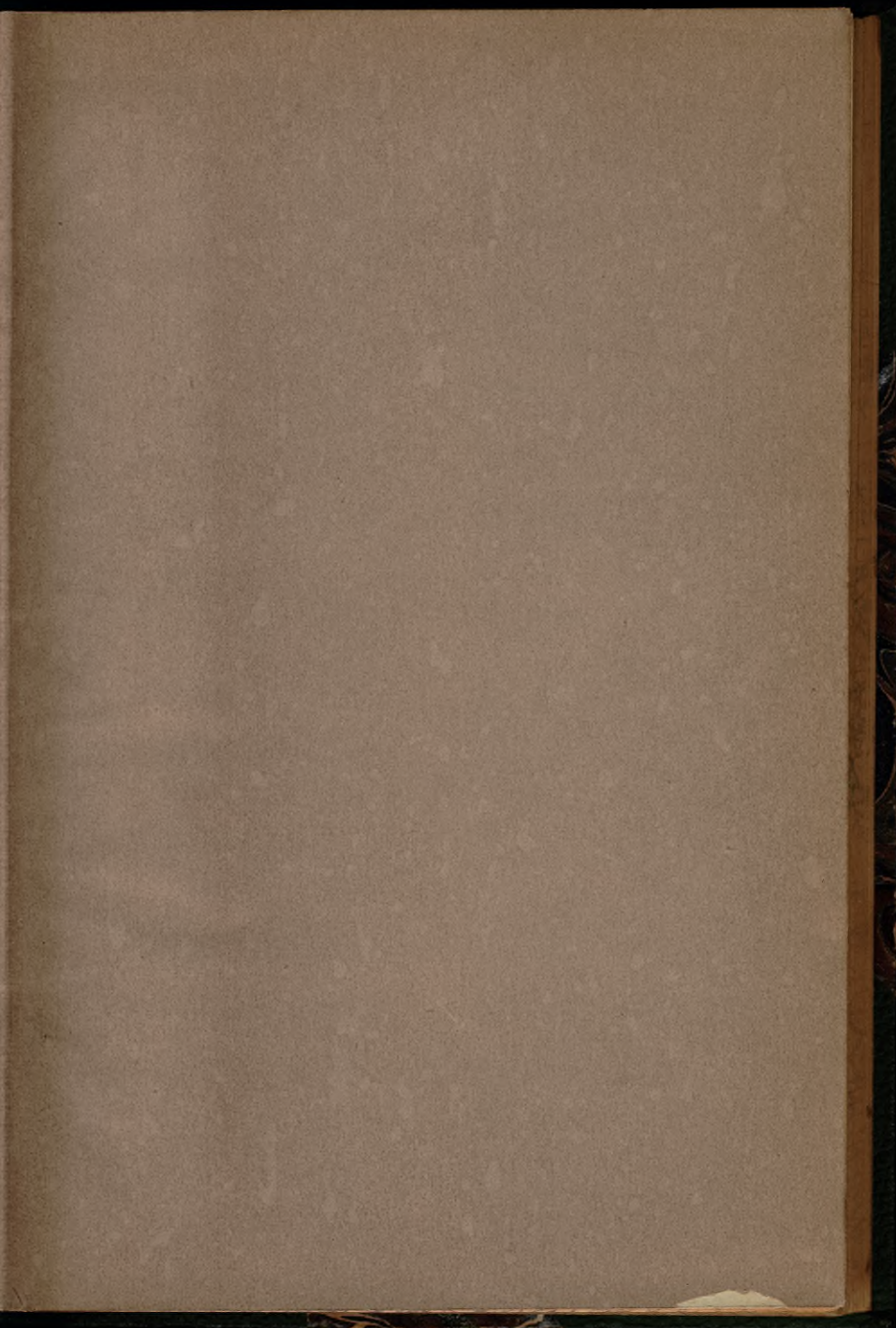

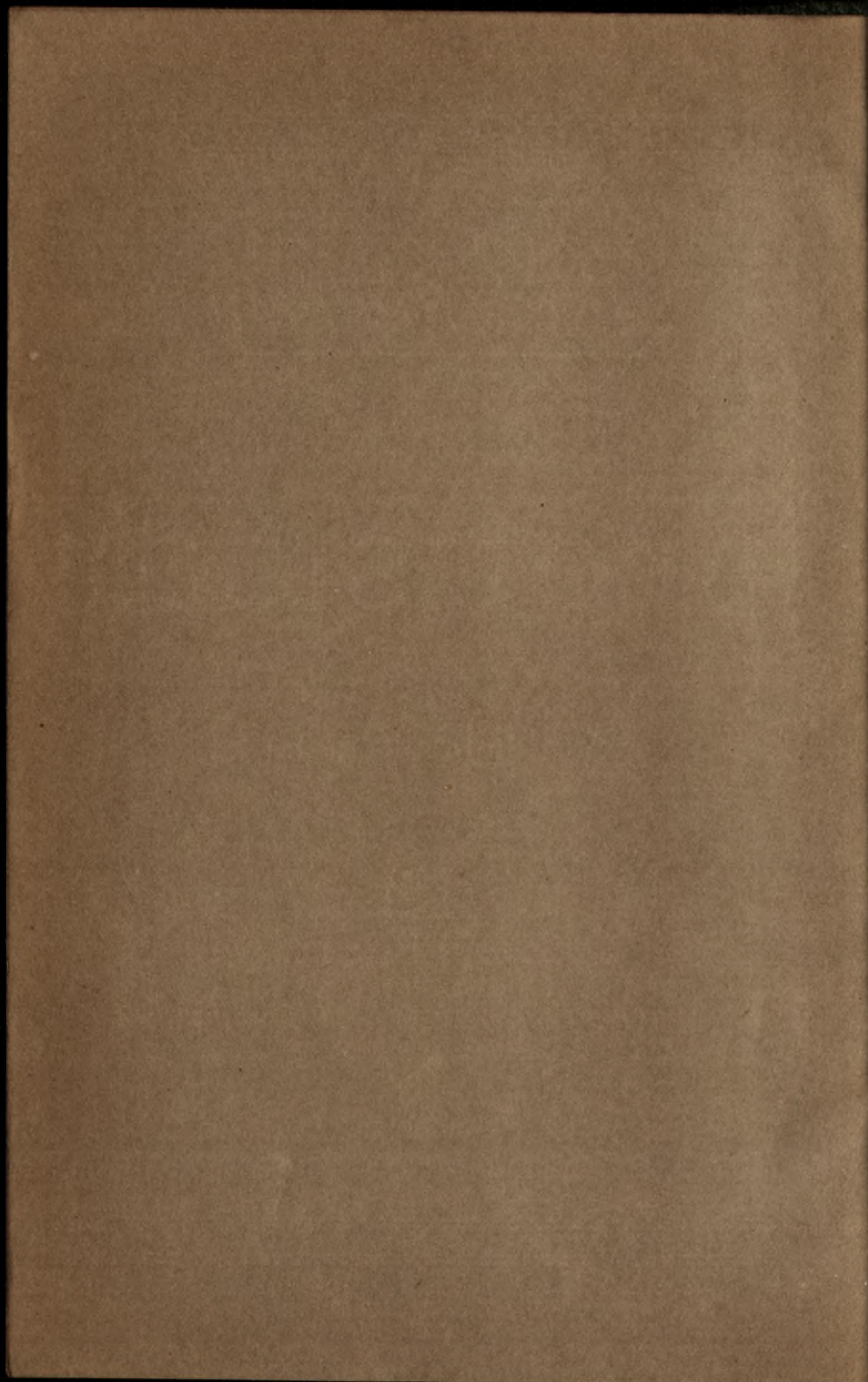

Allmänna Sektionen

Litt.

Sv.

Axel Jäderin

Brottsjöar

Verklighetsteckning

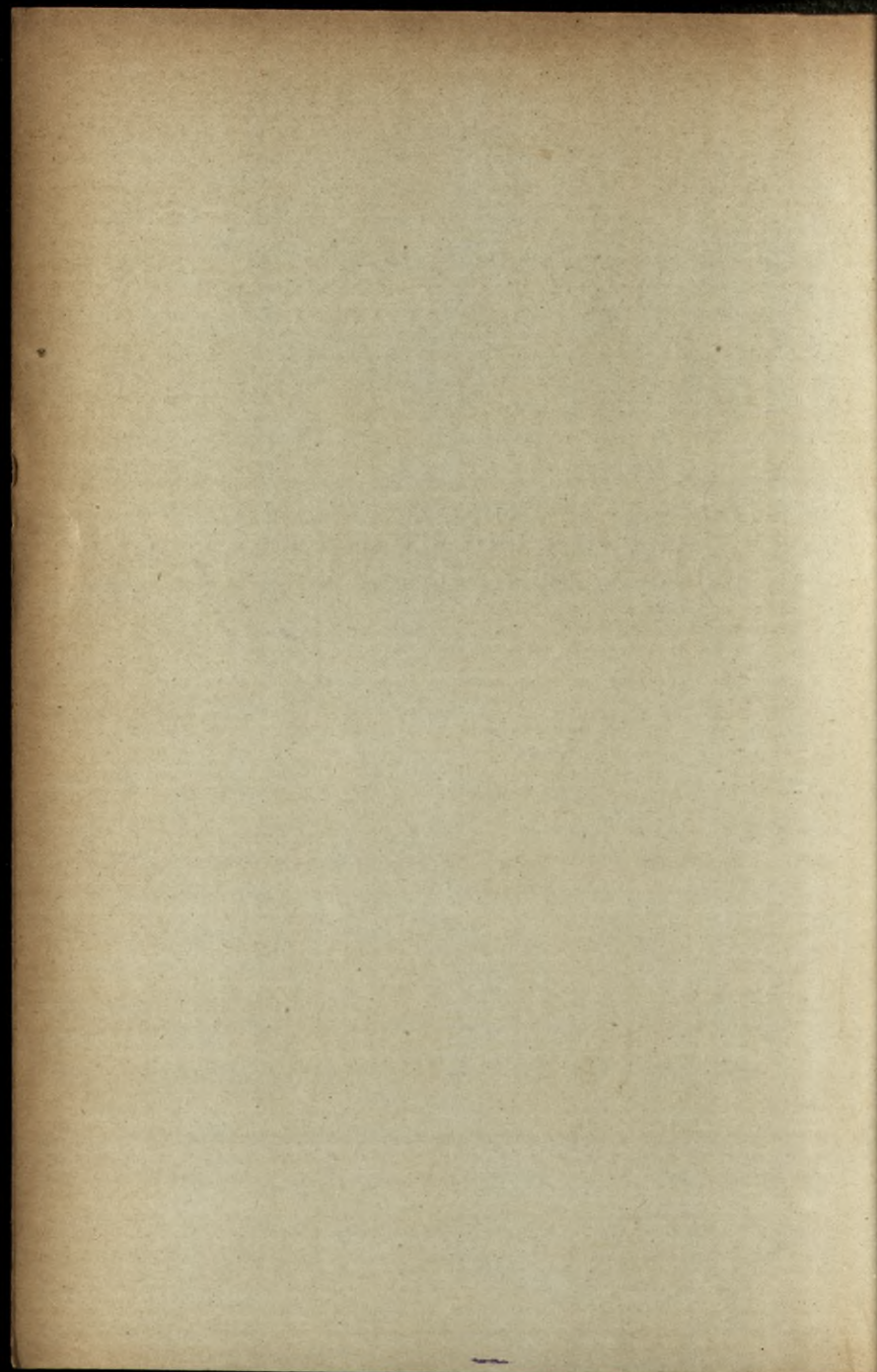

Stockholm.

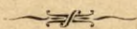
Svanbäck & Komp. förlag.

Pris 2 kr. 25 öre.

Jäderin

Brottsjöan

Verklighetsteckning

af

Axel Jäderin

Stockholm
Svanbäck & Komp. förlag.

STOCKHOLM 1891

O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.

FÖRSTA KAPITLET.

Jag vet icke om andra haft samma erfarenhet som jag i den vägen. Men med mig har det varit så att jag haft en alldeles tydlig förnimmelse af det moment, då jag hann »landryggen i lifvet» för att tala med en stor skald, då jag började märka att det stupade utför ner i ålderns dal för mig, medan jag ända dittills haft känslan af att sträfva uppför och ännu oakadt alla erfarenheter icke var riktigt säker på hvad stort och vackert lifvet hade att bjuda på. »Vänta bara!» hade jag tänkt. »Ännu en liten bit till, så få vi se hvad det vill blifva utaf.» Men så med ens märkte jag, att jag var på den höjd der lefnadens strömmar dela sig eller rättare att jag varit der. Jag märkte det på mycket. Först och främst på det förvånansvärda jemmod hvarmed jag umbar så godt som alla illusioner — alla kunna vi icke göra oss af med på denna sidan grafven, skulle jag tro. Och vidare derpå att min ungdoms gestalter, som under sträfvandet i uppforsbacken icke fått så många tankar sig egnade, stego fram på nytt och fäste vid sig mycket af mitt intresse. Händelser och personer, som förut

tyckts utplånade ur erinringen, började ske och lefva på nytt.

Hur kommer det sig, att ett sådant återvändande i inbillningen till en tidigare ålder alltid slår an en ton af vemod i själen? Kom icke och tala med mig om »barndomens paradys» eller om »ungdomens solskensdagar»; ty många, ja de flesta skulle nog kunna bekänna liksom jag, att den uppväxande åldern har sitt tillräckliga mått af bitterhet genom allt det tvång man då är underkastad, genom det stränga skolarbetet och de för dess pådrifvande åtminstone förr mycket brukade skam- och kroppsstraffen. Jag var dessutom tidigt full af farhågor för min framtid, ja grubblade redan som gosse öfver det problemet hur jag en gång skulle kunna försörja mig, medan jag nu på gamla dagar tager sakerna märkvärdigt lätt och nära nog låter hvar dag hafva sin egen omsorg. Således påstår jag, för att återvända till min fråga, att man plägar misstaga sig om orsaken till det ljufva vemod som intager oss då vi upplifva våra tidigare minnen. De förefalla oss vackrare än de borde göra, på samma sätt som ett landskap, sedt på afstånd, förlorar det, som på närmare håll gör det fult, eller som äfven skrala byggnader taga sig drägligt nog ut på planscher. Hvaraf kommer sig detta? Jag har icke kunnat tänka mig någon annan förklaring än den, att medan man ännu hoppas något af lifvet, så ersätter detta hopp alla vedervärdigheter. Vår ungdom kan vara bekymmerfull nog; men det bär dock uppför under den tiden mot det efterlängtrade okända, det ligger förmiddagsljus äfven öfver sorger och motgångar. Det är således icke vårt lif i ungdomen vi sakna — *det* skulle bereda oss föga glädje att nu få lefva om —

utan den själsstämning hvori vi tillbragte det; det är våra flydda föreställningar om denna världen som vi ännu älska, fastän vi öfvergifvit dem.

Förlåt! Jag vill icke docera, ehuru detta kommit att sägas väl omständligt. Det vill vara en förklaring öfver det eljest kanske ganska onödiga, att jag nedskrifver denna historia eller rättare dessa stycken af en historia. Längre förgätna träda numera ofta fram för min erinring bilder från dagar som jag upplefvat för länge sedan. Och bland dessa bilder ser jag oftast den af en ung man, omkring hvilken dessa uppteckningar hufvudsakligen torde komma att röra sig. Det var en tid som jag höll mycket af honom, oaktadt det icke fans något ovanligt hos honom, om icke det att han var en ganska sanningsälskande yngling, för hvilken humbug var det förhatligaste af allt. De som läsa detta skola af det följande lära känna honom, om jag kan på papperet fåsta något af den friska färg, som mina ungdoms-erinringar just på sista tiden fått.

Han hette Helge Höst — hu, så många h'n! — och var vid den tid, då han införes i berättelsen, blott några och tjugu år gammal. Om hans utseende är icke mycket att säga — det har med berättelsen föga att göra. Han såg ut som folket gör mest i vårt land, var litet klumpig, litet tafatt, men minst af allt simpel i sitt sätt. Unge Hösts karakter, om han sjelf eller någon annan då eller senare kommit under fund med den, skulle icke kunna skildras på det gammalmodiga sättet såsom uteslutande god eller uteslutande klandervärd. Han var, i likhet med alla andra verkliga människor, hvad våra moderna författare nu med samfäld originalitet kalla »en sammansatt natur». Det går verkligen

för sig, hvad man nu börjar få klart för sig i litteraturen, men icke gerna medgifver såsom möjligt i verkligheten, att vara på en gång entusiastisk och praktiskt öfverläggande, att känna det man är sig sjelf närmast, men ändå vilja uppoffra sig för andra, att kunna låga af kärlek, men samtidigt täras af tvifvel. Ja, hjelten och mesen förenas vanligen i en person, och den som i likhet med en populär konung kan säga om sig sjelf, att han aldrig förnummit en känsla af fruktan, han är antingen ett högst sällsynt undantag eller ock en klen observatör på sig sjelf. Helge Höst kan således tillvidare icke med någon utsigt till framgång afkonterfejas till sitt inre, utan läsaren får sjelf gifva honom det vitsord han anser lämpligt, sedan bekantskapen med den unge mannen i olika situationer skett genom dessa blad. Nu skall i denna presentation icke vidare nämnas, än att Helge, då bekantskapen med honom inledes, nyss aflagt en mindre examen vid universitetet, hvilket han strax derefter lemnat, både till följd af medellöshet och därför att han ville ut och försöka sig i lifvet. Det var publicistens bana han valt åt sig. Dels menade han, att hans särskilda begåfning låg åt det hållet, och dels trodde han, att han med pennan lättast skulle kunna göra verklig nytta för sig.

Utopist var han icke och hoppades därför ej, såsom så många unga män göra, att kunna fullända några storverk med det fria ordet såsom medel. Men han trodde dock, att han i ett och annat borde lyckas uträtta något. Han hade redan lemnat bakom sig de omogna föreställningar, som till en viss tid dåra alla ynglingar och som besynnerligt nog hålla så många fångna äfven sedan lifvet kunde ha lemnat dem erfarenhet.

Många illusioner skulle han slippa se gäckade, emedan han icke gick till sin verksamhet med den vanliga liberala uppfattningen. Alla erkänna, att de goda och upplysta människorna icke förefinnas till öfverflöd, utan att de flesta individer man träffar på lemna bedröfligt mycket att önska. Men ändå skulle konglomeratet af alla dessa ofullkomliga, ja dåliga individer blifva någonting så respektingivande, att man kan tala om »folkets majestät» och förmå sig att handla i strid med erfarenhetens lärdomar, blott för att få vara i samförstånd med massan! Den begynnande tidningsmannen Helge var dock ingen »folkfiende», och minst af allt var han benägen att taga parti för de mer eller mindre privilegierade i samhället på de andras bekostnad. På så sätt kom han ju att sakna system, att vara utan en fast hållpunkt, tycker man. Nå, hvad mera? Hur många är det, som, om de vilja vara fullt uppriktiga, kunna bringa sin åskådning af människorna och världen inom linierna af ett ordnad system? Icke många, var säker derpå! Vi äro så inkonsekventa litet hvar, om det nu skall vara inkonsequens att såsom vännen Helge här i berättelsen afstå ifrån att sluta sig till åsigter som *andra* förklarar vara korollarier af dem man verkligen af uppriktigaste öfvertygelse omfattar, men som man sjelf finner vara motbudande för ens eget innersta väsen. Med sådana ofullkomligheter hvad det systematiska beträffar hade Helge dock en ledtråd för sin verksamhet i en levande rättskänsla. Det är märkvärdigt, att de som äro komna hit till världen med en sådan — den kan knappast förvärfvas, de flesta qvinnor skulle fåfängt bemöda sig derom — de kunna få den känslan slappad genom äfven andra studier än sofistiska tankeöfningar; men

den blir aldrig liffigare hos dem än sådan den framträder då den unga människan börjar kunna göra sig egna omdömen om sina förnimmelser. En sådan känsla är den säkraste vägledaren för den som egnar sig åt det offentliga såsom publicist. Låter han sina handlingar bestämmas af den känslan, så skall han visserligen kunna råka i svårigheter; han följer dock en politik som väl kan tveka om svaret på månet *huru*, men alltid är säker då frågan lyder: *hvad?*

Det var något sådant som Helge menade, fastän han icke sade sig det i tydliga ord, då han beslöt begagna ett tillfälle som erbjöds honom att få försöka sig på egen hand, såsom »hufvudredaktör», såsom han med någon belåtenhet men mera ironi kallade sig i sina stilla tankar, oaktadt han knappast var säker på om han icke skulle få nöja sig med att vara chef och underlydande i en person, det vill säga sakna medarbetare. Ett tryckeribolag i den lilla staden Moköping hade annonserat efter en redaktör af bolagets egande tidning, och Helge hade bland en mängd sökande varit den som fått platsen, hvilken var förenad med en så måttlig lön, att andra extravaganser icke kunde komma i fråga än dem han måhända kände sig hågad att begå i tidningen. Det som mycket fägnade honom, då han anställdes såsom utgifvare af Moköpings Allehanda, var det, att bolagsmännen icke fordrade att han skulle försvära sig till något visst program, utan lemnade honom alldeles fria händer med uttalande af den förhoppningen att »tidningens ton skulle vara hyfsad» och att platsens och ortens intressen skulle vederbörligen uppmärksammas. För tryckeriegarne gälde det blott affär, och de skulle förmodligen lika gerna sett

sin gamla press arbeta i yttersta högerns som i den längst avancerade vensterns intresse. Platsen var att tillträda genast, och Helge hade skyndat att utbyta Upsalas sommarqvalm mot Moköpings nya förhållanden.

I hans blygsamma löneförmåner ingick äfven bostad, som på samma gång skulle tjena såsom redaktionslokal och som för den skull var belägen i samma hus som tryckeriet. Helge, som anländt med eftermiddagståget, hade just tagit sina två anspråkslösa små rum i besittning och packat upp sina saker och viste nu icke hvad han skulle taga sig till på den främmande orten under de närmaste timmarne. Först dagen derpå skulle han sammanträffa med sina bolagsherrar, som då hade direktionssammanträde, och begynna sitt arbete. Han hade därför qvällen till sitt fria förfogande.

Medan han stod och funderade, antingen han skulle gå ut och bese det stora Moköping eller han skulle slå sig ned och skriva sin helsning till tidningens läsekrets — ty ett slags trontal fick det lof att vara — fästes hans uppmärksamhet plötsligt vid en ung flicka, som uppenbarade sig ute på den stora trädbevuxna gården. Helge var ingen fruntimmerskarl och hade oaktadt sina tjugufem år aldrig varit kär, ja icke ens haft ett flyktigt tycke. Hans enda ganska ofrivilliga hyllning åt könet hade bestått deri, att han såsom nioårig gosse kallats »fästman» till en två år yngre flicka ute på landstället der han bott med sina föräldrar, en benämning som varit honom så litet i smaken, att den kommit honom att tjura bort mången stund på båtfärder och skogsvandringar. Det var därför eget nog, att den unga flickan på gården genast intresserade honom så mycket. Han gömde sig bakom gardinen för att utan att sjelf

blifva observerad kunna betrakta den unga damens vackra figur och behagliga rörelser. Hon lyfte sig på tåspetsarne och plockade ner frukt ur ett litet träd, och den unge redaktören tyckte att han aldrig sett någon röra sig med sådan grace som hon, och då hon vände sig om så att han fick se hennes fagra ansigte, riktigt stack det till i honom. Det var hans qvinnoideal lifs lefvande.

Endast ett flyktigt ögonblick fick han njuta af den förtjusande uppenbarelsen; ty en fruntimmersröst, förmodligen mammans, hördes ropa: »Linda lilla, kom in och hjälp mig!» och skön Linda skyndade med några lätta språng öfver gården och in på nedre bottnen rakt under Helges utkiksfönster. Just innan hon försvann kastade hon en blick upp till sin okände beundrare, om hvars närvaro hon kanske icke varit så okunnig, då hon exponerade sig i behagliga attityder under päronträdet. Den blicken ur de vackraste ögon han sett gjorde Helge så förbryllad, att han icke märkte, att dörren till rummet der han stod gick upp och en främmande steg in. Han kom till sig sjelf först då han fick ett lätt slag på axeln och en något snörflande stämman hördes yttra:

— Unge man, akta er för kjohtyg! Kjohtyg ä' fans-tyg. Sanna mina ord — jag talar af erfarenhet.

Helge vände sig om blossande röd. Han var skamsen öfver att ha blifvit ertappad medan han spionerade på ett fruntimmer och på samma gång ond öfver den främmandes närgångenhet.

Innan han emellertid hann säga något, fortsatte hans objudne gäst:

— Det är kandidat Höst, antar jag. Tag inte illa upp, herr kandidat, att jag presenterar mig så burdus. Jag är baron Rosenarm och har Gud ske lofinga aktier i Moköpings Times.

— Nå, då så . . . invände Helge, som icke tyckte om att bli behandlad så der nonchalant.

— Då kan ni dra för tusan i våld, tänker kandidaten. Men då jag upplyser om att jag är en ibland de ytterst få skrifkunnige i det här samhället och såsom sådan tidningens så godt som ende frivillige medarbetare, så finner kandidaten en giltig anledning till min uppvaktning hos den nye redaktören.

— Var så god och sitt, herr baron! sade Helge stelt.

— Ah se så, var inte ond nu! Jag har privilegium på att vara litet påflugan, och man behöfver inte bry sig om hvad baron Rosenarm säger, påstår det maskulina Moköping. Fruntimren mena motsatsen och drifva det påståendet, att jag är en farlig kanalje. Men förlåt, afbröt han sig plötsligt, efter det Helge skakat hans med ett humoristiskt leende framsträckta hand, förlåt — stör jag?

— Nej, för all del, svarade Helge, som nu var en smula blidkad. Jag stod just och funderade öfver hvad jag skulle taga mig till i qväll, då baron kom.

— Nå, det var ju förträffligt! Då tar jag kandidaten med mig ut på några timmar. Jag skulle gerna vilja rå om er hemma; men hustru min är sjuk, tillade han, medan plötsligt ett nästan bistert uttryck kom i de nyss mellan otaliga rynkor leende ögonen.

— Låt mig inte göra något besvär! bad Helge afvärjande.

— Var inte rädd, ädle främling! deklamerade baronen, nu åter munter. Vi gå till den viktigaste stadsinstitutionen under sommaren, nämligen vårt utvärdshus, som af Moköpings-qvickheten fått det åtminstone med sin första stafvelse betecknande namnet *Sup-i-ro!*

De båda herrarne gåfvo sig oförtöfvadt i väg till den nämnda förfriskningslokalen.

På gatorna var icke mer att se än i en vanlig småstad, och Helge kunde därför egna en oförströdd uppmärksamhet åt sitt sällskap, som både i sitt yttre och i sitt sätt hade en blandning af något provinsielt och på samma gång distingueradt. Baronens drägt var temligen tarflig — den såg hemmaväfd ut, tyckte Helge; men i den mjellhvita, ostärkta skjortbringan gnistrade en gammalmodig briljantnål, som tydde på att baronen nog hade råd att kläda sig finare om han ville. Fasonerna voro lika sjelfsvådiga som talet. När något i konversationen skulle särskildt pointeras, så var det icke nog för baronen att skrocka och snörfla högljuddare än eljest, utan han skrefvade äfven ut högst betydligt och mycket oskönt med det ben som för ögonblicket icke uppbar hans stofthydda.

Baronen talade om mångahanda och flög från ett ämne till ett annat. Han märkte det sjelf och sade till ett slags ursäkt:

— Kandidaten kunde inte ha gjort en mera lämplig första bekantskap på orten än min. Jag är såsom en vandrande krönika — skandalkrönika, påstås det — och sätter er fort in i situationen.

— Förlåt, hvem var det baron nu helsade på? afbröt Helge, i det de trädde in i den lilla värdshusträdgården och valde sig ett bord.

— Vår Kresus, herr kandidat, och på samma gång allt rackartyg i Moköping förkroppsligadt.

— Ja, det var en ful uppsyn, det må jag bekänna. Så'na ögon!

— Men det skall sägas till mannens heder, om ett så oegentligt uttryck tillåtes, att han är intelligentare än det öfriga byket. Skål, herr Höst, och lycka till, då ni nu skall begynna rota i smutsen! För öfrigt heter karlen Svensson och är disponent för oljeslageriet. Skål! Det är för er skull jag tömmer giftdrycken. Jag blir dödssjuk i morgon och är pirum om en liten stund, skall ni se.

— Om baron inte mår väl af punsch, så vill jag visst inte förorsaka . . .

— Ah, se så! Nu ska vi prata. Vill ni ha mer skandal?

— Jag är tacksam för upplysningar om förhållandena.

— Inte obenägen för de starka kryddorna således. Nå, jag talar illa om mina medborgare; men de göra mig samma tjenst igen.

— Hvad ha de för ondt att säga om baron då? sporde Helge leende.

— Vänta bara, så får ni höra! Det minsta man säger om mig är att jag är moraliskt förfallen. Somliga gå så långt, att de påstå att jag suttit inne någonstans för jag vet inte hvad. Om mitt husliga lif får ni höra de hemskaste historier. Välj nu bland alla välvilliga versioner och lägg de saftigast kolorerade på minnet, så får ni en angenäm föreställning om er förste Moköpingsvän! Skål! Ser ni, jag är redan litet ankommen och fruktar att snart bli sentimental. Fy tusan

Men det konvenerar mig i alla fall bättre än att vurma på slagsmål, såsom gentlemännen här göra när de fått någonting i sig.

I trädgården hade det under tiden blifvit ganska liffigt, i det en del toddykunder anländt. En melankolisk messingssextett pinade sina instrument i en vrå. I våningen en trappa upp tycktes det vara en enskild tillställning, och då och då kom en rödmosig herre ut på balkongen och kastade en nyfiken blick åt det håll der Rosenarm och Helge sutto. Äfven toddygubbarne i det fria egnade den senare sin uppmärksamhet.

— Kandidaten undergår okularbesigtning, anmärkte baronen torrt.

I detsamma kom en liten trind herre med röda polisonger och ett godmodig töttryck i de af för mycken välfägnad talgiga ögonen fram till det bord der de två herrarne sutto.

— Ursäkta, baron! sade han. Skulle inte herrarne kunna flytta sig upp till oss? Jag förmodar, det är vår nye redaktör, tillade han med en bugning för Helge.

Och då denne bekräftade denna förmodan, tillade den trinde:

— Mitt namn är Burck.

— I firman Burck och Skurk, upplyste baronen.

— I firman Burck och kompani, rättade den trinde med en ilsken blick på Rosenarm.

— Ja, förlåt, rättade sig baronen, herr Svensson är anonym i firman.

— Baron borde förstå bättre, menade herr Burck, än att tala så der inför en nykomling i sta'n.

— Tag revanche, herr Burck, när jag har gått, hänade baronen.

— Följer inte baron med upp då? frågade Burck lättad.

— Nej, tack!

— Vi ä' för simpla förstås.

— Simpla, det är just ordet, mumlade Rosenarm för sig sjelf. Nej, tillade han högt, man sitter så illa deruppe, och jag är trött.

— Man sitter väl inte sämre der än i Varberg, invände Burck giftigt.

Helge såg frågande ut.

— Det fins de som fått vänja sig vid träbritsar, tillade den sårade affärsmannen.

— Tror nog det, bekräftade baronen godmodigt. Låt mig nu inte hindra, herr kandidat, utan följ med den här herrn, som för resten är bättre än mängden af de andra, följ med honom upp i menageriet och gör bekantskap med djuren när de fodras. Jag går hem och lägger mig.

Helge var icke mycket hågad, men hade alltid svårt för att säga nej. Innan han tog god natt af baronen, frågade han med dämpad röst:

— Hvad menade han med sitt tal om Varberg och träbritsar?

— Jo, upplyste Rosenarm, det är i Varberg jag skall ha suttit inne.

— Men hur kan baron tåla sådant? frågade Helge harmset.

— Lappri! Jag har för resten suttit på Varberg.

— Baron skämtar!

— Nej, för tjugufem år sedan, under min fänrikstid, var jag tillförordnad bevakningsbefälhafvare der i fjorton dagar under en kamrats sjukdom.

— Ah jaså!

— Och det ha de här människorna gjort en historia af.

— Så nedrigt!

— Hvad betyder det om hundra år! God natt nu! Mycket nöje! Herr Burck blir otålig, om han får vänta längre.

— God natt, herr baron!

ANDRA KAPITLET.

Gett enkelt, men hemtrefligt möbleradt rum med storbladiga aralier i fönstren. Den skönlockiga Linda sitter vid pianot och bläddrar i nothäften, medan Helge, placerad i en gungstol, håller på att dricka kaffe med dopp.

— Litet mera småbröd, herr kandidat, uppmanade värdinnan i huset, fru Knuth, som i sina egna ögon var stadens förnämsta dam, eftersom hennes afidne man varit major.

— Nej, jag tackar, fru majorska, afböjde Helge och stälde ifrån sig koppen, medan han passade på att med ögonen riktigt sluka den vackra flickan vid pianot.

Men då hon i detsamma vände sig om och frågade om han tyckte om musik, vågade han knappast möta blicken ur hennes granna ögon, utan svarade förläget, att det gjorde han visst, fastän faktum var att han aldrig kunnat höra en opera utan att nästan förgås af ledsnad och fastän han i Upsala ifrigt brukat förfäkta den satsen, att endast dumhufvuden och folk med dålig mage kunde vurma för musik.

— Nå, då kanske kandidaten vill vända notbladen åt mig? sporde den sköna litet vårdslöst, viss som hon med den i sådana fall hos alla qvinnor förefintliga skarp-syntheten var, att den unge mannen var villig att vända upp och ner på hela världen för hennes skull, om det så skulle vara, och att den tienst som nu af honom fordrades skulle göra honom ännu mera betagen än han tydligen redan var. Helge hade nämligen hunnit blifva kär nästan lika fort som de två, om hvilka det berättas, att de förälskade sig i hvarandra vid skenet af en raket.

— Men, Linda, vågade majorskan för syns skull invända, skall du besvära kandidaten?

— Ja, är det så att kandidaten inte vill, så... svarade den unga damen likgiltigt.

— Jo, jag är visst inte besvärad, stammade han, ängslig att modren skulle beröfva honom sällheten att få stå bredvid den tillbedda flickan utan behöfva känna sig förlägen, hvilket han så lätt blef då hon såg på honom eller talade till honom.

Linda sjöng nu ett och annat med en röst som föreföll Helge vara den härligaste han någonsin hört — men han var icke kännare — och ackompanjerade sig sjelf rätt väl. Den bekanta folkvisan från Steyermark med sina otympliga ord slog särskildt an på notvändaren, och många år efteråt kunde han i vemodiga stunder höra det sjunga inom sig: »Allt från Dachsteins höjd hän till Wendenland, bort till Saars den blomsterklädda stra-and, der herdinnans sång och der herdens horn...» Resten af den dråpliga texten kom han aldrig ihåg.

Efter musiken slog man sig ner i förmaket och språkade, fruntimren med hvar sitt handarbete att syssla med.

— Det var snällt att kandidaten tittade in till oss, två ensamma fruntimmer, sade majorskan, sedan Helge stökat undan sina tafatta komplimanger för sången.

Han skulle aldrig vågat af eget initiativ »titta in» i den boning der hans hjertas utkorade dvaldes. Ett gunstigt öde hade kommit honom till hjälp på så sätt att majorskan behöft sin namnteckning bevittnad, och det hade icke funnits någon annan i hastigheten att vända sig till än redaktören en trappa upp, och så hade paradiset port öppnat sig för den trånande. En gång väl inne, hade Helge blifvit mottagen med uppriktig vänlighet af den goda majorskan och ombedd att stanna qvar och dricka kaffe i all tarflighet, om hans tid icke vore allt för strängt upptagen.

— Nå, säg mig nu, sporde hon, hvad kandidaten tycker om vår lilla stad och folket här. Eller — förlåt — kanske jag inte skall titulera »kandidat» utan »redaktör»?

— Det är mig detsamma hvad jag kallas, svarade Heige öppet, och då jag inte kan göra anspråk på någon styfvare titel än de två, så . . .

— Jag säger »herr Höst» rätt och slätt, inföll fröken Linda. »Kandidat» låter så pojaktigt, tycker jag. Och så får ni ursäkta, att jag niar er.

— För all del, fröken! medgaf Helge.

— Ja, ni unga må bruka *ni*, resonnerade majorskan; men jag är för gammal och kan aldrig vänja mig till det stygga ordet. Men hur var det — jag frågade . . .?

— Om de intryck jag fått af Moköping, upplyste Helge. Ja, staden är ju inte vacker . . .

— Nej, det ska' Gud veta — en riktig håla! utropade majorskan, som var gramse på hela platsen, därför att man der just icke visade någon benägenhet att

erkänna hennes rangföreträde — det enda som skulle kunnat försona henne med den nödtvungna flyttningen dit, sedan hon, blifven enka, råkat i små förhållanden.

— Ja, ni har förmodligen aldrig nödgats bo i någon småstad förut? förmodade fröken Linda.

— Jo, Upsala kan väl knappast kallas något annat.

— Men der fins bildadt folk hvart man vänder sig, invände majorskan, medan här är bara simpelhet och fullkomlig brist på edukation. Personer, som borde veta bättre, smittas af de andras obehofvenhet. Kan kandidaten tänka sig; borgmästarn kallar mig för »frun»! Är det inte horribelt?

— Jo, inte är det artigt, svarade Helge. Men kanske människorna här äro bättre än deras opolerade sätt låter förmoda?

— Snarare tvärtom, afgjorde majorskan energiskt.

— Ni kan inte tro, så småsinnade människorna här äro, bekräftade Linda, och när hon lemnat denna tribut till gästens underhållning, drog hon sig ur samtalet och delade sin uppmärksamhet mellan det arbete hon hade för händer och det föga rörliga lifvet på gatan.

Detta lät icke uppmuntrande för Helge. Men oakadt han var bortkommen i sällskap, saknade han icke en viss grad af människokännedom, så mycket som hans unga år kunnat låta honom förvärfva, och han hade en känsla af att de ogillande omdömen han nu hörde uttalas blefvo ännu strängare därför att de båda damerna, som så välvilligt mottagit honom, den obetydliga främlingen, icke fingo beskydda det lilla samhällets öfriga invånare på samma sätt som de tycktes vilja göra med honom, utan till följd af sina reducerade ekonomiska tillgångar voro hänvisade till ett tillbakadraget lif.

— Ja, kandidaten har ju redan lärt känna en del af styrespinnarne här? fortsatte majorskan spörjande.

— Det var styrelsesammanträde i tidningsbolaget i förmiddags, svarade den tillfrågade, och i går var jag af en del herrar bjuden på sexa — på Charlottenro, tror jag det heter.

— Nå, då ha de hunnit visa sig sådana de äro både i allvar och nöje. Och hvad tycks?

Helge var icke riktigt trakterad af detta formliga förhör.

— I går voro de litet bråkiga, svarade han undvikande, men mycket vänskapliga och gästfria. Det blef nattsöl, och kanske berodde det derpå, att de icke voro fullt så trefliga att ha att göra med i dag.

— Här lefves i sus och dus hvar dag, skall kandidaten veta. Hvar dag här är dagen efter. Herrarne förstå ingenting annat än affärer och värdshuslif. Men när det gäller affärerna, då veta de att ta vara på sitt — det har kandidaten nog fått erfara i dag?

— Hm!

Helge blef helt förlägen.

— Jag ser nog att det varit någon missräkning.

— Ja, jag nekar inte till att jag fann det något väl mycket begärdt, att jag skall sköta allt arbete alldeles ensam. Någon hjälp hade jag påräknat.

— Och jag trodde nästan — ty jag känner dem, jag — att de utom tidningsarbetet skulle pretendera hjälp med barnens hemlexor eller litet extra-göra med bokföring på bolagsherrarnes enskilda kontor eller något dylikt.

Helge tyckte icke om den vändning samtalet tagit.

— Nå, kanske, sade han, blir det inte så mycket att göra som jag tror. När jag blir van, får jag kanske tid öfver att hinna ledas på. Så *det* fäster jag mig inte vid.

— Men de hade andra trefliga öfverraskningar i beredskap också? fortsatte majorskan inquisitionen.

— Kanske jag missförstod dem. Ja, det måtte jag ha gjort; ty det har från början varit öfverenskommet, att jag skulle få fria händer beträffande tidningens skötsel.

— Och det villkoret gå de ifrån nu?

— Nej, inte precis; men jag fick antydningar om att det och det borde jag inte röra vid och att det bästa vore om förhållandena på platsen kritiserades så litet som möjligt.

— Och så fick kandidaten goda råd?

— Ja, att jag skulle höra mig för med dem som känna förhållandena här, innan jag gåfve mig ut i vidlyftigheter, bekräftade Helge mulen.

Majorskan skrattade litet försmädligt.

Sjelfva faktum som han berättade förargade Helge mindre, än det att han satt och talade om det. Han var visst icke pratsjuk; men denna gång liksom så ofta hade han låtit förmå sig att säga mer än han ämnade af en olycklig oförmåga att underlåta göra folk till viljes. Han kunde visst sätta sig på tvären, men knappast då man bemötte honom vänligt — då gaf han med sig.

— Kandidaten skulle höra sig för, det vill säga taga order.

— Ja, kanske är det meningen. Men om det är så, då ha de misstagit sig på mig.

— Och höra sig för — hos hvem? Men så dumt jag frågar! Naturligtvis hos herr Svensson, patron på oljefabriken.

— Nej, nu tar majorskan grundligt miste. Han var visserligen med i början på sammanträdet; men han hade gått innan vi hunnit så långt som till de goda råden. Och jag saknade honom inte. Han satt bara och såg försmädlig ut, som om det varit under hans värdighet att taga någon befattning med mig.

— Nå, hos hvem då? Ty någon nämndes väl?

— Ja, den obetydligaste, såsom jag kan tycka, af alla fem — handlanden Burck. Ett så löjligt namn! I början trodde jag att baron Rosenarm brukade det på gyckel.

— Burck med ck — glöm inte det! Namnet är väl ändå inte löjligare än personen. Men jag hade nog rätt i min förmodan: lilla Burcken för fram hvad den andre vill.

Helge såg allt annat än belåten ut med den upplysning han erhölet.

— Nå, de ska få se! mumlade han utan att närmare antyda hvad de skulle få se.

Men så med ens kom det solsken öfver hans förstämning; ty fröken Linda värdigades tala honom till:

— Såå, ni känner baron Rosenarm?

— Ja, han gjorde sig bekant sjelf i går.

— Han går der, upplyste fröken Linda och tydde med en nickning på sitt vackra hufvud uppåt gatan. Känner ni den han har i sällskap också?

Lycklige Helge! Nu fick han sitta ner på en taburett midt emot den hulda för att kunna få utkik.

— Nej, svarade han, den andre är mig alldeles främmande.

Han tänkte att den täcka frågerskan sjelf skulle lemna svaret. Men deraf blef intet. Hon blickade med,

såsom Helge tyckte, alldeles för stort intresse efter de två herrarne och såg ut att alldeles ha glömt hans närvaro.

Plötsligt märkte han en rodnad fara öfver hennes ansigte, som fick ett uttryck af ljuf förlägenhet, hvilken man knappast ville finna stämma öfverens med hennes herskarinnetyp.

Det var den andre herrn som hade vändt sig om och helsat inåt fönstret, i det han skildes från baronen.

— Hvem var det du helsade på? frågade majorskan med den nyfikenhet som man skall förlåta småstadsbon, om man sätter sig in i de afskilda förhållandena.

Fröken Linda låtsades inte om frågan, utan drog sig undan från fönstret och lade hastigt ifrån sig sitt handarbete.

— Axel Tanne kommer hit, mamma, sade hon brådskande. Det är naturligtvis om bärkalaset.

— Trädgårdssoaren ja, bekräftade majorskan, som älskade de mera anspråksfulla namnen på allting. Den skall ju bli om måndag — eller hur? Men hur har du med klädning, barn? Din blåa med garneringarna duger visst inte?

— Allting klär en skönhet, deklamerade löjtnant Tanne, som nu steg in genom den öppna dörren från verandan. God afton, mina damer! tillade han något tvärt, då han blef varse Helge.

Den nödiga presentationen undangjordes, och löjtnanten fortsatte konversationen med fruntimren, obekymrad om främlingen, som i likhet med många andra »läskarlär» hade en viss antipati mot »knektar», förmodligen till följd af en omedveten känsla af underläg-

senhet i det sociala. Den civile förlåter knappast sabelbäraren hans stånd förrän kaptensmagen kommer. Sedan betyder den militära glansen litet i jämförelse med andra mera reella företräden. Det var oförskämdt, tyckte Helge, så obesväradt den der svartmustascherade herrn umgicks med fröken Linda och hennes fru mamma. Hvad skulle han skratta för vid allt hvad han eller de andra sade, om inte för att få lysa med sina hvita tänder, och hvad hade »enkeltjusaren» i ögonvrån att göra då han alltjemt tog bort den igen för att svänga den omkring fingret? Han var ju löjlig den der herrn med sin gentillesse. Men fröken Linda såg inte ut att tycka så. Hennes förra likgiltiga säkerhet var likasom bortblåst, och äfven en mindre intresserad iakttagare än Helge skulle kunnat märka, att löjtnanten gjort intryck på henne, som man säger. Eget nog förargade detta dock den unge nykomlingen mindre, än det att löjtnanten stod på så förtrolig fot i huset, att han kallade majorskan för tant och var du med fröken Linda. Helge, som var Stockholmsbarn och i Upsala icke umgåtts i några familjer, kände icke till det slags yttre förtrolighet, som — förr åtminstone — var mycket i bruk i våra småstäder. Att en ung man fick säga du till en ung flicka eller vid tilltal bruka hennes förnamn, det tycktes Helge såsom ett privilegium, hvilket icke kunde medgifvas annat än nära slägtingar emellan eller ifall man kommit öfverens om att bli ännu mer intima med hvarandra längre fram. Som sagdt, Helge var ond öfver det der duskapet — åtminstone var det dermed som hans vaknande svartsjuka sysslade.

— Snälla tant, bry sig inte om klädningen! uppmanade löjtnanten och svängde lornjettsnodden om sitt

pekfinger, såsom han lärt sig af sin chevalereske lärare i tyska på Karlberg. Linda ser i alla fall bäst ut af hela bundten.

— Ja, så der lätt ta ni herrar det, invände majorskan. Men i ett så penningdyrkande samhälle som Mököping får man minsann inte försumma att tänka på hvad man skall ha på sig. Här, om någonsin, tillade hon såsom en upplysning åt Helge, gäller den satsen, att »som man är klädd, så blir man hädd».

— Jag tycker som så, inföll nu det skönhetsmedvetna stridsäpplet, fröken Linda sjelf, att när man skall plocka bär, så är det försigtigast att inte ta på sig någonting som man är rädd om.

— Mycket rätt, mycket rätt! skrek löjtnant Axel. Men i det samma erinrade han sig att Helge var närvarande.

— Den der »fisken» ser icke ut att höra till de glada, hviskade han till Linda.

Hon gaf honom en ogillande blick och sade till den unge redaktören, som på en lång stund tyckt sig vara liksom femte hjulet under vagnen:

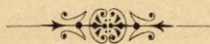
— Ni får inte ta illa upp. Men ni vet ju hurudana vi fruntimmer äro — och löjtnanterna med för resten. Hur man tar sig ut betyder för dem likasom för oss...

— Hva' befalls? frågade löjtnant Axel i låtsadt harmsen ton och kastade en allt annat än ogillande blick på sin bild i spegeln.

— Se så! afbröt majorskan. Kandidaten kan nu vara trött på det här. Förståndigast vore, ifall ni frågade om kandidaten vill vara med om nöjet — det blir ju om måndag?

Helge skulle tänka på saken, sade han och tog afsked.

När han kommit upp till sig och fått eld på sin pipa, hörde han från våningen inunder så förunderligt vemodigt och aflägsset, tyckte han: »Allt från Dachsteins höjd hä'n till Wendenland...»

TREDJE KAPITLET.

Helge sökte på bästa vis sätta sig in i sina nya pligter. De löpande göromålen, såsom att »saxa» och stufva om notiser, läsa korrektur o. d., skötte han med fart och duglighet. Dessemellan var han ute i staden och tog reda på det lilla som der passerade, och när han tyckte att han hade vittjat alla sina krokar, satte han sig ned och förstörde sköna bikupsark med att skrifva »ledare» om både den ena och den andra af landets stora frågor. Det var just ingen som läste hans uppsatser; men det tillfredsstälde i viss mån ärelystnaden hos den lilla stadens invånare att strax under rubriken *Moköping* finna en högviktig artikel, som kanske dekreterade hvad som skulle utgöra balansen i Europa eller åtminstone i Sverige, alldeles som det brukades i de stora hufvudstads- och Göteborgsbladen.

Besynnerligt, att tidningsmannens yrke är så litet ansedt i vårt land! Det fins likväl intet, icke ens statsmannens, som, för att skötas rätt, fordrar den mångfald af insigter, den allsidighet i begåfning, den själsstyrka och det allmänsinne, som publicistens kall kräfver. I

de stora landen, der man esomoftast ser ministèrerna uteslutande valda från tidningsbyråerna, äro pressens män der bättre än här? De äro mera »mondäna», har man sagt. Det bör dock icke väga så mycket, då det gäller att mäta respekt eller ringaktning åt ett helt yrkes, och det af alla rent ut viktigaste yrkets, utöfvare, om dessa icke förstå att hålla sig framme, utan i regeln, upptagna af viktigare ting, underlåta att anlägga det »chic» som för dagen gäller så mycket. Våra pressmän äro för blygsamma, de flesta åtminstone. De sitta på sina torftiga rum och leda opinionerna, utan att allmänheten känner de bästa af dem ens till namnet. De göra vår historia, men låta hemmansegaren Petter Persson i Kråkemåla eller baron Strunt von Strunt stå fram såsom de verkliga kraftledarne. Det som sker i konselj och kamrar hafva de förberedt; men ingen tänker på dem när det är gjordt. Andra skörda frukterna af de politiska segrarne; men de stanna i sin obemärkthet och sina vanligen tarfliga vilkor för att taga nya ansatser till det helas utveckling och förkofran. En sak faller dem dock till — det är klandret af de fåkunnige. Det fins knappast en renskrifvare i ett verk eller en intermittent cessionant bakom en pulpet som icke anser sig böra tala med ringaktning om »murflar». Och dessa hålla beskedligt till godo med att ses öfver axeln, oaktadt de i regeln hvar för sig äro kunniga och arbetsamma mer än de fleste samt såsom skrå gjort mindre än kanske någon annan klass för att komma i vanrykte. Eller fins det något yrke hvars utöfvare mindre än tidningsmännens låta tala om sig för ohederlig vandel? Statens ypperste hafva räknat ibland sig mer än en notorisk förfalskare och förskingrare; men det faller dock

ingen in att därför bryta stafven öfver serafimerriddare och statsråd i gemen. Embetsverken, kyrkan, armén och börsen hafva lemnat icke obetydliga kontingenter till straffängelserna; men statstjenarne och affärsmännen föraktas dock icke såsom klass. Det är endast tidnings-skrifvarne som — alldeles oförskyldt — behandlas såsom ett slags parias. Och så kommer det väl att ske, så länge de äro undfallande och försagda nog att tåla det.

Jag kände en ung man som hade en inflytserik plats i en stor tidning. En dag, då han just ängslades för ett lån, till hvars omsättning han saknade medel, mottog han på byrån besök af en bland börsens främste, som efter några inledande ord, hvilkas mening den unge tidningsmannen först efteråt begrep, bjöd honom på ett nonchalant och beskyddande sätt ett par stora sammanvikta sedlar mot ersättning af att en viss liten trasslig affärstransaktion icke omnämndes i tidningen. Hade mutorna icke bjudits, skulle något omnämnande af saken troligen icke skett. Men nu underrättades den store affärsmannen, att förloppet skulle relateras, och han fick stoppa sina sedlar i fickan igen. På qvällen träffades de två på en bjudning. Den unge tidningsmannen fick då tillfälle att reflektera öfver hvad som menas med anseende, när han hörde den ohederlige frestaren från förmiddagen, med afsigt att blifva observerad af den det rörde, yttra till en af de närvarande: »En välvillig man vår värd! Han bjuder murflar till och med.» Och så jemkade penningmatadoren på sitt gröna halsband och var tydligen belåten med den hämnd han tagit. Men den unge mannen funderade på hur han skulle få pengar att omsätta sitt lån med.

Helge var ny i yrket, och han hade ännu icke samlat sådana erfarenheter som kommit honom att göra reflexioner af det slag som ofvanstående. Han var dessutom personligen mycket blygsam såsom de flesta pressmän, så att han tycktes designerad att med all sin möjliga talang blifva en af de många som få mycket arbete på sin lott, men litet af lönen och ingenting af utmärkelserna. Det var endast när han kom i dispyt som hans själfkänsla väcktes. Som det låg i hans lynne att alltid draga ut konsekvenserna till det yttersta då han blef utmanad, gick han då ofta för långt i sina påståenden och hade yttranden som tydde på en egenkärlek, hvilken i själfva verket icke fans hos honom. I lugna ögonblick tyckte han sig nämligen ingenting vara. Det enda var, att han kunde vid jmförelser anse sin egen skröplighet mindre än dens eller dens.

Det var icke utan att Helge själf var föga tillfredsstäld med sina skriföfningar i den högre politiken. Han kunde icke vara blind för att de gjorde bra liten effekt, fastän han först senare förstod, att detta hufvudsakligen berodde på det förkonstlade sätt att skrifva som han i likhet med all annan latinskolad ungdom förvärfvat och som han först efter många år och allvarliga bemödanden skulle lyckas utbyta mot enkelhet och natur. Från sin lilla politiska kateder längtade Helge att få gripa in i praktiska angelägenheter, som närmast rörde det lilla samhälle han nu tillhörde. Men han hade icke funnit något uppslag.

En vacker eftermiddag satt han i stilla eftersinnande och vände på sitt pennskrift, då det knackade på dörren. Han tänkte, att det såsom vanligt var en annonskund som gick miste och icke hittade in på tryckeriet,

och han var redan beredd på att gifva den sedvanliga upplysningen om hvar annonsen skulle lemnas, då han öfverraskades af en snyftning i det yttre rummet.

Der ute stod en liten torftig men proper gumma och neg så djupt, då Helge kom ut och frågade efter hennes ärende. Och så förde hon förklädet till ögonen och började snyfta igen.

Helge var lätttrörd af naturen, men skämdes lika mycket som en arab för att visa det. Under sitt bemödande att dölja sin rörelse slog han lätt öfver och föreföll kärf. Så äfven nu.

— Hvarmed kan jag stå till tjänst? frågade han barskt.

Den lilla gumman såg ängsligt upp på honom och började så snyfta ännu värre än förut. Deremellan stötte hon fram i afbrutna perioder:

— Ja, jag kunde nog tro det! Herrn bryr sig inte heller om en stackars människa, som släpar och sträfvar och alltid varit hederlig. Nej, det är som jag jemnt har sagt: den fattige har alltid orätt. Uuuh!

— Jag vet ju inte hvad det handlar om, invände fogligt Helge, som nu hunnit härda sig mot tårarne. Stig in och sitt ned, så får jag höra hvad det är. Jag skall gerna stå till tjänst om jag kan.

Snyftningarna slutade med några sväljanden, och den lilla gumman såg upp med en skynt af förhoppning sitt rynkiga, våta ansigte.

— Ja, herrn ser beskedlig ut, sade hon och följde så med Helge in i det inre rummet, der hon lät placera sig i den tarfliga skinnsoffan. Hon vågade dock inte sätta sig på mer än yttersta kanten. Händerna höll hon i knät om någonting som var inlindadt i en hvit klut.

— Förlåt, snälla herrn, jag har inte sagt hvem jag är ens, började hon sitt andragande. Mitt namn är Stina Träff, madam Träff di säger. Min man var trädgårdsmästare — si, namnet hade han efter far sin, som lär varit soldat. Träffen var en så arbetsam och snäll karl, så det kan herrn aldrig tro, och bränvin smakte'n inte ens till helgerna.

Af denna inledning fick Helge just icke mycket veta.

— Nå, hvad kan jag hjälpa fru Träff med? frågade den unge redaktören, som i egenskap af född stockholmare kallade alla manspersoner, äfven sjäare, för herre och alla gifta qvinnor för fru, oakadt detta gjort honom till föremål för både allvarsamma anmärkningar och åtlöje då han kommit ut i landsorten.

Frutiteln piggade upp Stina Träff, tycktes det, och väckte hennes sjelfkänsla, så att det kom en skymt af harm i hennes nyss så jämmerliga sätt att tala. Sedan hon genom att flytta sig ännu litet mera fram på soffkanten, hvilket skulle föreställa en nigning, tackat för titelförbättringen, svarade hon:

— Jo, herrn ska' få höra så nedrigt de ha handterat mig.

— Hvilka?

— Jo, herrarne här, Svensson på oljefabriken egentligen — det är från honom det kommer.

— Jaså, han, inföll Helge, som nu blef intresserad.

— Herrn känner honom, kan jag höra. Jo, den är god, den!

— Får jag höra nu: hvad har han gjort fru Träff för ondt?

— Jo, han vill ta' huset af mig.

— Huset?

— Ja, kåken vet jag, som Träffen streta' så mycket för att komma öfver och se'n för att kunna behålla. Det är dryg kontribution här i sta'n, ska' herrn veta, och räntor är det också att betala.

— Jojo, kan nog tro det. Och nu vill disponenten Svensson ta' huset? Det vill säga: han har intecknad fordran?

— Nej, håken ock! Men han är i byggnadsnämnden eller hvad di kallar't, ser herrn.

— Nå, det berättigar honom väl inte...?

— Jo, läs här, ska' herrn få se!

Och härmed vecklade Stina Träff upp den hvita duk, som hon höll i knät och som befans dölja ett hopviket papper, hvilket hon räckte Helge.

Han ögnade igenom handlingen, som var ett transsumt af ett protokoll hållet i stadens byggnadsnämnd några dagar förut. Den transsummerade paragrafen innehöll ett åläggande för enkan Träff att låta nedrifva sitt vid Bondegatan belägna boningshus såsom varande vanprydligt. Stälde hon sig icke detta till efter rättelse, komme huset att genom myndigheternas försorg nedtagas på hennes bekostnad, hvarefter tomten skulle planeras och omgifvas med ett snyggt staket. Helge var alldeles häpen öfver det kommunal tyranni, hvaraf han här såg en yttring.

— Det vill säga, sade han, att fru Träff skall betala för att bli af med sitt hus?

— Ja — uuuh! — och när jag inga pengar har, så mäta de ut tomten, och se'n får jag komma på fattighuset.

— Men detta är ju rent af upprörande! Det *får* inte ske.

— Ja, snälla herrn, kan herrn hjälpa mig, så jag får behålla min kåk? Träffen har köpt den för sina surt förvärfvade pengar, och det lilla lån jag har står i sparbanken.

— Jag skall göra mitt bästa, fru Träff. Men hvad kan man ha för skäl att fara fram så hänsynslöst?

— Åh, det är den der otäckingen Svensson — han vill komma åt jordlappen för att öka på sin trädgård med. Se, mitt ruckel passar inte ihop med hans fina rabatter och lusthus!

— Och för ett sådant ändamål skyr han icke att bringa en stackars enka till ruin! utropade Helge, mera såsom en reflexion för sig sjelf än för gumman.

— Nej, hvad tror herrn *den* skyr för? frågade hon och började åter gråta. Och ingen vågar säga emot'en. Men jag tänkte, att herrn, som ska' vara liksom den fattiges försvarare . . .

— Ja, lita på mig, fru Träff, att jag skall försöka! Mera kan jag inte lofva. *Är* huset nu så dåligt då, att det kan finnas något skäl för byggnadsnämnden att förfara så som den gjort?

— Herre Jess', visst ä' det skraltigt; men nog står det i min tid. Rödstryka't lät jag göra för tu år sedan, och i skymundan som det ligger är det inte många som ser't. Men kanske herrn vill följa med gumman och titta på't sjelf? Det fins kojor, som ä' sämre än min i Moköping.

Ja, Helge befans genast villig att följa med, och då han gick vid den lilla gummans sida genom gatorna, som voro kantade med hus af ganska tarflig beskaffen-

het, hade han svårt för att förklara den estetiska finkänslighet, som låtit byggnadsnämnden göra bruk af en rättighet, hvilken den aldrig borde ega och som han icke hört talas om att man tillämpade ens i hufvudstaden, der de ruskigaste kåkar tillåtas stå qvar sida vid sida med de präktigaste palats.

Hunnen till ort och ställe fann Helge madam Träffs koja visserligen vara tarflig nog, men dock icke så usel, att den icke borde få stå qvar så länge den höll ihop och sålunda lemnade huld och hägn åt sin åldriga egarinna. Med tillhörande täppa utgjorde den lilla fastigheten ett hörn, ett ganska försmädligt hörn, det kunde gerna medgifvas, af en stor och välvårdad trädgård, hvars jemnklipta häckar stannades af ett plebejiskt »härintill, men icke vidare» der madam Träffs simpla spjelstaket tog vid. Det var en aktningvärd fattigdom som hörde hemma i kojans, det var lätt att se. Framför den lilla förstuvisten, som låg nedanför gatans nivå, var sanden nätt krattad, de af solen under årtionden brokigt färgade rutorna glänste oklanderligt blanka, och innanför dem stodo blommande växter i sina lerkrukor. Takåsen var ryggbruten på den gamla stugan. Men hvad gjorde det? Två hålkar under taksägget herbergerade flyktiga gäster, som med sitt beskäftiga flaxande fram och tillbaka och sitt gälla konverserande gäfvos en prägel af lif och vänlighet åt den arkitektoniska skröplighet hvarpå man eljest kunnat varit hågad att anmärka.

— Ja, här ser herrn hur gumman Träff har det, förklarade den gamla, icke utan en viss sjelfkänsla, som vågade sig fram då hon såg att Helge betraktade hennes lilla Tusculum utan något tecken till ringaktning.

— Det är ju trefligt nog, fru Träff, anmärkte redaktören.

— Ja, och så ska di inte unna en stackare att ha sitt eget i behåll, som man har vant sig vid och tycker att man inte kan vara utan!

— Var inte ledsen nu! Hjelper inte annat, så få vi klaga hos landshöfdingen.

— Ja, si klaga — men det kostar pengar, det.

— Åhja, men inte hela världen heller.

— Herre Gud, här står jag och sladdrar och ber inte herrn göra sig så gemen och stiga in!

— Tack, fru Träff, men nu har jag sett hvad jag vill.

I detsamma hördes stoj och skratt, och öfver häcken såg han en skara ungdom i ljusa sommardrägter storma fram öfver en gräsplan inne i den förnäma trädgården. Sjelf blef han också bemärkt. Det var den vackra Linda som fått ögonen på honom.

— Nej, se herr Höst! utropade hon. Hittar ni inte in? För jag vill inte förmoda, att ni är så stygg att ni kommit till den här kanten af sta'n i andra ärenden och föraktar vårt bärkalas.

Helge förklarade visserligen, att han hade göromål hemma. Men ingen ville höra på det örat, utan han måste lofva att komma in och deltaga i springlekarne, som vidtagit sedan den värsta lystnaden efter krusbär blifvit tillfredsstäld. Madam Träff visade honom vägen, ut från bakgatan och in genom en vacker jerngrind som från en något prydligare gata ledde in till trädgårdsparadiset.

Fröken Linda tog genast hand om sin granne, såsom hon kallade Helge, och presenterade honom för dem af sällskapet hvilka han ännu icke lärt känna, och det

var de flesta. Den missstämning hvori den unge redaktören råkat genom gumman Träffs angelägenhet smälte snart bort inför den påfallande älskvärdhet hvarmed hans vackra introduktris denna dag bemötte honom.

— Ni får lof att visa dem här hvad en bildad stockholmare är för något, sade hon till Helge, sedan hon värdigats taga honom till kavaljer i enkleken.

Denna lilla förtrolighet, att de två hade någonting tillsammans, som hölls utanför de andra, om det ock icke var mera än en liten beskyddande uppmaning till honom att stå på sig i småstadssocieteten, var något nytt för Helge och fägnade honom mer än han sjelf gjorde sig reda för. En annan, mera erfaren, skulle snart märkt hvad som undgick honom, nämligen att fröken Lindas munterhet föreföll något forcerad, att det låg något neväst i hennes annars en smula kyliga sätt. Men Helge såg ingenting af detta. Han åt bär af dem, som hans tillfälliga äkta hälft bjöd honom, med mera energie än som strängt taget var nödvändig, och då det var hans och hennes tur att springa, gjorde han, fastän i vanliga fall ingen snabblopare, allt för att slippa blifva enkling efter en så förtjusande maka. Det var derfor temligen öfverflödigt, då Linda, när de sprungo ut för tredje gången, hviskade åt honom:

— Låt inte löjtnanten ta' mig!

Helge gjorde sitt bästa och sprang allt hvad han förmådde; men löjtnant Tanne — ty det var han — tycktes allvarsamt ha föresatt sig att hinna den smärta flickan, hvars ljusa klädning for som en sommarsky öfver gräsplanen och mellan buskarne, och att låta Helge blifva enkling denna gång. Men lika qvick i vändningarna som löjtnanten var den fagra Linda, och

då Helge kom sättande för att genskjuta henne bakom en ek, fick han henne rakt i famnen på sig.

Hon flämtade häftigt och kunde i början icke få fram ett ord.

— Det gillas intel ropade löjtnanten. Jag hade fatt i klädningen på dig, fastän du slet dig lös.

Helge blef helt förvånad att höra henne svara med en stämma, som alls icke lät vänlig:

— Låt mig vara i fred, Axel! Henriette tar säkert illa upp, om du anstränger dig för mycket.

— Henriette — hvad menar du?

— Jag menar att jag har min kavaljer. Skynda dig att ropa! De vänta på dig.

Hon lade sin arm på Helges och följde med honom tillbaka till têtén af de springandes kolonn.

Fröken Linda var en ung dam med verldsvana. Hennes förstämning hade röjt sig blott ett ögonblick, men var strax derpå såsom bortblåst, och hennes kavaljer, som nyss fäst sig vid det hårda uttryck hennes drag fått då hon afvisade löjtnanten, hade alls ingen anledning att beklaga sig öfver hennes sätt mot honom sjelf. Det var så vänligt det kunde vara med iakttagande af den reservation som god ton ålägger unga flickor. Helge skulle gerna velat fråga hvem Henriette var; men han var rädd att synas ogrannlaga efter den lilla förebrående förklaring han nyss hört och teg därför. Han fick i alla fall snart besked om hvad han önskade veta.

Fastän Helge skulle önskat att enkleken kunnat vara hela qvällen, eftersom det alltjemt fogade sig så att han fick behålla sin dam, blef det likväl slut på den omsider, då damer och herrar bjödos att taga förfrisk-

ningar inne i det präktiga lusthuset, som herr Svensson också ställt till deras förfogande. För bärplockningen, som återkom hvarje år i augusti, hade han betingat sig en måttlig afgift af hvarje deltagare. Den lilla summa som sålunda inflöt och hvilken af tillställarne, som kände de närvarandes antal, kunde uppgifvas till sitt belopp på öret, stämde alltid precis till storleken öfverens med den penninggåfva som hvarje tjugoandra augusti, Henrietta-dagen, öfverlemnades till fördelning bland stadens fattiga från »en okänd gifvare», som det brukade heta i Moköpings Allehanda.

Man tågade par om par till lusthuset, som var sin egares stolthet. Med sina kulörta glas i fönster och dörrar och sina förgyllda möbler, klädda med blommigt tyg, var det en smula pråligt, men trefligt nog för resten. Nu var det slut med sammanhållningen mellan damer och herrar. De förra placerade sig inuti lusthuset för att dricka te, medan den otäcka hälften af sällskapet stannade utanför. Punschen och sodavattnet, hvarmed herrarne förfriskade sig, hade fått sin plats på ett rundt, grönt bord, hvilket omslöt stammen af en vidlyftig hängask.

Ett undantag från de andra herrarne gjorde löjtnant Tanne. Helge, som, skild från Linda, hade tråkigt, såg hur den svartmustascherade löjtnanten inne i lusthuset gjorde sig mycket beskäftig för en ung, blek flicka, som svept en stor schal omkring sig, fastän aftonen icke ännu hade hunnit bli kall. Axel Tanne sprang med hennes tekopp, trugade henne att doppa bakelser, stängde ett fönster, öppnade det igen och lutade sig dessemellan fram öfver karmen på den stol, hvori den bleka flickan satt, och var ifrigt upptagen af att kon-

versera med henne. Hon syntes långt ifrån okänslig för hans uppmärksamhet. De milda, matta ögonen följde tvärtom alla hans rörelser med beundrande ihärdighet. Under all sin ifriga pagetjenst föreföll löjntnanten stundom något förströdd, och då Helge en gång följde hans oroliga ögonkast, fick han syn på Linda, som, der hon satt, nästan stack af från de andra flickorna genom sin eleganta, litet vårdslösa hållning.

Medan Helge stod der i sina funderingar och försökte se så litet som möjligt intresserad ut af hvad som försiggick inne i lusthuset, anlände ett sällskap äldre herrar från ett sammanträde. Det var fattigvårdsstyrelsens under allmänna uppdrag dignande ledamöter, som på inbjudning af trädgårdens egare, nämnda styrelsens ordförande, kommit för att ofvanpå sina ansträngningar i människokärlekens tjänst avsluta dagen med den sedvanliga aftontoddyn. De flesta af dessa herrar var Helge bekant med sedan sitt besök på värdshuset den första qvällen han tillbragt i Moköping.

Bland nya ansigten fäste han sig nu vid ett för den blandning af anspråksfullhet och smil som fans deri. Gregorius Malmvall, rektor vid stadens treklassiga elementarläroverk, var en redan till åren kommen man och gälde för att vara »en snäll karl». De flesta människor bedöma karakteren efter sättet. Derfor får mången för sin artighets skull namn om sig att vara menniskoälskande, och tvärtom utmålas mången butter och fårdig man med ett varmt hjerta såsom vore han värd allas ovilja. Sättet har eljest knappast mera med karakteren att göra än kläderna med kroppens muskulatur. Teoretiskt erkännes detta; men i det verkliga lifvet är det icke många som förstå att skilja mellan en människas

värde och hennes yttre manér att tala och umgås. Rektor Malmvall var höfligheten själf, och om han det oakadt lät framskynta medvetandet om sin egen betydelse, så ursäktade man honom lätt detta, och hans väl mycket docerande ton skrefs på en öfverflödande, men i realiteten ganska måttlig lärdoms räkning. Rektorn hade varit gift med en friherrinna, och detta kunde hvarken han eller staden glömma. Fastän han långt ifrån satte sitt ljus under en skäppa och bland annat under en riksdag glänst såsom en af de nyliberales koryféer i andra kammaren, gjorde man honom dock säkerligen icke orätt, om man antog att han själf satte det aristokratiska giftermålet i främsta rummet bland allt det som kunde vara egnadt att göra honom till en betydande man i Moköping.

Det var baron Rosenarm som, efter det Helge blifvit presenterad för den lärde och välvillige rektorn, gaf den unge mannen dessa upplysningar om den nya bekantskapen.

— Får ni så veta, slutade baronen sin karakteristik, att mannen är snål, så snål att han låter maten skämmas i skafferiet, innan han näns äta den, så att den förpestar hela huset och ådragit honom en föreställning af helsovårdsnämnden, samt att han brukar processa om arfsangelägenheter med en son, han har i tullen, så har ni temligen fullfärdig den tilldragande bilden af en bland detta samhälles ledande män.

Helge hade nu druckit ett par glas punsch och kände sig därför icke så bortkommen som i början. Han samtalade rätt obesväradt med både den ene och den andre under den skuggande hängasken, och fastän han icke kunde känna sig så synnerligen uppbyggd af konversa-

tionen, som mest rörde sig med dumqvickheter, satte han sig dock icke öfver sällskapet på baronens öfvermodiga sätt, i synnerhet som han hela tiden sade till sig sjelf, att han borde söka komma in i ortens förhållanden så fort han kunde.

Med ens spratt han till, då han hörde Stina Träff nämnas i ett samtal mellan två af herrarne. Det verkade på honom såsom trumpeten på en nummerhäst. Han satte bort punschglaset och vände sig till de talande.

— Gumman Träff, mina herrar, henne känner jag också, började han.

— Jaså, gratulerar till bekantskapen, svarade den ene af dem som Helge vändt sig till och hvilken icke var någon annan än den lille trinde affärsmannen från första aftonen. Gratulerar till bekantskapen, upprepade han i en ton, som gick öfver till att vara försmädlig från att först ha röjt någon förlägenhet.

— Ja, jag känner denna fattiga qvinna som ni, stadens styrpinnar, inte ha försyn för att vilja drifva ut ur hennes eget hus för att lägga fattigvården till last, fortsatte Helge retad.

— Skrik inte så, herr redaktör! bad hans interlokutör. Alla börja ju lyssna på hvad vi tala om.

— Ja, det må de gerna göra, genmälte Helge. Jag ämnar inte göra någon hemlighet af hvad jag tänker om herrarnes sätt att disponera öfver en fattig gummas hela välfärd.

— Jag förstår inte hvad min nye unge vän menar egentligen, inföll nu rektor Malmvall, som närmat sig under de sista replikerna.

— Nej, det är inte lätt för oss heller att göra, bekräftade herr Burck, synbarligen lättad af att erhålla

bistånd mot det unga brushufvudets angrepp i en så vördnadsvärd person som rektorns.

— Jaså, svarade Helge buttert, men en smula mera lågmält, så skall rektorn komma att förstå då — och de andra herrarne med . . . Så vida inte, tillade han med ett försök att vara ironisk som egentligen icke hörde till hans naturell, så vida inte herr Burck såsom min officielle rådgifvare opponerar sig deremot.

Han vände sig bort från dem han tilltalat, nu mindre ond på dem än på sig sjelf för att han förifrat sig, då han i alla fall kände sig säker på att, när han träffade vederbörande annanstädes än i ett enskildt samqväm, kunna mäta dem deras mått fullt.

I detsamma mötte han den mörka, både lurande och utmanande blicken ur disponenten Svenssons ögon. Denne hade kommit efter de andra och icke förr blifvit bemärkt af Helge. Stridslusten höll på att vakna på nytt hos den unge tidningsmannen. Men han fick nu ej tillfälle att gifva den luft; ty den verkliga antagonisten drog sig undan med några af herrarne i ett enskildt hörn, sedan han förut helsat Helge välkommen med lugn belevnhet.

Ofta hade Helge kallat det feghet och brist på karakter hos sig, att han så lätt afväpnades då han blef bemött med vänlighet eller bara med vanlig takt. Men han kunde icke göra våld på sig och blifva annorlunda. Att säga folk obehagligheter till tack för den artighet de visade, det var honom omöjligt. Han ändrade därför visst icke mening och dolde den ej när det sedan gafs ett lämpligt tillfälle att uttala den.

Baronen stack sin arm under Helges och drog honom med sig ut ur den naturliga löfsalen på en pro-

menad genom den vackra och vidlyftiga trädgården. Detta var icke alldeles i den unge mannens smak, oakadt han visst icke missförstod baronens goda afsigt att genom aflägsnande från stridsplatsen lugna hans häftiga känslor; det var icke i hans smak därför att det hindrade honom att iakttaga tillfället att åter få närma sig Linda. Men han skulle icke för allt i världen velat utsetta sig för baronens speglosor med anledning af den böjelse som han alltjemt kände växa starkare inom sig. Såsom en försiktig general förde han därför samtalet in på andra ämnen. Då de efter en tur genom de slingrande gångarne åter kommo fram till lusthuset, frågade Helge:

— Hvem är den der bleka unga damen som löjt-nant Tanne sysselsätter sig så mycket med? Jag blef visst presenterad för henne då jag kom; men namnet undgick mig bland de många jag hörde på en gång.

— Det är, svarade baronen, arftagerskan till all den härlighet ni ser omkring er: Henriette Svensson, sin fars enda dotter och naturligtvis hans ögonsten. Flickan är nyss hemkommen från Lausanne, der hon, bevars, vistats några år för sin uppfostran.

— Jaså, »oljekungens» dotter — då förstår jag!

— Hvad? Den unga sabelns krumbugter?

— Ja.

— Hm, lilla Henriette är förgyld, starkt förgyld, eller rättare blir det, när hennes far lemnar ifrån sig sin mammon. Men det kan dröja länge, och hon, stackare, ser inte ut att bli långlifvad. Jag tror inte, att Axel Tanne har mycket för de kol han bränner.

Denna förmodan gjorde ett dåligt intryck på Helge, som börjat hoppas på att genom den »förgyldas» för-

sorg slippa en obehaglig medtäflare om Lindas ynnest. Det var därför med så tydlig misräkning i tonen han tillfogade ett »jaså», att baronen blef uppmärksam och tillade:

— Ja, man kan inte veta. Vår Kresus är så svag för sin enfödda, att, när det gäller henne, man icke har någon ledning för sina förmodanden i hans vanliga sätt att gå till väga. Så osvuret är bäst.

Under detta baronens yttrande såg det ut som om verkligheten velat lemna illustrationer till den talandes text. Löjtnant Tanne hade närmast sig Henriettes far, hvilken nu fans inne i lusthuset, och efter några med honom vexlade ord i hans sällskap återvänt till den hvilstol der den bleka flickan fortfarande hade sin plats. Herr Svensson såg bister ut, och löjtnanten föreföll både enträgen och snopen. Baronen och Helge iakttago med intresse hvad som passerade, medan större delen af det öfriga sällskapet icke egnade synnerlig uppmärksamhet deråt. Det var nog icke goda ord herr Svensson hade att säga, och Helge inbillade sig genom det öppna fönstret en gång höra ett föraktfullt yttrande om »skuld-satta flickjägare»; men det var kanske bara inbillning af honom. Så mycket var dock påtagligt, att det icke var mycken öfverensstämmelse i meningar mellan de talande. Men då flickan likasom bevekande lade sin genomskinliga hand på fadrens arm, fick denne genast ett annat uttryck i ansigtet än det förra vredgade. Det var likasom om vreden tinat upp med ens. Han lutade sig ömt ned öfver sin svaga älskling och talade till henne i milda tonfall. Men han ville dock icke gå in på hvad hon sade, utan skakade afvärjande på hufvudet.

Så med ens blef det stor uppståndelse derinne, och man såg fruntimren springa omkring hvarandra såsom yra höns enligt baronens mindre artiga liknelse. Men hvarken han eller Helge kunde utifrån uppfatta anledningen till den oro som plötsligt bemäktigat sig alla. Ur kaos löste sig dock efter hand en och annan individ, eller med andra ord deltagarne i nöjet började så småningom troppa af, de första tvekande och tydiligen skygga att man skulle observera deras försvinnande, men de öfriga, modiga genom hvarandras exempel, beslutna för en öppen reträtt. Bland de sista kom fröken Linda, som vände sina steg rakt till den lilla grupp som bildades af baronen och Helge. Denne, som blifvit orolig för henne, hade af sitt sällskap afhållits från att tränga in i lusthuset för att få reda på hvad som händt.

— Vi gå väl hem? sade Linda till sin »granne». Det är ingenting att göra nu. Hon fick ett af sina vanliga anfall, och det tar sin tid. Doktorn kommer strax. De ha redan burit in henne.

— Hvilken? frågade Helge.

Men baronen förstod hvem det gälde, föreföll det, ty han mumlade någonting om att »hämnas på barnen intill tredje och fjerde led», sade så ett kort »god natt» och försvann.

— Hvilken? upprepade Linda, i det Helge vid hennes sida anträdde vandrigen hemåt. Såg ni då inte hvad som hände? Åh, det är förfärligt!

Och den unga damen såg verkligen upprörd ut.

— Nej, jag märkte ingenting annat än en allmän villervalla. Det har händt en olycka, kan jag förstå.

— Ja, Henriette Svensson . . .

— Den der bleka unga flickan som löjtnant Tanne tycktes lägga sig ut för?

— Just hon, bekräftade Linda med en skälfnings röst. Hon är epileptisk.

— Epileptisk? upprepade Helge häpen.

— Ja, hvad säger ni om det att vilja gifta sig med en flicka som har fallandesot? Hon vred sig i så förfärliga konvulsioner — jag har aldrig sett något af hennes anfall förut — och fradgan stod om munnen på henne, så . . . Hu!

— Stackars flicka! sade Helge beklagande och utan att för ögonblicket tänka på sin rivalitet med löjtnanten. Och så ledsamt att det skulle hända just nu!

— Det kommer på henne, har jag hört, då hon tar illa vid sig öfver motsägelser.

— Ja, jag såg, att hon sökte öfvertala fadren till något och att han föreföll omedgörlig. Löjtnanten har väl inte friat heller? sporde Helge, som lät sitt intresse löpa bort med sin vanliga grannligheten.

— Nej, inte direkt, tror jag, svarade fröken Linda snävt. Det handlar visst om ridlektioner, tyckte jag, som han ville ge henne. Men det kan vara det samma. Det går derhän ändå. Henriette kan få sin far till allt hvad hon vill.

— Hon är en af frökens barndomsvänner, förmodar jag? frågade Helge för att icke låta konversationen afstanna; ty efter hvad hon senast sagt tycktes fröken Linda icke mycket hågad för att språka.

— Ja, fastän jag icke varit mycket tillsammans med henne. Hon har alltid varit så klen och måst hålla sig inne, och så har hon varit utrikes i två och ett halft år nu. Hon kom hem för ett par veckor sedan från Schweiz.

— Hennes mor lefver väl inte, eftersom hon inte syntes till nu?

— Nej, hon är död för många år sedan. Herr Svensson skall inte ha varit snäll mot henne, sägs det; men dottern afgudar han.

— Ja, det ser man utan att vara någon skarp observatör.

Nu blef det en paus i samtalet. De unga gingo tigande vid hvarandras sida genom de ödsliga gatorna, öfver hvilka mörkret redan sänkt sig. Qvällsvinden susade i kronorna på de träd som här och der lutade sig fram mellan husen. Från ett och annat öppet fönster lyste det, en dräng spelade fiol på en förstuguqvist, från stadskällarens kägelbana hördes klotens rullande, och långt ifrån förnams det svaga skallet af några hundar. Det var en sådan der stilla afton, då sommaren redan lagar sig till att taga afsked och då de trefna hemmen börja få ny lockelse.

Helge, som aldrig känt vinterstämningens tyngd, blef lätt melankolisk då våren ljusnade och då hösten skymde. Han led då mer än eljest af ensamheten i sitt unga lif och längtade efter denna *andra*, som alltid varit outhärlig för hvarje människa med hjerta. Nu gick hon vid hans sida; men han hade en ängslig aning, att hon aldrig skulle komma honom närmare än hon nu var. Det var dock bedårande härligt att tänka sig en hel framtid tillsammans med henne. Han skulle aldrig upphöra att älska och beundra denna stolta, ädelsinnade ungmö, om hon ock ej hade någon bönhörelse för honom. Ja, så anspråkslös var den unge mannen i sin tillbedjan, att han aldrig ens tänkte på att finna sina känslor besvarade. Gick han så långt i sina framtidsdrömmar

emellanåt, att han förestälde sig henne såsom sin för alltid, så stod hon dock alltid kvar på sin piedestal och lät sig dyrkas. Han trodde sig knappast ha behof af annat än, att hon passift tillstodde detta. Helge var alldeles oerfaren i sådana saker, det märks nog. Eljest skulle han vetat att en verklig och djup känsla fordrar ömhet tillbaka och blir till plåga, ja försimplas till utslutande passion, om hon bara får gifva och åter gifva.

Under det att han försjönk mer och mer i den sentimentala stämning som fått makt med honom, glömde han alldeles sin skyldighet såsom artig ung man att hålla samtalet vid lif för nöjet att då och då förstulet betrakta sin medvandrererskas fina profil eller känna hennes mjuka schal snudda vid sin hand, då de i det fallande mörkret råkade att komma hvarandra närmare än eljest. Det var Linda som bröt tystnaden genom att, tydligt såsom fortsättning på sitt eget resonnemang, yttra den reflexionen:

— Hvad pengarne ändå ha gjort mycket ondt i världen!

Helge viste icke rätt hvad han skulle svara härtill, ty han trodde sig förstå hvad som åsyftades. Han hann för resten ingenting få fram förrän han förskräcktes vid ett häftigt grepp om sin handlof. Det var den unga flickan som hejdat honom och som, i det hon ögonblickligen släppte sitt tag, nästan stötte fram några ord:

— Tycker ni inte det är uselt att . . .

Men hon fortsatte icke meningen, utan skyndade på sina steg och sade med ett litet skratt:

— Förlåt, men jag kom att tänka på någonting! Ni är lugn ni och blir nog lycklig en gång. Men somliga menniskor ha eld i blodet . . .

En annan skulle måhända i Helges ställe begagnat detta tillfälle att börja orda om häftigheten i sina egna känslor. Men han skulle ansett detta vara ett mindre ädelt sätt att göra bruk af hennes tydligen upprörda sinnesstämning, och han förstod mycket väl, att hon icke tänkt mycket på honom, då hon för att urskulda sin häftighet gjort den lilla anmärkningen. Han afstod därför från hvarje annan replik än den banala som dock hade förtjensten att strängt hålla sig till sanningen:

— Nu äro vi strax hemma.

Majorskan satt på verandan och väntade.

— God afton, lilla mamma! helsade fröken Linda, alldeles icke stött öfver Helges löjliga sätt att afbryta en konversation, som kunnat blifva kinkig nog, om han varit det aldra minsta påflugan. Mamma får lof att berömma herr Höst, som varit en mönstergill kavaljer åt mammas dotter hela aftonen.

— Ah, se kandidaten! Jag trodde det var löjtnant Tanne, utropade majorskan litet häpen öfver att ha sett miste i qvällsmörkret. Sitt nu ned och prata en stund, om kandidaten inte är sömnig!

Nej, Helge var inte sömnig, utan dröjde gerna i damernas sällskap, sedan han fått lof att tända sin pipa. Han behöfde icke säga mycket, ty majorskan sörjde för att det icke tröt ord och gjorde sig underrättad om både ett och annat som hade med »trädgårdssoarén» att göra. Helge var icke vidare intresserad af ämnet; men Lindas tal, lika godt hvad det handlade om, var musik för honom.

— Nå, det var rätt af kandidaten, slöt majorskan — sedan hon inhemtat hvad hon åstundade, om Henriette Svenssons klädning, som påstods vara från Worth i

Paris, om småbrödet, som fröken Linda i sjelfva verket icke hade mera reda på än Helge hade, om hvilka samtalsämnen man haft m. m. — det var rätt att kandidaten var med och roade sig. Den som sitter så mycket öfver skrifbordet kan väl behöfva litet förströelse.

— För allt mitt nöje tackar jag fröken, genmälte Helge och blossade, så att hans ansigte syntes i pipglödens återsken. Men det förstås, tillade han, förlägen öfver att hafva förrådt sin hemlighet, det hela var mycket angenämt, och jag är belåten med att ha ökat min personkänedom.

— Alltid tänker ni på hvad som kan bli till nytta för arbetet! komplimenterade fröken Linda. Det måtte ändå vara bra skönt att ha någonting allvarsamt att syssla med, som är värdt att man intresserar sig för det.

Helge viste icke, att den stolta flickan långt ifrån fick taga lifvet på lek, såsom man af hennes ord kunnat förmoda, utan bidrog till det lilla hushållet med inkomsten för klen betald pianolektioner.

— Ja, tänk, inföll majorskan, om Linda kunde vara kandidaten behjelpig med något, med öfversättning till exempel! Du kunde alltid lära dig något på det, Linda.

Det klack till i Helge vid den utsigt till samarbete med den älskade, som nu öppnade sig för honom. Eljest var han icke den som var öfverdrifvet mild i sina omdömen om fruntimrens »intrång på männens arbetsmarknad»; men nu lät han fördomarne fara och svarade:

— Det förstås, öfversättningshjelp är inte att försmå. Men att besvara fröken . . . .

Hade hans blickar kunnat genomtränga mörkret, skulle han ha sett ett på samma gång tröslöst och förbittradt uttryck i de vackra ögon med hvilka Linda stirrade framför sig. Hennes tankar voro annanstädes; men hans ord bragte henne åter till sig sjelf.

— Jag skall gerna gå er till handa med hvad jag förmår, sade hon energiskt, och som jag inte vill ligga ert futtiga bolag till last, så skall ni få ersätta mig med att skriva noter åt mig. Jag har sett, att ni kan göra det väl, fastän ni spelar — hur skall jag säga? sporde hon litet skälmskt.

— Säg: »som ett positiv», fröken, afgjorde han.

Och så blef det öfverenskommet, att Moköpings Allehanda fick sig en ny redaktionsmedlem.

Man skildes snart åt för aftonen, och Helge gick upp till sig för att skriva en ljungande artikel om guman Träffs angelägenhet. Men innan han tände lampen och satte sig till sitt arbetsbord, stod han länge med sin kära snugga i det öppna fönstret och såg ut öfver den sofvande neyden.

Gul som en gammal dukat — ingalunda silfverhvit, såsom färgblinda poeter påstå — lyste augustimånen fram mellan de lummiga kastanjernas löfverk. Det var den riktiga naturstämningen att svärma i. Tänk att få träffa henne hvar dag och arbeta tillsammans med henne! Hvad det föreföll den anspråkslöse Helge eget, att detta skulle honom förunnas! Han önskade för tillfället ingenting mer, och då hans fantasi ville föra honom vidare och började måla vackra framtidsstafior för

honom, knackade han beslutsamt ur pipan, stängde fönstret och slog sig ned vid skrifbordet.

Men i rummet rätt under hans låg en ung flicka och grät sitt örngåttsvar vått med brännande bittra tårar.

FJERDE KAPITLET.

Följande dag, när tidningen kom ut vid middags-tiden, blef det uppståndelse i den lilla staden. Något sådant hade aldrig förut inträffat på platsen. På den mest bemärkta platsen i Moköpings Allehanda stod under rubrik *Byggnadsnämnd, skaffare åt fattig-vårdsnämnd* en uppsats, som innehöll ord och inga visor. Det var icke så mycket starka uttryck i den, utan den blef dräpande genom den konsekventa bevisning den innehöll för det mindre lämpliga i den tillämpade lagbestämmelsen och det orimliga uti dess användande särskildt denna gång. Med en rest af akademiskt frasmakeri docerade författaren om samhällets uppgift och kom till den slutsatsen, att denna i förevarande fall så litet blifvit tillgodosedd, att den tvärtom direkt motarbetats. Efter att lätt hafva antydt de enskilda motiv som kunde tänkas bakom det klandrade beslutet, men på hvilkas granskning författaren af flera skäl icke ville ingå, viss om att saken, opartiskt framställd, skulle tala för sig sjelf, slutade han med en vädjan till den allmänna rättskänslan, hvilken genom byggnadsnämndens

beslut att af estetiska skäl låta vräka och dymedelst utarma en gammal enka fått en hård stöt, samt med ett omnämnande att klagomål oförtöfvadt skulle komma att inlemnas till landshöfdingeembetet. Artikeln, som efter de beskärningar Helge i det nyktra morgonljuset låtit den undergå, var ganska sansad i formen, verkade dock genom en, såsom det tycktes, med möda dämpad harm, hvilken sjöd mellan raderna.

Den unge redaktören var sjelf i början ganska nyfiken på den effekt han skulle åstadkomma med detta öppna angrepp på stadens ledande män, men fick under dagens lopp annat att tänka på och gissade därför icke anledningen, då han mot qvällen mottog besök af ingen mindre än den värdige rektor Gregorius Malmvall. Sedan denna vördnadsvärda person slagit sig ned i soffan och sjelfbelåtet dragit ut sina långa hvita »whiskers», öfvergick han utan omsvep till sitt ärende.

— Det var en faslig artikel min unge vän har inne i dag, började han.

I förbigående sagdt var Helge ofantligt litet trakterad af att kallas »min unge vän». Både detta öfverlägsna tilltal och rektorns satiriska min retade honom.

— Jaså, tycker rektorn det? svarade han därför kort.

— Nästan för faslig till och med, bekräftade rektorn och såg ännu mera satirisk ut.

— Jaså, replikerade Helge harmset.

— Ja, fortsatte den vördnadsvärde skolmannen, eftersom den är hvad man kallar ett hugg i luften.

— Ett hugg i luften? upprepade Helge, häpen öfver djerfheten i detta påstående.

— I luften — alldeles ja.

Och rektorn tog sig en pris ur sin oäkta tuladosa.

— Nu är det min tur att inte begripa, stammade den unge redaktören, liksom det var rektorns i går.

— Och det är ändå ganska enkelt, svarade hans interlokutör med ett hån som skulle vara godmodigt. Min unge vän har i tidningen angripit en af stadens myndigheter för en åtgärd, som — jag erkänner det — förtjenade att klandras, i fall den icke vore hvarken mer eller mindre än en fiktion.

— Hvad behagas! var allt hvad Helge först kunde få fram.

I nästa ögonblick hade han öppnat bordslådan och framtagit det protokollsutdrag som Stina Träff lemnat honom dagen förut,

— Är detta också en fiktion? sporde han och vek upp papperet framför rektorn.

Men denne lät sig icke förbluffa af så litet. Sedan han flyktigt granskat handlingen, svarade han:

— Ingalunda, ingalunda, men i sjelfva verket ändå inte af mera värde. Ett obestyrt papper!

— Men det är ju ett transsumt, ser rektorn.

— Ja, ur ett ojusterat protokoll, som ingen giltighet har. Det är det som förändrar saken.

— Ah! Jaså, man ämnar förneka sina egna åtgärder! skrek Helge förbittrad.

— Sakta i backarne, min unge vän, förmanade rektorn, och lät mig förklara! Sekreteraren har ouppmanad slarfvat åstad och gjort ett utdrag ur ett protokoll som ännu ej var justerat. Vid justeringen, som skedde i dag, blef beslutet upprifvet på yrkande af en ledamot som var frånvarande då det fattades, och just mot denne

ledamot är det som min unge vän gör så fula insinuationer om veld och egennyttia.

Helge brusade upp på nytt.

— Jag gör inga insinuationer, utropade han. Bakhåll ha alltid varit mig förhatliga, och jag vågar anfalla öppet, det vet rektorn mycket väl.

— Nå nå, om hänsynslöshet nu skall vara en förtjenst att berömma sig af, så vill jag visst inte bestrida . . . .

— Får jag lof att fråga: förstod jag rektorn rätt, så är det disponenten Svensson, som . . . .

— Som gjort beslutet om intet — alldeles ja! Han var för resten ganska uppbragt öfver det och anmärkte mycket riktigt, att han väntat af medlemmarnes grannlagenhet, att de icke i hans frånvaro skulle fattat ett beslut, som vore af natur att utsätta honom för obehagliga misstankar.

— Nå, då hade väl de andra svårt att hålla sig allvarsamma?

Oaktadt medvetandet om sin värdighet måste rektorn hosta för att dölja hur förlägen han var.

— Jag märker, sade han då han åter kommit till röst, hur farligt det är för en nykomling att råka under dåligt inflytande från början.

— Det der förstår jag inte rätt, invände Helge, som började återfå sitt goda humör, då han såg att hans snärt gjort åsyftad verkan. Något annat inflytande kan här icke bli tal om än gumman Träffs, och det menar väl rektorn inte? Af henne hemtar jag verkligen inga inspirationer.

— Ja, se så! afböjde rektorn litet hetsigt. Den som vill missförstå kan ingen öfvertyga.

Helge fann det icke lönt att disputeras, utan luktade för att visa försonlighet på en pris ur rektorns framräckta dosa.

— Men jag hoppas i alla fall, fortsatte den värdige gamle, att min unge vän skall inse hur orätt han dömt om en viss person, då jag nämner, att den förtalade medborgaren på egen bekostnad åtagit sig att låta reparera enkan Träffs stuga.

— Ganska fiffigt! inföll Helge. Som den nu ser ut, stör den ensemblen, och då det ena medlet att tillfredsställa de estetiska krafven slog fel, nödgas man anlita det andra, fast det kostar på. Nå, det fagnar mig i alla fall, att jag vunnit min egentliga afsigt, som var att rädda gummans stuga åt henne. Men, förlåt, afbröt han sig plötsligt, jag har ännu icke fått klart för mig, om rektorn har något särskildt ärende till mig. Det skulle väl inte vara fråga om ett s. k. beriktigande?

— Hm! Jo, jag har ett litet papper med mig, som jag ber om plats för.

Helge ögnade igenom det och sade litet byråmessigt:

— Det skall komma — men med kommentarier.

Tro inte, att jag faller till föga då jag har rätt.

— Nå nå, lugnade rektorn, hufvudsaken är att missförståndet blir förklaradt.

— Missförståndet? afbröt Helge.

— Ja, kalla det hvad min unge vän vill! Ord äro icke saker.

Då rektorn stigit upp för att gå, sade han liksom händelsevis:

— Apropos Svensson så yttrade han sig mycket fördelaktigt om tidningens nya ledning och tog den i försvar mot dem som klandrade den.

— Det var mig en baddare att kunna lägga band på sig! höll Helge på att utropa, men inskränkte sig till ett ironiskt: Såå!

Det var dock icke utan, att hans aktning för herr Svenssons intelligens steg genom hvad som nämnts.

— Det fans till och med de som ville gå bröstgänges till väga och tillämpa kontraktets bestämmelser om uppsägning af redaktören, upplyste rektorn och tittade i detsamma forskande på Helge för att se hvilken verkan denna underrättelse skulle medföra.

Men Helge förblef lugn.

— Det vill säga, genmälte han, att rektorn egentligen är hitskickad för att ge mig första varningen — eller hur? Jag är i alla fall tacksam för att man icke användt herr Burck till preceptor åt mig.

Efter ännu några repliker skildes de båda herrarne från hvarandra, af sättet att döma temligen fredligt.

Då Helge på aftonen träffade husets damer på den trefliga verandan, kom rektorns besök också på tal. Majorskan hade sett honom gå upp och var nyfiken att få höra något om hans ärende, som hon gissade stå i sammanhang med den uppseendeväckande artikeln. Helge lemnade nödtorftigt besked. Då majorskan fått höra hvad hon ville, såg hon förnumstig ut och sade med en viss ton af hemlighetsfullhet:

— Jag har också hört något som har med detta att göra. Intresserar det kandidaten att veta?

För artighets skull måste han låtsas så, oaktadt hans tankar sanningen att säga nu fått ett mycket vackrare föremål att röra sig omkring än Stina Träffs stuga. Ehuru alls icke van att umgås med fruntimmer, såg han dock med den skarpsynthet som kärleken förlänar,

att fröken Linda hade fått ett lidande uttryck i de fina dragen, hvilket han icke observerat dagen förut, och han ville så gerna, om han fått tillfälle för moderns talträngdhet, hafva sagt några deltagande ord till den unga flickan, nota bene i fall han med sin ytterliga försynthet trott sig om att finna de riktiga.

— Jo, fortsatte majorskan, det skall vara Henriette som stält allt till rätta för madam Träff. Då hon fått se hvad som stod i tidningen, låg hon öfver fadern med böner, och han gaf efter, fastän han skall ha varit mycket ond i början, och kandidaten skall han ha läst allt annat än vackert öfver.

— Jo jo, det kunde jag nog tro, om han också har visat sig politisk sedan, menade Helge.

— Efter det anfall Henriette fick i går, upplyste den språksamma frun, skall herr Svensson ha varit alldeles ifrån sig. Han lär ha suttit uppe hos henne hela natten, och i förmiddags var han hvarken på fabriken eller i banken. Det skall sitta hårdt åt då han försummar sina göromål, för det måste då medges att karlen är mera skötsam af sig än någon af de andra här i staden.

— Lilla mamma vet då allting, inföll med ett matt leende fröken Linda, likasom till en ursäkt för moderns nyhetsmångleri, som den unga flickan märkte Helge vara endast måttligt uppbyggd utaf.

— Jag vet mera än, återtog majorskan utan att förstå eller fästa sig vid den lina piken. Kan kandidaten gissa hvem som varit öfver till herr Svenssons villa nu mot qvällen?

— Nej, svarade Helge, som dock anade hvem som åsyftades och med någon oro iakttog hvad verkan nyheten skulle göra på fröken Linda.

— Jo, Axel Tanne, och det lär varit herr Svensson som skickat och bedt honom komma.

Den unga flickan ryckte till och såg bort. Men då hon efter ett ögonblick åter vände sig till sällskapet, hade hennes viljekraft satt henne i stånd att bemästra sin rörelse, så att intet spår deraf syntes och Helge inom sig undrade, om han ändå icke hade misstagit sig på hennes känslor för den monokelsvängande löjtnanten.

— Ja, sade hon så kyligt, att modern kastade en hastig blick på henne, det har varit tal om ridlektioner som Axel skulle ge Henriette.

— Nå, det kan så vara, medgaf majorskan. Men har Henriettes far beqvämat sig till att säga a, så får han allt fortsätta med alfabetet.

Helge ville gerna för Lindas skull gifva samtalet en annan vändning och lyckades också häri genom att bringa på tal den hjälp med öfversättningsarbete som hon lofvat honom. Det föreföll honom, oaktadt han gjort sig all möda att icke låtsas förstå hur pinsam moderns nyhet måste ha förefallit Linda, som om denna uppskattat hans grannlagenhet och som om den vänlighet hon visade honom var ett erkännande häraf.

Dagar kommo och gingo. Helge, som hade lätt att finna sig i nya förhållanden, trufdes icke illa i den lilla staden. Detta berodde både derpå att han hade fullt upp med arbete, hvilket han alltid skötte med omsorg, ofta med nöje, och derpå att i samma hus som han bodde en person som så mycket intresserade honom.

Förhållandet — om det kan kallas för ett förhållande — mellan honom och Linda utvecklade sig på

sitt sätt, eftersom ingenting kan stå stilla här i världen. De träffades dagligen, och Helge, som aldrig förut vågat objuden göra en visit, steg nu dristeliga på in i den lilla nätta våningen på nedre bottnen. Majorskan, som nästan alldeles höll sig utanför Moköpings-umgänget, var i regeln hemma, och oftast hade Helge också nöjet träffa hennes dotter. Hon bemötte sin tafatte beundrare med mycken vänlighet, som emellanåt nästan hade tycke af någonting mera. Modern sade henne ibland såsom en lindrigt ogillande anmärkning, vid hvilken lades mindre vikt, att hon koketterade för kandidaten, och ute i staden kunde det hända att både hon och Helge hvar på sitt håll blefvo »brydda» för hvarandra, såsom det nu kallas detta dumma, hjertlösa sätt att med plumpa händer fingra på det ömtåliga, skygga, så lätt för alltid bortgycklade som kan finnas mellan två unga personer. Linda upptog dessa anspelningar med leende, likgiltig öfverlägsenhet och fick derigenom ett öfvertag öfver dem som ville sätta henne i förlägenhet. Helge deremot var i viss mån smickrad öfver att få dela öde med den beundrade flickan; men han blef mycket lätt röd och generad, stackars gosse, då ämnet kom på tal, och — hvad ännu värre var — det hände att han tog humör. Då först fick man roligt, och då fick han höra, att nu viste man då att man gissat rätt. Han föresatte sig att han skulle taga sig bättre till vara nästa gång. Men hvad hjälpte det? Han kunde aldrig bli herre öfver sin stämning, utan brusade upp oakadt alla kloka föresatser. De menniskor äro, i förbigående sagdt, lätt räknade som kunna göra någon väsentlig ändring i sin naturell eller i hastiga moment handla i strid mot densamma. Nu hörde det till Helges innersta väsen att

opponera sig mot allt som föreföll honom simpelt och elakt, åtminstone när detta simpla och elaka gick anfallsvis till väga, och hvad eftertanken än måtte säga honom om det kloka i att tiga och tåla, så blefvo alla sådana intalanden fåfänga. Åren gjorde i det afseendet ingen ändring, och de göra det för resten med högst få personer. Lugna män ha varit lugna gossar, och brushufvuden bruka ha svallningen kvar i blodet, äfven sedan åren blekt deras hår.

Helge — för att nu återkomma till honom — tyckte således icke om de genomskinliga antydningar om en snart förestående förlofning o. d. som han ofta fick höra. Det låg i hans karakter en grannlagenhet, som i vissa sina yttringar var slägt med misstänksamhet, och då han hörde pratet, särskildt i Lindas egen närvaro, kunde han börja undra, om hon gåfve honom skuld för det till någon del. Ja, det måste hon säkert göra, tänkte han understundom, och för att då visa henne hur orätt hon hade sökte han visa sig otillgänglig mot henne. Men fastän åtskilligt yngre än han, var Linda dock före honom i förmåga att se motiven bakom handlingarna, och hon lät icke missleda sig af den trumpenhet som han plötsligt kunde visa. Liksom för att ådagalägga hur litet hon brydde sig om hvad man pratade om honom och henne kunde hon då riktigt »lägga an» på honom med så mycken fin förtrolighet, så mycken vinnande älskvärdhet, att hans konstlade köld tinade upp med detsamma.

Helge frågade sig ibland sjelf, om han var så uppriktigt förälskad, som han vanligen tyckte sig förstå att han var. Det är icke lätt att analysera sina känslor; men han gjorde i alla fall försöket. Kärleken är be-

skrifven af så många skalder, af hvar och en på sitt särskilda vis; men intet af dessa slog in på Helges eget fall. Kärleken är blind, sägs det. »Nå, då är det icke den», resonnerade den unge redaktören, »åtminstone icke den äkta, af skalderna besjugna, som jag har i kroppen; ty jag ser mycket väl hennes fel, om jag också måste erkänna, att vissa af dem skulle jag icke vilja ha borta. Utan sina fel skulle hon icke vara den hon nu är; men det är just sådan som jag finner henne så bedårande.» Detta hindrade dock icke, att det då och då uppstod misshälligheter mellan de båda unga människorna, sedan de blifvit mera förtroliga med hvarandra. Ja, de grälade ibland ganska tappert, och skildes de efter en sådan misshällighet utan att ha försonat sig, så kände han sig mycket olycklig. Vid sammanträffandet dagen derpå var han betydligt skamsen; ty det var i regeln han som brusat upp. Linda åter tog saken ganska kallt och låtsades om ingenting, men förhöll sig då mot honom så pass tillbakadragen, att andra visserligen icke märkte någon ändring i hennes sätt mot honom, men att han icke kunde undgå att lida deraf. Han måste då falla till bönboken och gjorde det så gerna; ty då han icke var häftig, var det honom ett nöje att ödmjuka sig för henne. Hon gjorde aldrig försoningen svår, utan tog honom genast till nåder igen, så snart han bara beqvämat sig till första steget. För hvar gång dessa små brytningar och försoningar egde rum, blef det tydligt att hennes välde öfver honom vardt större. Alltid då han brusade upp påstod han visserligen, att nu skulle han visst icke gifva med sig och falla undan, ty han hade rätt. Men hon viste bättre hur det skulle komma att gå och afvaktade lugnt

nästa tillfälle, då han »så säkert som amen i kyrkan» var ruelsefull och bad om tillgift.

När han icke var i hennes närhet, utan borta i annat sällskap, der göromål icke gåfvo sysselsättning åt tankarne, då kände han hur outhärlig hon blifvit för honom. När han så kom hem och satt i sin ensamma bostad, kunde det hända, att en svag ton från hennes piano trängde upp till honom, och han förnam den som en helsning från lyckans blommiga strand. I sådana stunder var han så nesligt svag, der han satt och längtade, bara längtade, att det var svårt att i honom igenkänna den stridbare tidningsmannen, som hade så lätt att skaffa sig fiender därför att han aldrig väjde då han ansåg sig ha rätt.

Han sysselsatte sig gerna med sina fantasier, och i synnerhet var det en till hvilken han gerna återkom. Att sitta vid hennes sida i julottan och veta, att han aldrig skulle behöfva skiljas från henne, det föreföll honom såsom det härligaste han kunde tänka sig. Stjernorna tindrade i krans öfver altaret, läktarskrank och pelarkapital glimmade af långa rader små hvita lågor, sången ljöd rundt omkring from och glad, allas ögon skeno af salig helgfrid, och han satt med hennes lilla varma hand i sin med den önskan i hjertat, att han aldrig skulle behöfva släppa den. Religiös var han icke, utan denna fantasi hade väl sin näring i ett slags estetisk familje- och samfundskänsla, i vackra minnen från en tidigare ålders högtidsstämningar.

Men tänkte han då icke på att komma till ett resultat med sin allt lifligare böjelse för den stolta Linda? Gick han icke i friarefunderingar? Vanligen icke. Han var icke så bortkollrad af sin stora passion,

att han förgätit att giftermål är en praktisk sak, som för att blifva till lycka fordrar en botten af åtskilliga reella ting, och han kunde ju med knapp nöd föda sig sjelf på sina små inkomster, för hvilkas tillväxt i en snar framtid han icke såg någon egentlig utsigt. Dessutom kände han sig alldeles sakna mod att tala rent ut om sin hjerteangelägenhet med den tillbedda flickan. Att fråga om någon kunde älska honom, som kände med sig sjelf att han var så litet älskvärd, det föreföll honom såsom en afgjordt motbudande sak, och han tyckte att han skulle skämmas ögonen ur sig om han tagit mod till sig att göra det.

I sitt förhållande till andra personer i den lilla staden redde Helge sig skäligen bra. Visserligen fans det icke så liten ovilja mot honom för hans vana att sjunga rent ut med hvad han tänkte; men han vann också respekt derigenom. De som den ena dagen togo anstöt af något klander i tidningen, hvilket drabbade dem sjelfva, blefvo mildare stämde en annan dag, då någon annan, som de hade ett godt öga till, fick sin vederbörliga afbasning, figurligt taladt förstås. Inläggen mot det kommunala öfversitteriet skaffade Helge, som var allt annat än popularitetsjägare, anseende för att vara folklig, och detta var till gagn för tidningen, hvars upplaga ökades betydligt. Det publicistiska företaget artade sig att bli en gifvande affär, och det enskilda missnöje med utgifvaren som aktionärerna kunde gå och bära på dämpades genom utsigterna att få god ränta på de i tryckeriet nedlagda pengarne.

Snart var den unge redaktören naturligtvis bekant med »hela sta'n» och »bror» med halfva. Han hade en svaghet som han ärft efter sin far, den att vilja gälla

för äldre än han verkligen var. Då gubben Höst i tiden ingått i sitt femtionde år, hade han gifvit detta till känna med yttrandet: »Jag, som snart går på sjuttio-talet!» Strängt taget låg häri ingen osanning; men följden blef i alla fall den åsyftade, att folk tillade honom en ålder betydligt högre än den prestbetyget utvisade. Helge, som var missbelåten med sitt ungdomliga utseende, sökte förbättra det genom ett ojemnt, fläckigt skägg, klädde sig såsom en äldre man, begagnade en grof kryckkäpp och funderade på att lägga sig till med lädergaloscher. Sitt umgänge ute sökte han helst bland dem som voro några tiotal år äldre än han, och han var barnslig nog att fägna sig, då på fråga, om någon af »gubbarne» fans på stadskällaren en qväll, uppapperskan svarat: »Ja, redaktörn kom nyss.» Att betraktas såsom en »pojke» föreföll honom ytterligt nedsättande, och han gjorde sig mycket besvär för att undvika den vedervärdigheten. Det var ingalunda det minsta beviset på Lindas välde öfver honom, att hon tog bort dessa löjligheter från honom. Den tjocka käppen kastade hon med egen hand i ån, utan att han tordes protestera, och då hon förmått honom att åter visa sig med slät haka, var det endast hennes vänliga röst, som kunde låta honom finna något behag i det omdöme hon fälde om hans yttre menniska: »Ja, nu ser ni åter ut som en snäll gosse, hvilket ni också är.» Det skulle en annan vågat säga!

FEMTE KAPITLET.

Den fula årstiden hade länge sedan gjort sitt inträde och redan hunnit förbättras så till vida, att den nu uppträdde såsom en kulen barvinter, hvilken förändring var att sätta värde på efter långa veckor af regn och rusk.

Helge fick en morgon besök af en person, som icke var honom alldeles främmande, men som måste presenteras för dem som läsa detta.

Han hette egentligen Per Gren; men som han var mycket fallen för allt fint och utländskt, hade han förfranskat sitt förnamn och gick i staden allmänt under benämningen »herr Pierre». Det var en man öfver medelåldern med ett utseende som tydde på ras, om också drägten icke var så elegant. Helges motsats i det hänseendet, ville han gälla för en ung man, hvarför han svärtade sina mustascher och omsorgsfullt sökte dölja de vakanser i tandgården som det hvita vaxet gjorde ännu tydligare. Hvad herr Pierre lefde på var icke lätt att säga, fastän alla människor i den lilla staden eljest hade så väl reda på hvarandras angelägenheter. Han

hade haft flera näringsfång, men öfvergifvit dem alla. I en handelsbod och en fotografiatelier hade han sett sina flesta dagar förrinna. Nu hade han intet egentligt vitæ genus, utan sysselsatte sig med litet af hvarje. Hjelpsam och välvillig stod han alla till tjänst, och den beredvillighet hvarmed han uträttade alla möjliga uppdrag åt stadens fruar torde skaffat honom vissa lättnader i näringsbekymren, hvilka han dock icke tog hårdt, emedan han hade mycket små behof. Alla medlemmar af det täcka könet tyckte synd om herr Pierre som sett bättre dagar. Men så var han också tacksam för deras uppmärksamhet. Ingen kunde så som han uppskatta en husmoders förtjenster. Bjöd man honom på ett tarfligt mål mat, så kunde han råka i entusiasm öfver den delikata såsen och under sitt loftal öfver den hålla knif och gaffel i vädret, så att den prisade läckerheten rann in under hans alltid oklanderliga manschetter. Sådant rörde naturligtvis en köksmammans hjerta, och det dröjde icke länge innan herr Pierre blef bjuden i det huset igen. Men herr Pierre var icke efterhängsen och gjorde aldrig intrycket af snyltgäst. De flesta småstäder ha sina original, och herr Pierre var ett sådant. Man hade många historier om honom, men inga elaka. Nästan alla rörde sig om hans godtrogenhet och oförmåga att finna sig till rätta i det praktiska lifvet. En af dem må här finna plats. Herr Pierre, som svärmade för teatern och trodde sig hafva förfelat sin kallelse genom att icke egna sig åt scenisk verksamhet, led dock af ett betänkligt naturfel. Han stammade nämligen starkt. Vid reproducerandet af historierna om honom härmade stadens qvickhufvuden naturligtvis denna stanning och försummade icke att

krydda talet med de två ord, som regelbundet ingingo i hvarje af herr Pierre framförd mening. Nu till historien:

I sina yngre dagar hade herr Pierre förestått en handelsbod åt en äldre qvinlig slägting, som af honom likasom af alla andra invånare i Moköping, gamla och unga, kallades »moster Sara». En torgdag hade herr Pierre antecknat i kladden varor som lemnats på kredit åt någon. Moster Sara begärde att få veta hvem det var som borgat så mycket på en gång; men det kunde herr Pierre icke upplysa.

— Men, min käre Per, sade gumman — ty hon kunde icke förmå sig att använda den franska namnformen — kände du inte den du gaf kredit åt?

— Ack si, moster, svarade herr Pierre förlägen, det var en bu-burgen karl; han ha-hade häst.

— Hur kunde du se det här inne i boden, Per? sporde gumman vidare.

Men den som icke var brydd längre, det var herr Pierre. Triumferande förklarade han:

— Ack si, moster, mannen hade pi-piska!

Det var denne beskedlige och litet originelle man som en dag gjorde Helge ett besök på hans anspråkslösa byrå. Han hade en korg med stora, vackra äpplen i handen då han kom in.

— God morgon, herr doktor! helsade herr Pierre artigt, i det han stälde fram korgen på en stol vid skrifbordet.

— God morgon, herr Pierre! svarade Helge vänligt. Gör herr Pierre i frukt nu?

— Ack si, äpplena ä-ä-ä från madam Träff, som ber herr doktorn hålla till godo. Jag åtog mig att lemna fram dem, ack si, därför att jag ville passa på och tala vid herr doktorn om en sak.

— Den snälla gumman! sade Helge, som var en stor vän af frukt, och började skala ett af äpplena. Förlåt, herr Pierre, tillade han, men jag har alltid tyckt om den här sortens foder att börja dagen med, Det friskar upp, och fastän detta är mina första mutor, så . . .

— Ack si, genera sig inte, herr doktor! Gumman sprider herr doktors lof bland allt fa-fa-fattigt folk här i sta'n, ack si, och det är på hennes ord som jag vågat mig hit.

— In i vilddjurets håla, herr Pierre! skämtade Helge. Men, allvarsamt taladt, jag torde knappast förtjena den gunst hos småfolket här som jag tycks ha vunnit; ty jag är alldeles icke sinnad att slå mig på masskurtis, och det är väl det man tror mig om ändå?

— A-a-alls inte, herr doktor! De äro rädda som fan för er i arbetareföreningen, ack si, och det var med knapp nöd jag skaffade mig uppdrag af dem att gå till herr doktorn.

— Hör herr Pierre till det sällskapet? sporde Helge förundrad.

Den besökande blef litet förlägen, men svarade så raskt:

— Ack si, jag hjälper dem med deras te-te-teaterföreställningar.

— Jaså, på det viset! Men herr Pierre vill väl inte ha mig att spela komedi heller?

— För all del, visst inte, herr doktor! Men arbetarne behöfva förädlade förströelse, ack si, och från den tid jag konditionerade i Stockholm mins jag bi-bi-bildningscirkeln.

Det kan vara öfverflödigt att återgifva herr Pierres framställning. Resultatet blef det, att Helge åtog sig

både att skriva en prolog till en scenisk föreställning, som herr Pierre förberedde till förmån för arbetareföreningens bibliotek, och att omvexlande med ett par af magistrarne vid elementarläroverket hålla undervisande föredrag för nämnda förenings medlemmar. På så sätt kom Helge att närma sig platsens kroppsarbetare, hvilket föranledde uppkomsten af nya illusioner hos den eljest ganska tvifvelsjuke och kritiske unge mannen. Dessa illusioner skulle han med tiden få se dela alla sådanas öde. Men han kunde väl icke hafva anspråk framför andra på att få slippa gå igenom ekluten?

Helges första föredrag skulle gå af stapeln, och den stora salen i arbetareföreningens hus var fylld af folk. Väntan blef icke lång; ty den unge föreläsaren hade den dygden att vara punktlig. Han steg upp i talarestolen med frankt mod; ty lika lätt generad som han blef i sällskap, lika obesvärad var han då han uppträdde offentligt. Från nationssalen i Upsala van att orera utan konsept, kände han sig alltid viss att icke tappa talets tråd, och sådant medför en viss djerfhet i förfäktandet af åsikter. Han var likväl icke omedveten om den svaghet som plägar åtfölja lättheten att finna ord: hänsynen till det formella får ofta betyda så mycket, att satserna kunna drivas längre än vederbörligt. Men auditoriet märker vanligen icke detta, utan låter öfverflygla sig af det retoriska.

Fastän säker på sig eljest, höll Helge likväl på att tappa kontenansen då han kastade en blick på åhörarsamlingen. Var detta stadens arbetarekår? På första bänkarne såg han ju alla som ville flyta ofvanpå. Der funnos borgmästare och råd, den lärde rektorn med sina kolleger, disponenten Svensson med dotter, som upp-

vaktades af löjtnant Tanne, och många flere, bland andra äfven märkvärdigt nog stadskällarens trognaste toddykunder. Längre bort skymtade han herr Pierre, som beskäftigt hade något att ställa med nu såsom alltid, och dessutom en del personer, som hörde till arbetareklassen; men de tycktes vara der likasom på sladden, och det var dock för att tala till dem som han kommit dit. Var nu detta en missräkning, så var det i stället så mycket angenämare att på ett par stolar nära talareplatsen finna placerade majorskan Knuth med dotter. Majorskan betraktade de närvarande en smula öfverlägset genom sin dubbellornjett och hviskade då och då någon anmärkning till Linda, som i Helges tycke var vackrare än vanligt.

Det ämne som Helge valt att tala öfver var »om sann och falsk bildning». Att lemna ett ordentligt referat öfver föredraget skulle icke bidraga till att göra dessa uppteckningar underhållande, utan några drag torde få göra till fyllest.

Efter en inledning, som innehöll ett entusiastiskt loftal öfver kunskapen och dess makt, öfvergick han till det icke synnerligen originella påståendet, att vetande icke behöfver vara detsamma som bildning, emedan det kan finnas stora kunskaper hos en likväl obildad meniska, medan personer med ganska inskränkt vetandesfer understundom bära den sanna bildningens kännemärke. Man säger också att bokvett och folkvett icke alltid höra ihop. Minst af allt, menade Helge, kan ett för lifvet alldeles ofruktbart vetande, hvilket förefaller att vara till för sin egen skull, såsom fallet är med en del af den lärdomsbråte våra offentliga undervisningsverk laborera

med, minst af allt kan det hafva anspråk på att anses såsom företrädesvis bildande.

Vid denna del af föredraget såg den värdige Gregorius Malmvall, som ju troddes vara så förfärligt lärd, ganska besvärad ut. Helge märkte det, och som han alltid var en de yttersta konsekvensernas man, skulle han nu visa, att han stod för hvad han sagt, men råkade dervid att framställa meningar, som han vid ett annat tillfälle knappast skulle velat erkänna såsom sina. Han uppträdde såsom en afgjord latinfiende, och rektorn gaf genom ett högljudt »hm!» då och då sitt missnöje till känna. Rektorn var visserligen nyliberal; men latin var hans kanske enda starka sida, och man kunde ju icke fordra orimligheter af honom eller att han skulle med bifall omfatta borttagandet af just det som han ansåg för det förnämsta bildningsmedlet och som i hans egna ögon stälde honom så oafgjordt öfver hopen, giftermålet med fröken-friherrinnan naturligtvis icke till förglömmades. Helge märkte också, att rektorns missnöje icke undgått de vanligen toddydrickande affärsmännen, som sågo skadeglada ut och tycktes mena tro på, att den sanna bildningens hederstecken skulle tillerkännas dem som aldrig belastat sig med större bokliga kunskaper än dem en vanskött folkskola kunde meddela och hvilka, hvad beträffar lärda idrotter, skilde sig från sina drängar endast genom den s. k. kontorsstilen, hvars slängar och karakterslösa oläslighet de inöfvat på mångt ark karduspapper, medan de hängt sysslolösa öfver disken.

»Vänta ni», tänkte Helge, som nu kände sig polemiskt stämd och hågad att taga parti för rektorns sak mot deras, »jag kommer väl till er också!» Han fortsatte sitt föredrag mer och mer ifrig och ville nu bevisa,

att bildningen icke var identisk med yttre polityr och fina manér.

I det samma fick han syn på löjtnant Tanne, och detta var att ge honom fart. I ett ganska hetsigt språk drog han i härnad mot dem »som måla skalet men låta kärnan mögla», som »heldre tåla en fläck på sin heder än på sitt linne». Deras anspråk på att företrädesvis besitta bildning underkände Helge alldeles; ty om också icke det yttre är likgiltigt för en verkligt civiliserad människa, så att en sådan skulle kunna förfalla till cynisk vårdslöshet, dermed handlande mot budet att man skall hålla sitt käril i helgelse och ära, så kan dock aldrig iakttagandet af det konventionella i klädsel och uppträdande blifva annat än ett bihang till bildningen och finnes allt för ofta der denna saknas.

Men om Helge trott sig med dessa tirader träffa den lysande löjtnanten, så misstog han sig. Axel Tanne såg alldeles oberörd ut, och då han icke var upptagen af att svänga monokeln kring pekfingret eller att klämma fast den i ögonvrån för att ögonblickligen låta den falla igen, jenkade han på sina bländande hvita manschetter eller betraktade djupsinnigt sina hällor. Så der var icke vidare att göra med den variationen af ämnet, eftersom hvad man än kunde beskylla Moköpingsboarne för, icke var det för att egna någon öfverdrifven omsorg åt sitt yttre eller för afguderier med det som passar sig. Helge fann alltså för godt att gå vidare i texten.

Han kom så in på deras mening som hålla före, att verklig bildning funnes snarare hos de praktiska yrkenas män än hos dem som fått sina ögon förblindade af skoldam eller salongsfördomar, och detta gaf honom anledning att hålla räfst med penningdrygheten eller

»pulpethögmodet», som hade icke så få representanter i den lilla staden. Han hade hört en grosshandlare som kunde tala de tre vanliga kulturspråken »lika obe-sväradt som en savoyardisk apa talar svenska» — det skulle betyda så att man får hum om meningen, om också grammatiken och uttalsläran få aldrig så många örflar — vilja usurpera för sig och sina gelikar mono-pol på bildning, och en elektrisk ingenjör hade varit så intagen i sin specialitet, att han ansett alla, som icke förstodo sig på ackumulatorer och volt-ampère, stå utanför den verkliga civilisationens rämärken. Det skefva i en sådan åskådning framhölls med rätta af Helge, men återigen med den hetsighet i tonen, att stadens affärs-män och de teknici som voro anställda vid platsens in-dustriella anläggningar fingo en betydligt mulen uppsyn. Genom att taga exempel från åtskilliga andra af livvets områden sökte Helge vederlägga den oriktiga uppfattning mot hvilken hans föredrag var riktadt, och han lyckades med hvarje variation af temat stöta någon grupp eller åtminstone någon enskild af de närvarande, så att en af åhörarne knotande frågade sin granne, »om man blifvit narrad dit bara för få att höra, att man vore obildad pöbel allesammans».

De enda som dittills varit belåtna med gången af föredraget voro de för hvilka det från början varit af-sedt, fastän Helge nästan kommit att glömma deras närvaro, då han i skenet från stearinljusen på sin lilla kateder icke såg några andra än dem som med ett senare uppfunnet namn skulle kunnat kallas »öfver-klassare». Men plötsligt erinrades han om närvaron af sin egentliga publik, då det uppstod en smula buller borta i salen, der några icke alldeles nyktra fabriksarbetare

tagit plats. En af dem blef så lifvad af föredraget, att han bröt den tystnad som det öfriga auditoriet iakttog och efter ett hest skratt utropade:

— Det är rätt, herrn, att herrn ger de högfärdsblåsorna! De ha inte mera civ'isation i sig än vi fat-tige arbetare. Det är det som jag alltid har sagt, så vi ha ingenting att kuscha för.

Ett mummel af ogillande blef svaret på detta in-pass, och stadsfiskalen lemnade sin plats för att aflägsna fridstöraren.

Helge lät sig icke förbrylla af det opassande af-brottet, utan gjorde en vändning i sitt föredrag, så att han kom in på arbetarne och deras förhållanden. Att tala om dem och bildning kunde förefalla mången vara ganska sökt; men föreläsaren ansåg, att bildningen, rätt fattad, icke behöfde vara för dem mera främmande än för andra samhällsklasser, om han än medgaf att svårigheterna för hennes vinnande vore för dem större än för andra. Att de icke ville visa henne ifrån sig, detta framginge ju af blotta tillvaron af dessa aftonsamqväm, som man anmodat honom bland andra att efter förmåga göra underhållande och instruktiva. De funnes visserligen till icke ringa antal inom den företrädesvis kroppsarbetande klassen, som tycktes sätta en stolthet uti att framhålla sin råhet och som hade den besynnerliga föreställningen, att framtiden vore deras som gjorde minst för att förädla och lyfta sig sjelfva. Helge ansåg sig knappast, sade han, behöfva framhålla hur oriktig en sådan föreställning vore. För arbetarne stode bildningsspörsmålet i regeln uteslutande såsom en kunskapsfråga . . . .

-- Ja, herrn vill väl inte lära oss plåtslagare fina manér heller? skrek den förre fridstöraren, som åter praktiserat sig in i salen. För resten kan herrn hålla babblan på sig, då herrn börjar predika för oss. Det ha vi aldrig bedt herrn om, och det är herrn för grön till, ska' jag säga herrn.

Nu blef Helge het om hufvudet. Anspelningen på hans ungdom retade honom, och han började en rätt allvarsam föreläsning, icke alldeles inom det tillkännagifna ämnets ram, om ohemula anspråk på del i samhällets styrelse från dem som vid hvarje tillfälle sökte så tydligt som möjligt lägga i dagen, att de icke kunde styra sig sjelfva. Detta upptogs ännu mindre väl än de förutgångna angreppen af dem som det gälde. De började knota temligen hörbart, och Helge kände härigenom sin stridsifver blott ännu mera uppeggas. Han var icke sinnad att gifva vika för skränet från en hop uppblåsta och missledda arbetare, som allt för väl behöfde att man läste lagen för dem. Det som gjorde honom ännu bittrare till sinnes än han redan förut hunnit blifva, det var att han såg hur disponenten Svenssons drag öfvergötos af ett allt mer och mer sardoniskt löje. Man skulle kunnat tro, att denne man satt och gladde sig åt den misstämning som fått insteg i salen och alldeles särskildt åt den förbittring som arbetarne, lokalens nominelle herrar, visade sig vara intagne utaf. Det såg ut att arta sig till ett formligt uppträde under Helges allt häftigare vordna sarkasmer, allt mera hänsynslöst framkastade förebräelser och utmaningar till dem som tycktes tro honom om den nesliga afsigten att vara ditkommen för att smickra deras klass på bekostnad af alla andra i samhället. Han hade talat sig

riktigt varm, och det var icke utan att mer än en af herrarne var belåten med de lexor han gaf arbetarne.

Då han höll upp ett ögonblick för att svalka sig med ett glas vatten, träffade hans blickar Lindas. Den stolta flickan hade »talande» ögon, och nu sade de så tydligt, att ingen kunde missförstå hvad de menade, minst af alla då Helge: »Var försiktig! Låt det vara nog nu — jag ber er!»

För Helge var den blicken som skimret från en vänlig stjerna i den harmens törnöken dit han nu låtit förirra sig af sin svada. Han drog djupt efter andan och började så med en alldeles förändrad röst, hvori skärpan efterträds af en nästan blyg vekhet, den senare delen af sitt föredrag. Han hade hittills, sade han, uppehållit sig vid den negativa sidan af ämnet och undersökt hvad som *icke* vore sann bildning. Det vore nu hans mening att söka lemna ett positift svar på frågan. Men det syntes, att han förtagit sig i den förra afdelningen; ty den senare blef ganska matt. Hufvudtemat var det, att verklig bildning vore en sak som hade minst lika mycket med hjertat som med hufvudet att göra. Den yttrade sig i ett lefvande begär i att göra hvar man rätt, icke allenast i borgerlig mening, utan så att man läte hvars och ens åsigter få gälla hvad de kunde och så att man icke läte sin egoism, utan andras nöje verka bestämmande på sig i umgänget. Dessa temligen banala påståenden utfördes med en del exemplifieringar ur verkligheten, som åtminstone hade den förtjensten att icke sätta någon i harnesk mot föreläsaren. Tvärtom lugnade sig sinnena märkbart under den senaste qvarnten som Helge stod i talarstolen, och då han lemnade den, var man för de sanningar som

andra fått höra redan benägen att ge honom absolution för obehagligheter han kunnat säga en sjelf.

Den lärde rektorn klappade Helge beskyddande på axeln och sade:

— Om min unge vän bortarbetar sin missaktning för klassiciteten, så . . .

Ja, hvad mera? Det fick man inte veta.

Flere bland öfrige honoratiores voro äfven villige att lemna Helge ett litet erkännande. Bland dem som trängdes omkring honom var också löjtnant Tanne, som med några små skorningar yttrade:

— Redaktören svängde sig som en hvalfisk i ett kvarter svagdricka.

Om detta djupsinniga omdöme skulle innehålla beröm eller klander, kunde den som det gälde icke utfundera. Linda bet sig i läppen då hon hörde det.

På de fleste märktes det i alla fall att de voro så lagom nöjda med hvad de fått höra, fastän de för brukets skull ansågo sig böra åstadkomma några svala komplimanger. Helge kunde icke undgå att finna, det den vänlige herr Pierre träffat stämningen rättast, då han liksom tröstande anmärkte:

— Ack si, jag mins att i bildningscirkeln blef det till och med sl-sl-slagsmål en gång.

Tiden var icke långt liden på qvällen, då föredraget var slut, och de mera betydande af åhörarne, hvilka förut mottagit inbjudning till supé hos disponenten Svensson, som på grund af en liten donation kallats till arbetareföreningens hedersledamot, gjorde sig redo att följa hem den som var deras värd för återstoden af dagen. Helge var äfven bland dem som inviterats; men de erfarenheter han fått på qvällen gjorde honom icke

böjd att deltaga i ett större sällskap, der han kunde vänta att få sina färska sår upprifna, utan han undskylde sig med göromål. Herr Svensson beklagade med öfverdrifven artighet att gå i mistning om hans sällskap, men måste låta bero vid den gjorda ursäkten.

Det gick som vanligt om en stund, innan man blef i ordning och hann draga sina färde. Helge, som väntade på majorskan och Linda, såg i sista stunden hur Henriette Svensson kom fram till den senare för att taga afsked. Det skedde med mera omständlighet än tillfället tycktes kräfva. Den bleka flickan kysste sin sköna väninna hjertligt flere gånger; men föremålet för dessa ömhetsbetygelser besvarade dem icke lika varmt. Det låg i Henriettes sätt något som om hon både Linda om tillgift för en oförrätt, skedd eller tillämnad. Linda var i sitt stolta lynne och ville icke förstå.

— Sveg väl om dig kappan, Henriette! sade hon. Det är kallt i qväll. Jag tänker, vi träffas snart. God natt, god natt!

Löjtnant Tanne, som stått liksom på nålar, egnade hon icke en blick, då hon i sin mors och Helges sällskap lemnade lokalen.

På hemvägen yttrades icke mycket. Majorskan var visst talträngd; men hon märkte dock, att Helge icke var riktigt i lynne, och förstod anledningen, så att hon lät honom vara i fred och underhöll sig med sin dotter. Men godhjertad som majorskan var och anande att Helges trägna göromål varit en förevändning för att slippa ifrån festsällskapet, ville hon icke, att han skulle sitta ensam med sina bittra tankar på qvällen, utan bad honom, då de stodo i begrepp att åtskiljas, följa med in och dricka te. Helge var allt för villig att efter-

komma inbjudningen och skulle bara först springa upp till sig för att få af sig fracken, som han inte trifdes uti längre än nödigt var.

Uppe på sitt bord fann han qvällens post och i den två bref. Det ena af dem var från herr Svensson och innehöll begäran om att i följande dagens tidning skulle införas ett tillkännagifvande om ingången trolöfning mellan hans dotter Henriette och löjtnanten i N. N. regemente Axel Tanne till Blomhult. Helge satt med den korta skrifvelsen i handen en stund och funderade. Men så lade han den åt sidan och mumlade:

— Sää, det var för den skull supén var tillståld! Men jag ger tusan att tala om det der nere i qväll. Är det en dålig nyhet, så vill jag inte bära fram den, och den kommer tids nog i morgon.

Det andra brefvet var från en jurist i en annan del af landet och innehöll en så märklig nyhet för Helge, att han för ögonblicket alldeles glömde hvad herr Svensson haft att meddela och satt länge och väl med den fåordiga skrifvelsen i sin hand, försänkt i tankar som formade sig till ett helt framtidsperspektiv. Han satt så länge i sina funderingar, att majorskans jungfru, den fryntliga Mina, kom upp och anmälde:

— Tet väntar, och jag skulle fråga om redaktörn kommer snart.

Han gick nedför trappan liksom i en dröm, hvilket säkert skall tillskynda honom åtskillig ringaktning af den romantiska läsarinna som kan hafva följt honom ända hit — så snart hon nämligen lärt känna den prosaiska orsaken till hans sinnesrörelse.

Den trefliga tebordsinteriören bragte honom åter i jemnvigt. Fröken Linda serverade honom och var myc-

ket älskvärd. För att icke locka modern att öppna ett samtal i ämnet var det med dämpad röst hon sade till honom i en vänligt deltagande ton:

— Jag kan förstå, att ni skall vara förargad; men tänk icke på det längre nu!

— Det retsamaste af alltsammans är, svarade han med ett godlynt skratt, att hela mitt uppträdande var en illustration till den af gammalt kända differensen mellan läran och lefvernet.

— Åh, så ni pratar! afbröt Linda, fastän inom sig kanske icke af alldeles motsatt åsigt.

När aptiten var stillad, slog hon sig ned vid pianot, medan majorskan erbjöd sig att spå Helge. Spindlers Husarenritt lät pianisten briljera med sin tekniska färdighet; men den berörde inga känsliga strängar hos den unge mannen, så att han utan att känna det som en försakelse kunde egna sin uppmärksamhet åt majorskans ansträngningar som sierska. Hon såg naturligtvis det vanliga i korten: ett bref och mycket pengar, men hjerter dam var ohågad, och slutet på oraklet blef en lång väg.

Helge hade mot sin vilja blifvit intresserad. Majorskan, som märkte det, ansåg sig böra skryta litet med sin färdighet.

— Ja, jag spår sant, skall kandidaten få se, sade hon. Min mor var finska och har lärt mig konsten.

— Det förefaller, medgaf Helge, som om kortens utsago i det jag kan kontrollera öfverensstämde med verkligheten.

— Ser kandidaten! triumferade majorskan.

Linda, som under tiden fört sitt konsertstycke till slut och nu stod bakom Helge, lade sin hand lätt på hans axel och utropade:

— Nej, låt höra!

— Jag har nyss fått ett mycket viktigt bref, upplyste han, och . . .

— Mycket pengar! skrek majorskan, medan Linda också, men med mindre entusiasm i rösten, upprepade samma ord: Mycket pengar!

Förunderliga klang i det ordet! Skald, sväfva bort i djupet af dina syners rymd; forskare, förakta det vardagliga medan du söker alltings innersta mening — I kunnen ändå icke rubba den makt och den tjusning, som är gifven åt detta verldsklots evige Napoleon, *penningen*. Ädla sinnen åtrå honom icke; men ingen, som väl kommit inom den gyllene kretsen, håller sig oberörd af penningens bedårade inflytande.

»Mycket pengar!» genljöd det ännu i rummet, då Helge, efter att hafva satt gungstolen i vaggning för att visa sig obesvärad, svarade:

— Om icke mycket för andra, så i alla fall mycket för mig.

Majorskan skulle gerna velat fråga *hur* mycket, men inskränkte sig till det spørsmålet:

— Har kandidaten fått ärfva då?

— Ja, och det hade jag aldrig drömt om att jag skulle få.

— Så är det, filosoferade Linda, som kände att löjtnant Tanne sedan årtal förgäfves väntat lifvet ur en rik faster, lyckan kommer medan man sofver. För-låt, herr nabob! tillade hon skrattande. Uttrycket är inte af mig.

— Men berätta, kandidaten! bad majorskan. Jag är rysligt nyfiken.

— Det är icke mycket att berätta, upplyste Helge, som temligen återvunnit kontenansen. En ungdomsvän till min aflidne far, alls icke slägt med oss för resten — han var kronofogde i Norrland — har dött och testamenterat mig en del bankaktier.

— Bankaktier — jo, det heter duga! reflekterade majorskan.

— Jag förstår mig icke på sådant, fortsatte Helge; men det är visst goda papper.

Majorskan, som icke viste hur hon skulle bära sig åt för att få veta summan, kastade nu fram den frågan:

— Nu ger väl kandidaten tidningsskrifveriet på båten? Åtminstone här i Moköping?

Men hennes vetgirighet skulle icke bli tillfredsställd; ty Helge svarade lugnt:

— Det har jag inte tänkt.

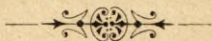
»Såå, det är fattiga par tre tusen kronor», tänkte majorskan, ty mindre kunde det väl icke vara, då det talats om bankaktier i pluralis.

— Nej, det har jag icke tänkt, upprepade Helge. Tvärtom skall det bli roligt att fortsätta här nu, då jag har rygg och kan hålla herrar styrpinnar stängan.

Nu steg majorskans aktning för arfvet åter; men på sitt nyfikna *hur* mycket såg hon sig icke i stånd att få något tillfredsställande svar.

Medan man pratade hit och dit med Helges nya utsigter såsom utgångspunkt, hade det hunnit blifva sent. Då man skildes åt för aftonen, hade Helge icke på länge egnat en tanke åt sina förtretligheter såsom föreläsare. Han kände den behagliga trygghet, som besittningen af kapital medför. Men han ville gerna tills vidare hafva detta likasom i bakhåll för att kunna åbe-

ropa sig på det först då de väntade antagonisterna trodde sig hafva honom i sitt våld, och han bad därför de båda damerna ännu på en liten tid icke nämna om hans arf för någon. Naturligtvis lofvade man att vara tystlåten — naturligtvis.

SJETTE KAPITLET.

Följande förmiddag, medan Helge var ute i staden, mötte han baronen, som, då han fick syn på honom på långt håll, började gestikulera med paraplyet på sitt groteska sätt.

— God morgon, min hjertans bror! snörfnade baronen, i det han fattade Helges hand och skakade den kraftigt. Nå, jag gratulerar!

Helge var så förvånad både öfver brorskapet, som han icke kände till, och öfver lyckönskningen, att han tvekade, om baronen gick i bakrus eller blifvit konstig ändå, och endast kunde stamma:

— Hva', hva' 'falls?

— Åh, förlåt! utropade baronen med komisk öfverdrift, i det han låtsade åter komma till sig sjelf. Jag anticiperade på brorskapet. Men jag har blifvit så ytterst vänskapligt sinnad, sedan jag fick höra den stora nyheten, och det bli nog alla andra också.

— Hvilken nyhet? sporde Helge brydd.

— Ah se så, gör dig nu inte till! hviskade baronen för att icke höras af några förbigående och tillade derefter

med vanlig röst: Jag hoppas nämligen att mitt misstag får gälla som propos, fastän den kommer litet burdus.

Helge tackade med handslag och en liten reservation, som i sådana fall var hans kapphäst:

— Om jag slipper säga farbror.

— Jag är väl inte så lastgammal heller? afvärdade baronen med sitt skrockande skratt.

— Ja se, förklarade Helge, när man titulerar hvarandra, står man på jemlik fot; men den som går in på att säga farbror skaffar sig derigenom en patronus, som har rätt att taga sig ton mot honom.

— Mycket rätt, mycket rätt! bekräftade baronen, litet förvånad öfver att den eljest allvarligt anlagde unge mannen fäste sig vid dylikt.

Men sådana äro vi ju alla. Hvem har inte sina löjligheter, om han vill vara uppriktig och bekänna kort? Helge tyckte verkligen icke illa om att få säga du till en redan äldre man, som varit officer och bar dannebrogen. Barontiteln trodde han sig ringakta, uppfostrad som han var genom historieundervisningen i skolan till fiendtlighet mot de aristokratiska företrädena. Men den gjorde nog sitt till, den också.

— Jo, kära bror, fortsatte baronen, jag lyckönskar dig verkligen af fullaste hjerta. Att bli burgen karl i en tvär vändning, det händer oss inte alla dagar.

— Men hur kan baron — hur kan du veta . . . ?

Helge såg mycket häpen ut.

— Jag fick höra det nyss.

— Men af hvem då? Jag har icke berättat om arfvet för någon annan än för majorskan och . . . .

— Det är just af henne jag har det.

— Och hon hade ändå lofvat att tiga.

— Man skall inte lofva det omöjliga. Den goda Thérèse hade qväfts, om hon inte fått meddela mig nyheten, då vi möttes för en stund sedan.

— Då vet hela staden om saken nu, sade Helge med tydlig missräkning.

— Nej, jag tror mig ha förebyggt att nyheten gick vidare, tröstade baronen. Jag fick höra den i förtroende, såsom fruntimren bruka uttrycka sig då de *svika* ett förtroende, och kunde förstå, att du tills vidare ville gå omkring här som en förklädd kalif.

— Men hur kunde du få henne att tiga? Det tror jag nu inte hon gör.

— Åh, var lugn — jag skrämde henne för dig och sade att du har ett fasligt humör när du blir ond!

Som detta kunde passera såsom en liten förebrående erinran om en misshällighet som vid ett föregående sammanträffande uppstått mellan baronen och Helge, blef den senare en smula generad och lemnade majorskan åt hennes öde.

Om baronen varit fullt uppriktig, hvilket han icke trodde sig om att vara, då han kände hur snarstucken Helge var, skulle han kunnat lemna en helt annan upplysning om det medel han användt för att försäkra sig om majorskans tystnad.

— Tänk, snälla Thérèse, hade han sagt, hvad mammorna här i sta'n ska få brådtom att lägga ut snaror för den unge mannen! Han är ett godt parti nu.

Af den blick den goda majorskan gifvit honom efter denna vink kunde baronen förstå, att, hvem mammorna än skulle få upplysning om Helges oväntade art utaf, icke var det då af henne.

— För resten, fortsatte baronen sitt samtal med Helge, har man nu fått den här förlofningen att tala om, och majorskan får således ändå sysselsättning för sin tunga. Nu må du tro, att det sqvallras något! Åh, hvad förlofningar och bröllop ändå äro för trefliga saker!

Helge förstod icke rätt om det var baronens mening att göra spe af sig sjelf eller andra.

Med den brist på intresse som män med studier pläga visa för sådana saker, då de icke röra dem sjelfva, yttrade Helge endast ett kort:

— Tycker du det?

I sjelfva verket kunde denna förlofning dock angå honom ganska nära, det kände han, fastän han både af vana och för att icke förråda sig förhöll sig likgiltigt.

— Ja, jag tycker om sådana händelser, förklarade baronen, därför att då går yxan utan att man behöver hålla i skattet.

— Hvad skall den bilden här vid lag betyda? frågade Helge, medan de båda herrarne vandrade gatan framåt.

— Jo, jag kritiserar gerna mina medmenniskor; men vilja andra åtaga sig saken, så är jag förtjust. Då »går yxan», och man kan ha den tillfredsställelsen att opponera sig en smula mot förtalet, att både i sina egna och andras ögon framstå såsom en högsinnad försvarare af de frånvarande, i den glada förvissningen att yxan ändå icke skall upphöra att gå. De som göra lena invändningar mot förtalet äro lika medskyldiga uti det som de aktiva kalomniatörerna; men det tro de inte sjelfva, och se: just deri ligger förnöjelsen!

— Det der förstår jag mig inte på, klippte Helge kort af.

Men hade han egt tillräcklig sjelfkänedom, skulle han vetat, att hvad baronen observerat på sig sjelf och med gäckande cynism sagt rent ut, det slog in på honom också.

— Jaså, svarade baronen skrattande och utan att låta förbrylla sig. Den token Axel, som varit min myndling, har jag intet horn i sidan till och inte till flickstackarn heller; men det kan inte fela, att fadern får en släng med af slevven, och därför gör jag visiter i dag mot vanan, ser du.

— Förlåt, sade Helge litet dröjande, men är inte det der litet — litet . . .

— Simpelt, menar du? afbröt baronen raskt. Jo, visst fan är det simpelt. Men man blir sådan i småstäderna — och i de stora med för resten, tillade han, i det han aflägsnade sig med en nick och saluterande med paraplyet.

Då Helge kom hem, gjorde han sig ärende in till majorskan för att fråga efter en öfversättning som hennes dotter åtagit sig att hjälpa honom med. Den gamla damen var vid ett briljant humör och upplyste, att Linda strax skulle komma hem, så att kandidaten kunde gerna vänta på henne.

Helge skulle just till att beklaga sig öfver majorskans brist på tystlåtenhet, då det ringde på dörrklockan och Mina ceremoniöst anmälde att löjtnant Tanne med fästmö frågade om majorskan toge emot. Nå, detta var i majorskans stil och erinrade henne om hennes klangdagar. Som hon var ett mycket ordentligt fruntimmer, behöfde hon aldrig frukta oväntade visiter; ty städningen i rummen var aldrig något att anmärka på, lika litet som på hennes egen paryr. Det var major-

skans stolthet att aldrig behöfva »göra sig till» för främmande. Hon begagnade aldrig öfverdrag på möblerna, och med minutiöst afpassad ekonomi förstod hon hushålla så, att hennes bord i hvardagslag var så väl serveradt, att det aldrig kom i fråga att ställa till något extra om det kom gäster.

Helge hade gerna velat försvinna, men hann icke, innan salsdörrarna öppnades. Han tyckte, att löjtnanten såg något besvärad ut. Men salongsvana är en härlig sak, ty Axel Tanne återvann genast sin säkerhet, måhända därför att han icke fann Linda i rummet. Med vanlig elegans gjorde han sitt inträde. Den bleka Henriette såg strålande lycklig ut. Det var nästan rörande att se huru den nya sällheten lifvade upp hennes drag.

— Nå, Axel, jag må då säga! sade majorskan fryntligt och hotade honom med fingret, sedan lyckönskningarna voro undanstökade. Du är då en riktig hemlighetsmakare.

— Tycker tant det? svarade han skrattande, lättad, såsom det föreföll Helge, öfver att hon upptog nyheten så gunstigt. Jag tänkte ändå att litet hvar hade gissat ut hvad vi hade oss emellan. Eller hvad menar du, Henriette?

Fästmön svarade ingenting utan nöjde sig med att sakta klappa hans arm, der hon satt bredvid honom i soffan.

Löjtnanten böjde sig galant ned och kysste hennes lilla magra hand, på hvilken handsken icke kunde dölja den tjocka, släta guldringen.

— Men, herr Höst, sade han sedan muntert, får jag inte tro att ni också unnar oss lycka?

Helge hade stått i tankar borta vid pianot och blef brydd öfver interpellationen.

— Förlåt, sade han, i det han vände sig till Henriette, jag är så litet van vid ceremonier; men om fröken sätter något värde på min lyckönskan, så tvifla icke på att den är uppriktigt menad.

— *Jag* blef ändå utan gratulation, skrattade löjtnanten. Jo jo, der ser du, Henriette, att man är afundsjuk på mig.

Helge skulle just till att svara, då han i spegeln såg en skymt af Linda i dörröppningen. Han vände sig om, men der fans ingen, och något ljud af dörren hade han icke hört. Hans replik uteblef; ty det ansigte han tyckte sig ha sett hade burit spår af en så djup smärta, att det gjorde honom beklämd.

— Nu måste vi gå, lilla tant, sade den bleka fästmon i det hon reste sig. Så ledsamt, att inte Linda var hemma! Men vi ha en hel mängd visiter att göra, och . . .

— Ja, jag förstår, söta Henriette, afbröt majorskan vänligt. Men du har inte talt om när bröllopet blir.

— Axel vill ha det strax på nyåret, svarade fästmon med en svag ansats till rodnad; men pappa säger, att det brådskar inte, utan att jag skall spara mig i vinter riktigt, och det förstår nog lilla tant, att skall man hålla på med utstyrseln och allt annat som man har att tänka på när man skall sätta bo, då blir det ingen hvila af. Jag ville så gerna kunna göra Axel till viljes, tillade hon och såg bedjande på honom; men pappa har nog rätt — jag är så klen nu.

Hon föreföll verkligen så genomskinlig och bräcklig, att Helge plötsligt kände motvilja för löjtnantens hela tilltänkta äktenskap.

Majorskan kysste henne med moderlig välvilja och bad henne sköta väl om sig, så skulle hon nog bli en duktig liten fru.

— Ja, tror inte tant, att Henriette pjåskar litet för mycket med sig? frågade löjtnanten hjertlöst.

— Det der förstår du inte, tillrättavisade majorskan honom. Men du är lik alla andra herrar i det fallet. Henriette lilla, du får lof att hålla efter honom från början — eljest blir han för mycket egoist.

»Jo jo», tänkte Helge, »det är då något som man kan vara viss på att han blir, om han inte redan är det.»

Det förlofvade paret tog afsked och gick att på andra håll exponera sin lycka, Henriettes fantastiskt rosig som en midsommarnattsdröm, Axel Tannes realistiskt gyllene som ett väl fylldt kassahvalf.

Helge stannade ännu en stund på majorskans uppmaning.

— Nå, hvad säger kandidaten? sporde hon honom. Är det der inte parti égal? Han har namn och position — hon pengar.

— Jo, om *det* räcker till, svarade Helge undvikande.

Majorskan missförstod honom.

— Ja, nog räcka herr Svenssons pengar alltid, menade hon.

I detsa: ma kom fröken Linda in, klädd i hatt och kapp. Hon såg trött och lidande ut.

— Nå, mamma har haft visit, sade hon, sedan hon helsat på Helge med ett vänligt handslag. Mina är ännu alldeles stormförtjust öfver Henriettes pelskappa, tillade hon med ett litet skratt, som skulle vara muntert.

— Ja, suckade majorskan med tanken på flydda dagars glans, tänk hvad du skulle ta dig ut i sådant pelsverk!

Men Linda var för tillfället icke mottaglig för moderns smicker, oakadt Helge såg ut att vara af samma mening om hur väl det präktiga plagget skulle anstått hennes eleganta figur och fina ansigtstyp.

— Ni är inte hitkommen för att prata om förlovade, kan jag förstå, sade hon till Helge, utan har nog sökt en försumlig öfversätterska. Mitt opus är inte färdigt än, ser ni; men jag har inte mått väl.

— Fröken får inte anstränga sig för min skull, det kan jag inte tillåta, inföll Helge, hvilken det gjorde hjertligt ondt om den stackars flickan, men som ändå nu såsom alltid hade svårt att finna de sällskapligt öfverenskomna formerna för att uttrycka sin medkänsla.

— Åh pytt! afvärjde Linda och lade sin svarta sammetsbrett med den skära törnrosen uti på pianot. Illamåendet är öfver nu efter promenaden, och vill ni sitta ner och vänta medan jag skrifver, så skall jag snart vara färdig.

Det var Helge icke ovillig till, utan följde med in i hennes lilla rum, hvartill dörren stod öppen från salen.

— Ni kan titta i min bokhylla för att fördrifva tiden, föreslog Linda, som redan slagit sig ner och hvars penna gled fort öfver papperet.

Det var det vanliga innehållet i ett sådant bibliotek: nötta skolböcker, i hvilka Helge med ett slags rörelse såg den tillbeddas med höga skrifbokstyper inristade namn, några andaktsskrifter, minnen från konfirimationen, och en del »versböcker» med guldsnitt och

granna band. Han stod just och sökte göra sig en föreställning om hur böckernas egarinna sett ut på den tiden då hennes handstil varit så der oöfvad, och han inbillade sig, att hon måtte varit en stor favorit hos både kamrater och lärarinnor, då han fick syn på en bok hvars yttre stack af ifrån det andra innehållet i hyllan.

Han tog ned den ganska digra kvartvolymen som var bunden i svartlackerade träpermar. På den främre af dessa fans en midtmedaljong som förestälde en stenget uppflugen på en alptopp och melankoliskt instäld i ett aftonbelyst snölandskap. Helge mindes från tidigare år en tysk gravör, som på sin snusdosa haft alldeles samma tafla återgifven, och det stod lifligt för hans erinring hur den snusande gravören, under det han fördjupade sig i schackspelets svårigheter, brukat gnola en melodi af så svårmodigt skaplynne att Helge döpt den till »Liksveperskans sång». Utan att han först märkte det, började den sorgliga visan ljuda i hans öron, medan han slog upp den svartpermade boken. Då han gjort det, märkte han att han visst begått en indiskretion, ty det var en handskrift på franska med fröken Lindas stil — troligast en dagbok, ty sådana bruka ju unga damer syssla med.

Han skulle just slå igen den, då han fick se namnet *Axel T.* och strax derpå *Henriette* och så på en rad för sig sjelf bara utropstecken. Helge vände hastigt om bladet, och der stod med större stil än det öfriga: »L'autre?» Frågetecknet var för att bättre uppmärksammas ritadt med rödt bläck. Det var det sista som fans att läsa i boken utom datum som icke var mer än två dagar gammalt.

Helge hajade plötsligt till vid Lindas röst och smälde igen boken.

— Nej, hvad är det för en bedröflig melodi ni gnolar på! utropade hon, i det hon vände sig om mot honom.

I detsamma fick hon syn på boken. Med ett språng var hon framme hos Helge och hade tagit den ifrån honom. En brännande rodnad hade öfvergjutit hennes ansigte, och stora tårar stodo henne i ögonen.

— Det är icke beskedligt af er, sade hon med darande röst, att forska i andras hemligheter.

— Nej, men jag viste inte, fröken . . . stammade han. För resten har jag så godt som ingenting läst, åtminstone ingenting som jag fattat meningen uti.

— Förlåt, sade hon bedjande, det var ju mitt eget fel, då jag uppmanade er att förströ er med böckerna. Jag kan inte förstå, tillade hon, i det hon låste in boken i bordslådan, att jag kan vara så glömsk att lemna sådana saker framme. Men det har händt mig förut, och för att åtminstone inte få Mina till förtrogen har jag sedan skrivit på franska. Det är ju riktigt sanning, herr Höst, att ni inte hann läsa någonting?

Helge gjorde sig icke samvete af att besvara den frågan jakande, oaktadt detta icke var att strängt hålla sig till sanningen.

Då han kommit upp till sig igen, kom han upprepade gånger på sig med det att hans tankar sysslade med den märkvärdiga boken. De båda namnen med massan af utropstecken efter sig, det trodde han sig förstå meningen med. Dagbokens författarinna fann en förbindelse mellan de begge förlofvade vara en upprörande sak, och hon hade gifvit sin harm luft genom

excesser i interpunktionen. Men på hvem syftade den sista anteckningen: *l'autre*? Kanske på honom sjelf? Ja, det var icke så otroligt. Men var då denna flicka en så kallt beräknande varelse, att hon likasom först avslutade ett känslokonto och så lade upp ett annat? Det kunde han icke tro; ty minst af allt föreföll hon honom lågsinnad. Så slog den misstanken honom som en blix, att arvet hade någonting med den saken att göra, att han såsom »*l'autre*» kommit under allvarligt öfvervägande. Nå, det skulle han nog lätt förstå, om hon beslutit sig för att taga exempel af löjtnanten genom att göra en hjertesak till en penningangelägenhet. Såå, han, Helge, skulle tagas såsom bihang till en aktiebundt! Det tyckte han sig dock vara för god till. Det fans icke så liten misstänksamhet i Helges lynne, och han gjorde sig nästan en njutning af att sitta och rufva på sina mörka tankar om Lindas förmodade egoistiska beräkningar. Tobaksmolnen qvalde fram ur den långa pipan, medan Helge satt der en god stund med en uppsyn så dyster som en decemberdag på skånska slätten. Han började med omild hand röra i sina papper och kom derunder att få syn på kuvertet till den skrifvelse hvori han mottagit underrättelsen om arvet. Då gick ett ljus upp för honom med ens. Först dagen förut hade brevet kommit; men den franska bokens anteckning var en dag äldre och kunde således icke hafva något sammanhang med hans, Helges, förbättrade ekonomiska utsigter. Detta var ju alldeles tydligt, och Helge kände sig betydligt lättad till sinnes. Det var således för sin egen skull som han kommit i åtanke, om nu anteckningen rörde honom! Åh, den präktiga flickan! Det fick han lof att ha en ny pipa på.

Då Linda på qvällen blifvit ensam i sitt lilla rum, tog hon fram boken med de lackerade träpermarne och började bläddra i den, der hon satt framför brasan, utan att länge stanna vid någon särskild sida, förr än hon kom längre fram i boken. Men i en öppning mellan bladen låg en pressad viola med en ring af grässtrån deromkring, och den stolta flickan läste hvad hon skrifvit under dessa små minnen:

»Les feuilles sombres ou les feuilles claires sont-elles les présages de l'avenir? Peut-être le lien qui nous unit est-il aussi frêle que ces brins d'herbe.»

Ett bittert leende krusade den läsandes läppar. Hon bläddrade vidare och kom till den sista af de skrifna sidorna. Under den fråga som fäst Helges uppmärksamhet skref hon med boken mot knät:

»Il a plus d'âme et il est magnanime. Mais qui peut commander son coeur? Je ne sais à quoi tout cela aboutira.»

Då hon skrifvit detta, satt hon länge försjunken i tankar. Klockan slog elfva; men hon hörde det icke. Slutligen reste hon sig med en suck, så tung, så tung, och gick för att lägga in boken i bordslådan. Men hon hejdade sig och vände om. Med en åtbörd af öfvergifvenhet kastade hon boken in i elden, der stengeten fick pröfva på en varmare aftonglöd än på sin melanholiska alptopp.

SJUNDE KAPITLET.

Nogrånade läsare torde icke vara särdeles belåtna med att blifva introducerade på stadskällaren i en småstad. Men den lokalen är verkligen så betydelsefull för det sociala lifvet i våra mindre stadssamhällen, att skildraren ej gerna kan gå den förbi, om han vill hålla sig till verkligheten. Alltså — inga skrupler!

En trappa upp i det reveterade tvåvåningshuset, och vi blifva vittnen till en s. k. grisfrukost, till hvilken Moköpings herrar enligt gammal sed församlats efter att hafva tecknat sig på en i källarsalen framlagd lista med platsens honoratiores i spetsen. Det bleka vinterljuset faller in genom de höga fönstren i en stor med rödt och guld dekorerad sal — det faller in, ty detta har passerat för några tiotal år sedan, och då hade solskenet ännu icke börjat *sila sig in*, såsom det med anmärkningsvärd konsekvens gör hos de moderne författarne. Men det är så mycket annat som förändrat sig sedan den tiden, så detta är icke mycket att fästa sig vid. Fullt med folk är i färd med att se sig till godo genom ätande och drickande. Ett entonigt sorl af röster gör

det svårt att uppfatta något särskildt af hvad frukost-gästerna hafva att säga hvarandra. Men — tyst! Nu klingar borgmästaren med knifven mot sitt vinglas.

— Mine herrar — eller jag vill säga: ärade medborgare i detta blomstrande samhälle!

— Hör, hör! afbröt herr Burck, som redan var rödare än vanligt af förtäringen.

— Ärade medborgare, vi träffas icke ofta så mangrant i festligt lag . . . .

— Nej, det är tunnsådt vid rådstusupen om måndagarne ibland, inföll rådmän Düster, som trots sitt namn var en munter ture och som hade den egenheten att han brukade draga upp begge benen under sig då han satt, som en turk eller som en skräddare. Han var för öfrigt en stor vän af maltdrycker och hade ett hädiskt ordstäf: »Gud är god, men *j* är bättre.»

— Vi träffas icke ofta, fortsatte borgmästaren, som verkligen lefde nyktrare än det öfriga samhället, ty vi äro upptagna af angelägna omsorger — ågå . . . .

Borgmästaren var norrländing. Deraf kom det sig att han inledde sina konstpauser, om de så kunde kallas då de gemenligen orsakades af brist på både ord och tankar, med den fula provinsiella förvanskningen af bindeordet och:

— Ågå . . . .

— Af det förädlande familjelifvet, sufflerade rådmän Düster, som sjelf hade sin hustru inackorderad på landet.

— Af ett förädlande familjelif, repeterade borgmästaren, synbarligen lättad.

— Mycket bra! väsnades en korus af toddykunder.

— Men då vi sammanträffa, fortsatte talaren, eldad af bifallet, känna vi oss livvade af endrägtens och broderlighetens känslor. Jag vill hoppas, att ingenting skall kunna utsläcka dessa känslor inom oss, ägä . . . .

Vid denna passus i sitt tal kom borgmästaren alldeles oafsigtigt att fixera ett par af de närvarande, som utan att märka det stält sig bredvid hvarandra på andra sidan bordet. Det var två handlande, som hade sina bodar på hvar sin sida om stora gatan och hvilka för tillfället processade med hvarandra af en anledning, som beredt Moköpingsboarne mycken munterhet. Den ene af de båda Merkuriisönerna hade nämligen stämt den andre därför att denne skulle gjort honom ohägn genom att från sin boddörr med en spegel reflektera solljus i ögonen på honom, eller, såsom det i stämningen helt allvarsamt hette, »ansvar efter lag yrkades därför att svaranden plägade *sätta solkatt* på målseganden». De två antagonisterna trodde nu, att borgmästarens väl-talighetsprof om enighet och broderlighet innehöll en särskild vädjan till dem. Som deras hjertan voro upp mjukade genom sädesbrännvin, öl och portvin, kände de sig lätt försonligt stämda, och de närvarande hade tillfredsställelsen att midt under det högtidliga talet se dem först betrakta hvarandra i smyg med simmiga ögon, så göra små svängningar mot hvarandra med tveksamt höjda glas och slutligen helt decideradt klinga samt falla hvarandra om halsen.

— Du tar tillbaks stämningen, Larsson? jublade den ene.

— Ja, men kom inte mera med solkatten då, Frans! varnade den andre med någon skälmaktighet och återväckt öfverflödande vänskaplighet.

Detta intermezzo kom särdeles väl till pass för borgmästaren, som skulle haft svårt att lotsa sig ut ur de labyrinth af fraser som han hunnit gå vilse uti. Ingen skulle observera hvilka språng han nu gjorde såsom talare, det förstod han klart, så lifligt som uppmärksamheten varit fäst vid de två processande herrarnes försoningsscen. Han slöt därför utan att någonsin hafva kommit till ämnet, i fall han ens från början tänkt sig något sådant, med att kraftigt ropa:

— En skål, mina vänner, för en god samfundsanda!

Och så stötte han sitt glas mot de två försonades, och det öfriga sällskapet skyndade att följa hans exempel. En hög sinnesstämning inträdde, och då kaffet med likörerna kom in, var sorlet bedöfvande.

Helge hade blifvit neddragen i ett soffhörn af två mycket vänskapliga herrar.

— Jo, du har stält dig väl med hustru min, du, Höst! ironiserade den ene, som borde varit den befalande på platsens jernvägsstation, eftersom han var inspektör der; men det påstods att det var hans fru som hade kommandot.

— Hur så då? sporde Helge. Jag vet inte med mig, att jag försyndat mig mot din fru.

— Jo, tänk efter bara! Hon är en tusan hon, må du tro.

— Det sägs så, anmärkte den tredje i sällskapet med ett gäckande skratt och snusade sjelfbelåtet.

— Du är morsk nu, replikerade stationsinspektoren. Men du var det så lagom innan du blef enkling. Han är bränd han, må du tro, Höst. Fastän han är landtis, tål han inte qvinfolk i huset numera, utan har en karl som lagar maten.

— Ja, så slipper jag hårstrån i soppan och kurtisörer i köket, upplyste enklingen godmodigt.

— Men förklara mig, afbröt Helge, vänd till stationsinspektoren, hvad jag kan ha gjort din fru för ondt?

— Ingenting egentligen, men ändå så . . .

— Nå, så sjung ut!

— Jo, du mins att ni talade om taflor senast?

— Ja, än se'n?

— Och att hustru min föll i extas öfver en *kópia* efter någon storgubbe till målare, hvad det nu var för en? En *kópia*, ser du!

— Hvarför säger du så och lägger tonvigt på det?

— Jo, du lär ha låtit gumman veta, att det heter *kópia*, och det förlåter hon dig aldrig.

— Ah, ja så!

I det samma kom herr Svensson fram till de tre herrarne och bad att få klinga med Helge.

Deras beröring dittills hade varit allt annat än intim, fastän det icke kommit till några sammanstötningar. Det såg ut som om den äldre mannen hade en viss respekt för den yngres oräddhet och rättrådighet. Hvad Helge beträffar, var det icke utan att han, så föga sympatisk herr Svensson än föreföll honom, dock lät imponera på sig af dennes obestridliga begåfning och framstående duglighet både såsom industriidkare och kommunalman. Vid mer än ett tillfälle skulle ett närmande mellan dem begge kanske egt rum, om icke Helge alltid, då han sjelf öppnat fiendtligheterna, såsom det här vid lag var händelsen, haft svårt för att visa någon vänlighet. Det var liksom en fordran inom honom, att den han tagit parti emot, den skulle han fortfara att bekriega — för att visa sig såsom en man af karakter, sade han

till sig sjelf, men kanske var det för att befästa sin tro på att han från början handlat rätt. Annat var det, om Helge var den anfallne. Då kunde han lätt visa sig redobogen att sluta fred; ty i likhet med de flesta lätt antändliga naturer var han icke långsint. Han var det så litet, att han bokstafligen kunde efterkomma det budet, att man skall förlåta sina ovänner så alldeles, at man *glömmer* hvad orätt man lidit af dem. Men mot herr Svensson var han icke så sinnad. Honom hade han från början af eget initiativ varit aggressiv emot, och det var en hederssak för honom, Helge, att visa, det han icke gjort orätt häri. Alltså på sin höjd stillestånd under vapen, då sammanträffande i sällskap omöjligen kunde undvikas, men icke mera.

Men Helge var icke mer än människa, och han hade icke gjort sig reda för hvad smicker kan uträtta, när det användes med talang och i riktiga doser. Litet hvar lägga vi märke till öfverdriften i loford som egnas andra; men alla äro vi så egenkära att, så snart det gäller oss sjelfva, äro vi genast benägna att tro åtminstone på en kärna af sanning och uppriktighet i det smicker som slösas på oss. Låt oss vara än så miss-tänksamma, så kunna vi dock knappast afhålla oss från en vänlig sinnesstämning mot den som bringar oss rökoffer. Det bevisar ju i alla fall, att man anser oss värda, att man anstränger sig för oss. Häremot strider icke, att vi bli stötta, om tredje man oskickligt göres till vittne af vår svaghet.

De här reflexionerna kunna synas bra öfverflödiga; men de stå för de mångas räkning som tro sig tillhöra undantagen. Jag har nämligen aldrig träffat en menniska bland de många i begåfning och karakter framstå-

ende jag känt, som icke haft lätt för att fastna på smickrets limspö, bara det placerats skenbart oafsigtligt. Somliga, som sakna sätt och äro tvärviggar, murra och slå ifrån sig; men de njuta invärtes — var säker derpå! Och så märkvärdigt är det, att de, som äro minst fallna för sjelföfverskattning och till och med äro benägna att ringakta sitt eget värde, de fägna sig ofta mest åt erkännande från andra. Sådan var Helge. Med sitt kritiska sinne hade han svårt att bestå vid en sjelfpröfning. Men ville andra jäfva hans omdöme, så — det var ju allt för möjligt att han misstagit sig och förtjenade högre vitsord än han var villig att gifva sig sjelf och sin verksamhet.

Herr Svensson hade med den förbindlighet som man icke kunde fränkänna honom bedt att få dricka med Helge, och denne kom sålunda lös från det sällskap som hållit honom fången i soffhörnet.

— Om det icke var ett allt för intressant samtal jag störde, sade herr Svensson, i det hans af fistelärr liksom sönderskurna ansigte rördes af ett artigt leende, så vore jag tacksam, i fall herr Höst ville egna mig några minuter.

— Det var intet angeläget vi talade om, svarade Helge, och jag står gerna till tjänst.

— Jag tackar. En cigarrett först? Den är god — jag försäkrar. Man blir så meddelsam då man röker, och jag skulle gerna vilja minska er förbehållsamhet litet, herr Höst, det bekänner jag uppriktigt.

— Herr Svensson är då ingen diplomat, som förråder sina afsigter så der. Tänk, om jag nu blir så mycket mer på min vakt.

— Det vore ledsamt.

— Hur så?

— Jo, ni är den ende som det lönar att ha något gemensamt med här.

— Åh, så herr Svensson . . .

— Ja, jag är egenkär nog att också ställa mig öfver hopen.

— Det gör herr Svensson säkert med all rätt.

— Vi båda skulle, tro mig . . .

— Hvad skulle vi?

— Herr Höst, svara mig uppriktigt: är ni inte äregirig?

— Hvad hör den frågan hit?

— För att ni inte vill byta förtroende med mig, ja!

— Jag vill inga hemligheter ha. Men hvem kan svara på sådant? Äregirig — mer eller mindre! Ibland — ibland inte! Det beror på hur man tar det.

— Har ni aldrig tänkt på att bli riksdagsman, herr Höst?

Helge ryckte till, och en glimt i herr Svenssons öga visade, att han observerat denna rörelse. Bli riksdagsman — det var just Helges förnämsta önskan, och alltid, då han sysselsatte sig med att måla framtiden, såg han sig sjelf på en stol i andra kammaren. Men han hade tänkt lugna sig; ty till sin grämlse måste han erkänna, att han ännu var eller åtminstone föreföll väl ung, fast det icke var utan exempel att personer af hans ålder äfven under det nya representationsskicket tid fått mottaga sina medborgares förtroendeuppdrag att vara medlemmar af riksdagen.

— Har ni inte tänkt på det? frågade herr Svensson.

— Jo, svarade Helge, om det är den sortens ärelystnad som åsyftas, så har jag verkligen haft mina tankar ditåt, fastän, det förstås . . . -

— Ni velat se tiden an, ja det kan jag godt fatta, ny som ni är på platsen.

Helge såg på herr Svensson och fann till sin tillfredsställelse, att denne hade en fullkomligt allvarsam uppsyn. Han hade nästan fruktat att finna ett gäckande leende på frestarens ansigte.

— Det är inte här på platsen precis . . . invände Helge.

— Och hvarför inte här? sporde herr Svensson, i det han blåste ut en blå ring af rök och riktade sina skarpa ögon mot Helge.

— Det blir i alla fall en framtidssak. Jag är inte valbar här ännu, och dessutom . . .

— Det förstås. Men ni menar, att det är långt till nästa val?

— Just så.

— Då kan jag berätta er en nyhet: fabrikör Berg från grannstaden som nu representerar valkretsen kommer att afsäga sig uppdraget med första, därför att han skall flytta till en i utlandet bosatt dotter.

— Vi få således val snart! utropade Helge öfverraskad. Det blir en nyhet i tidningen, om herr Svensson tillåter.

— Inte mig emot att det meddelas; men kanske ni sjelf finner lämpligt att gömma på nyheten litet, sedan vi fått talas vid.

— Det förstår jag inte.

— Jo, hör på! En cigarrett till, om det smakar? Jaså, inte?

— Jag är verkligen nyfiken, herr Svensson.

— Hm! Det existerar ett slags tyst öfverenskommelse mellan valkretsens båda städer, att de skola turvis utse representant.

— Och den öfverenskommelsen hålles?

— Hittills har det skett, om än försök, kottariförsök, gjorts att få den om intet. Förra treårsperioden var det vi som hade en af de våra vid riksdagen.

— Ja, prostén.

— Alldeles rätt. Men vid valen i somras fingo Vråstadsboarne sätta till den de önskade, och då valdes Berg, som varit med i riksdagen under ståndstiden, men nu gjorde svårigheter vid att taga emot uppdraget. Det var endast af lokalpatriotism han lät förmå sig dertill. Nå, nu skulle det kunna sägas vara vår tur att sätta till riksdagsman; men billigheten kräfver, tycker jag, att Vråstad får regera sina tre år till slut.

— Det förefaller vara rättvist, menade Helge, som icke ännu viste hvart hans interlokutör ville komma, men ansåg sig böra säga någonting.

— Då, fortsatte herr Svensson, ha vi vår tur oförkränt till nästa gång, och då tänker jag, att, om jag något förmår här i staden, skall en viss tidningsredaktör icke komma att sakna röster.

Herr Svensson stötte fryntligt sitt glas mot Helges och fylde på ännu en curaçao.

Helge funderade litet öfver hvilket intresse den i Moköping så mäktige mannen kunde hafva uti att få honom till riksdagsman. Kanske ville han på så sätt få honom ur vägen? Men då kunde han ju lika väl utverka hans skiljande från tidningen. Eller ville han göra sig Helge förbunden för något visst ändamåls skull?

Kanske var det för resten bara munväder? Ja, det var nog det troligaste. Men *om* det inte så vore, då var det dumt att försmå en så kraftig hjälparens anbud, då det en gång gälde att taga de första stegen på den politiska banan. Han kände plötsligt, medan han satt och vaggade den gröna vätskan i sitt glas, att herr Svenssons forskande blickar hvilade på honom, och han förnam samma obehag som första gången han mött den nästan hemska blixten ur dessa ögon. Herr Svensson måtte ha märkt det ogynsamma intryck Helge erfarit af den fixering han utsatts för och lät därför blicken likasom stelna, såsom somliga göra då de försjunka i funderingar. Så ryckte han upp sig med ens och frågade obesväradt:

— Men hvar var jag?

— Jo, vi talade om nästa riksdagsmannaval, svarade Helge, som endast ett ögonblick haft den obehagliga förnimmelsen att vara observationsobjekt.

— Ja, visst. Nu, ser ni, herr Höst, då vi för resten ingen lämplig kandidat ha, hvad skulle det nu tjena till att vi satte oss på tvären?

— Ingen lämplig, men det fins således någon ändå?

— Det fins det alltid naturligtvis — inte en, utan flere. Prosten har sitt parti, fast det inte är stort.

— Han gjorde sig inte omtyckt, har jag hört.

— Nej, han sysslade bara med nykterheten, och det tycka våra handlande inte om att man gör för mycket. Frågan om bibanan åter intresserade han sig inte för. Så han är omöjlig.

— Hvem är det mera då?

— Rektorn kanske försöker sig igen.

— Hm!

— Jag tror att våra tankar inte äro delade om honom. Se'n är det egentligen bara en till. Han står der borta.

— Jaså, postmästaren! Kan det vara allvar?

— Ni känner honom, hör jag?

— Högst obetydligt. Men det är ju en pratmakare.

— Ordförande i arbetareföreningen — glöm inte det!

— Det gör honom inte kompetent.

— Nej, jag menar så ock. Men han sticker sig väl fram af gammal vana.

— Borde man inte söka hindra det?

— Jo, der ä' vi nu. Vi börja förstå hvarandra. Om vår tidning inte tager parti, utan håller sig utanför, derför att det denna gång inte är Moköpings tur, så . . .

— Och bäst är, menar herr Svensson också, att en olämplig agitation inte får för mycken tid på sig?

— Nej, och derför kunde det ju anstå med nyheten, tills den blir faktisk.

— Alldeles ja.

— Se, här ha vi vår hyggliche postmästare! Vi få talas vid mera en annan dag, herr Höst. Ett glas inbördes, mina herrar?

Postmästar Bellin var en hedersman, men mycket pedantisk och icke utan sina betänkliga svagheter. Hans sparsamhet var mycket stor och angick icke blott hans egna medel utan äfven statens: på postkontoret synade han de utslitna stålpenorna innan han lemnade ut nya åt biträdena. Den enda lyx han bestod sig var snusning. Ett godt glas i vänners lag försmådde han icke — tvärtom var han mycket svag för det. Men endast vid den årliga grisfrukosten föll det honom in att bestå sig det sjelf; eljest lät han bjuda sig. En gång väl i

Bacchi tjenst förändrade den eljest försynte och i hemmet fullkomligt underkufvade mannen alldeles natur och blef skrällande, ja rent af rå. Det var nästan bara i samqväm som Helge sett postmästar Bellin, och därför kunde han svårligen hafva någon hög tanke om honom. Troligen var det icke herr Svensson alldeles emot, att den unge redaktören just nu fick sammanträffa med den förmodade riksdagsmannakandidaten, då denne, som tryckts ifrigt af sina vänner, antagligen skulle visa sig från sin mindre fördelaktiga sida. Postmästaren försökte fortfarande behålla sin värdighet och inledde samtalet, såsom han inledde alla samtal, med frågan:

— Ha herrarne läst Dagligt Allehanda för i går?

Postmästaren lade tonvigten på näst sista stafvelsen i Allehanda.

Oaktadt Helge visst gjort detta, tidningsman som han var, nödgades han dock nu åhöra ett för öfrigt korrekt referat af det stora bladets hela innehåll för föregående dag. Herr Svensson, som var varnad af ofarenheten, hade dragit sig undan.

Sedan vände postmästaren talet på andra ämnen och uppmuntrade flitigt sin svada genom att röra på glaset. Ju mer han drack, desto större vigt lade han vid sina ord, och då Helge icke kunde instämma i alla postmästarens påståenden, så blef denne bråkig och grälsjuk.

— Min bästa herr redaktör, yttrade han med den omständlighet som han icke bortlade utan snarare förökade då han hade druckit, då vi två differera i meningar, så var af den godheten antaga, att det är jag som har rätt. Strandberg — Talis Qvalis, herr redaktören vet — sade om mig redan under min Lunda-tid, att jag var en huggare, ser herrn — en huggare, sa' han.

— Det var ju högst smickrande för postmästarn.

— Smickrande? Ja visst. Men jag var inte postmästare då, utan läste på graden med grekiska som hufvudämne. Brunius hade ingen styfvare än mig. Talis Qvalis, ja, hvad var det med honom nu? Skål i alla fall!

— Han sade att postmästaren var en huggare.

— Det sa' han. Det var se'n jag hållit ett tal på föreningen. Jag var ändå knosis — vi var knosis allihop för resten, professorerna med — men jag damba' på, må herrn tro.

— Damba' på?

— Ja, damba' på, om det tillåtes mig att yttra mig så. Och se'n sjöng jag för dem en visa, förbannadt rolig visa för resten, om gödkalfskarbonaden-naden-naden.

— Hurra! hojtade flere af frukostgästerna. Postmästaren sjunger! Fram till pianot me'n!

Helge var glad att på så sätt blifva befriad från den redan betydligt påstrukne mannen, som de yngre i sällskapet hade ett simpelt nöje af att, då tillfället bjöd sig, söka göra så berusad som möjligt.

De ordentligare af festdeltagarne började nu tropa af, ty det led redan mot qvällen. Men många, som redan på förhand beslutit sig för att det skulle bli »frukost med portnyckel», stannade kvar. Spelbord sattes fram, och korten skaffade snart flertalet sysselsättning. Man spelade préférence eller knekt med låg point. Stadens unga handelslejon, som nu anländt och stodo och hängde bakom sina principalers stolar kring spelborden, kastade då och då menande blickar mot borgmästarens plats; ty så länge han var kvar, kunde man icke anständigvis begynna med det upplifvande knackspelet, som jemte plyschväst, porter om söndagsmorgnarne och Sultana-

polkan var det härligaste en mondain handelsman på den platsen viste om.

Helge, som aldrig varit road af kortspel, passade på att aflägsna sig då ingen märkte det. I trappan träffade han herr Svensson, som, i det han behagligt svepte sin präktiga pels omkring sig, likasom triumferande frågade:

— Nå, hvad tycks om postmästarn? Han blefve ju en prydnad för andra kammaren, särskildt under aftonplena?

— Aftonplena? Hvem talar om plena? lallade postmästaren, som också dragit sig undan kortspelet, i hvilket han var för ekonomisk att deltaga, och kom ner för trappan innan Helge hunnit svara på herr Svenssons spörsmål, hvilket efterföljdes af ett hastigt »god natt!» så att Helge befann sig ensam med postmästaren.

Alls icke trakterad af sällskapet, ansåg sig dock den unge mannen pliktig att följa rummelkurren hem, så att ingen ledsamhet skulle hända denne på vägen. Det var icke något angenämt uppdrag han åtog sig, då han stack sin arm under postmästarens och började konvojera honom hemåt, till på köpet som han fick uppbära allt utom tack för sin hjälpsamhet. Postmästaren fortfor att sysselsätta sig med det ord han uppsnappat.

— Plena, plena? mumlade han. Åt fanders med plena! Kanske ni menar att jag är *plenus*? Men det är ett misstag, unga humbug!

Helge brydde sig icke om att bli ond, utan gick tigande framåt. Rätt som det var tystnade postmästarn, och då de båda vandrarne svängde om ett gathörn, frågade han med skygg röst:

— Syns hon?

— Hvilken hon?

— Hustru min, vet jag.

— Det kan jag inte se, svarade Helge.

Men i det samma hördes en gäll röst bakom det staket som omgärdade den till posthuset hörande trädgården:

— Jaså, du är hemma nu, din suput! Kom in bara, så . . . .

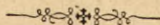
-- Evelina lilla, stammade postmästarn, i en hast nästan nykter af skrämsel för sin äkta hälft, jag är inte ensam.

— Tror du jag bryr mig om att krusa dina supbröder? svarade den skarpa stämman.

Helge skyndade sig att till den genom grinden framträdande furien aflemna sitt sällskap, hvarefter han lyfte på hatten och vek af åt sin trakt. Ännu på långt håll hörde han den stackars postmästaren bedyra:

— Nej, jag är inte knosis, Evelina lilla.

Då Helge gick och lade sig den qvällen, var han på det klara med att herr Svenssons råd var klokt. Kunde samhället icke pretera bättre riksdagsmannakandidater än den han senast hade skilts ifrån, så vore det bästa man kunde göra att se tiden an. Det var icke utan att hans tankar dröjde vid den möjlighet han sett öppnad för sig vid nästa allmänna val. Han drömde, att han stod i andra kammaren och höll tal och att Linda från läktaren nickade bifall åt honom.

ATTONDE KAPITLET.

Hvem är det numera i vårt land som läser Walter Scott? En och annan till åren kommen, som icke har så lätt för att byta om ideal, och vittra ynglingar, som vilja vara bevandrade i verldslitteraturen. Men *de* läsa helst »med fingrarne». Eljest är det nog icke många som bry sig om de gamla »tråkiga» böckerna. En ibland dessa som icke ens under popularitetens dagar haft att fägna sig åt mycket omtalande är *S:t Ronans brunn*. Och dock har den alltid för mig framstått såsom mönstret för god lektyr. Man trifs så väl i den omgifning dit författaren för en, att man finner det vara en förtjenst, att handlingen flyter trögt. Det är kanske icke många som dela smak med mig; men jag talar om hvad jag tycker.

Jag skulle också gerna låta Helges historia stanna eller åtminstone länge fördröja sig der dit den nu hunnit; ty om jag också icke lyckats skildra den verld han rörde sig uti synnerligen sympatiskt, så är det dock faktiskt, att de lyckligaste dagar han någonsin tillbragt och skulle komma att upplefva voro de som förflöto

vid den tid dit berättelsen nu hunnit. Han hade en verksamhet som intresserade honom och i hvars utöfvande han lade i dagen icke liten duglighet, han såg framtiden ekonomiskt jemnad för sig, för hans ärelystnad hade öppnat sig ett lockande perspektiv, och det dagliga umgänget med Linda gaf honom en stilla lycka utan stormande förhoppningar, men också utan missräkningar. Hennes sätt hade på senare tiden blifvit mera saktmodigt. De kifvades icke längre om småsaker, utan bemötte hvarandra med en lugn förtrolighet, som å hennes sida kanske var ett slags försigtig defensiv, å hans åter omedvetet härrörde från hans önskan att låta henne njuta lugn efter de stormar han kunde föreställa sig, att hennes unga hjerta haft att utstå. De flesta aftnar tillbragte han i majorskans trefna hem, der han af den vänliga frun bemöttes nästan som en son i huset.

Men så kom det ett afbrott i denna för Helge så behagliga tillvaro, icke ett tvärt och skarpt, men dock ett afbrott som var inledningen till hvad som komma skulle. Med bästa vilja i verlden hos författaren kan därför berättelsen nu icke få breda ut sig till en idyll, utan måste öfvergå till att skildra de konflikter som fingo ett afgörande inflytande på Helges öden.

Det beslöts, att Linda skulle resa bort till slägtingar på en vecka för att förströ sig, hvilket hon väl kunde behöfva, menade majorskan, som aldrig ville betrakta Moköping såsom någonting annat än en förvisningsort, men som kanske också, erfaren som hon var, hade någon beräkning med den korta skilsmessa mellan de båda unga som hon sålunda stälde till. Linda upptog tanken på resan temligen likgiltigt, men också utan

motvilja. Helge understödde moderns förslag, innan det ännu var fullt afgjort, och menade att litet ombyte skulle göra fröken godt.

Och så reste hon. Det var först när tåget gått och han sett den sista skymten af hennes fladdrande näsduk, hvars hviftningar besvarades af majorskans, som den unge mannen märkte att det var likasom ett stycke af honom sjelf som ryckts bort. Han kände sig mycket melankolisk och svarade temligen förströdt på majorskans tal, då de tillsammans återvände hem från bangården.

Men det var ju blott en vecka som han skulle nödgas sakna den älskade flickan, och den veckan skulle han söka genom flitigt arbete få att förflyta så fort som möjligt.

Det kom bref till modern från Linda redan efter två dagar, och Helge, som tittat in såsom vanligt på nedre bottnen, fick del af det hufvudsakligaste innehållet samt vänliga helsningar. Sist i brefvet stod det:

»Till pennfaktaren en trappa upp:

Arbeta inte ihjel er! Jag vill ha någon att gräla med när jag kommer hem. Hvad det måtte kännas skönt för er att få vara i fred för mig nu!

Er tillgifna medarbeterska

Linda K.»

Detta postskriptum i en annans bref var de första rader Helge någonsin fått från ett fruntimmer, undantagandes hvad hans mamma i tiden skrifvit till honom. Han uppfattade det också såsom en riktig händelse och kom många år efteråt i håg både ordalagen i det märkvärdiga meddelandet och dagen då han läst det.

Majorskan och den unge redaktören samtalade åtskilligt om den frånvarande Linda, och man behöfde icke ha varit med i verlden lika mycket som den verserade frun för att genomskåda hur det stod till med hans känslor. Han försökte visserligen att anslå en så pass likgiltig ton, att det icke direkt lät ovänligt, då han talade om »föremålet»; men det bedrog han ingen med. Till skådespelare dugde han minst af allt. Om man också icke observerade hur han rodnade emellanåt, då samtalet fördes öfver på Linda, kunde man svårligen undgå att lägga märke till hur ojemförligt mycket mera intresse och uthållighet han egnade konversationen då den sysselsatte sig med hans älsklingstema än eljest. Majorskan var elak nog att ibland pina honom långa stunder med frågor eller meddelanden om saker, som han, åtminstone för tillfället, var fullkomligt likgiltig för, och hon hade då en liten förströelse af att iakttaga, hur han gjorde försök på försök — mycket listiga, såsom han trodde, men i sjelfva verket mycket naiva och genomskinliga — att åter föra samtalet i rätt spår, tills hon slutligen gjorde honom till viljes och ånyo bragte sin vackra dotter på tapeten.

Den dag, då Linda väntades hem, var Helge mycket nervös, såsom det nu för tiden heter, och hade svårt att lägga band på sin otålighet. Hon skulle komma med aftontåget. Men som Helge icke fått någon invit om att vara med och möta, ville han icke visa sig vid stationen, utan hade tagit sin utkik vid det fönster som han hade utåt gatan. Åh, hvad tiden gick långsamt! Om majorskan hade gått ner till tåget, det viste han icke, ty vid den tid då detta skulle hafva skett ungefär hade han af besök varit hindrad att göra sig under-

rattad härom genom egen iakttagelse, och fråga jungfrun kunde han icke med. När tåget skulle komma, viste han naturligtvis. Men såsom en försiktig man, den der ofta blifvit lurad då han väntat på någon eller något, beräknade han att det skulle vara tio minuter försenadt; för mottagandet på perrongen och resgodsets uthemtande anslog han ytterligare tio minuter och för promenaden från bangården hem likaledes tio minuter. Således inalles en half timme efter tågets annonserade ankomsttid kunde han säkert vänta att få se den tillbedda. Han hade aldrig varit i sådan spänning förut. Mot den voro utståndna tentamina och examina ingenting. Visaren skred förtvifladt långsamt fram öfver urtaflan. Han fick lof att lysa med en tändsticka för att kunna se den, och det var väl att han hade en hel ask full med stickor, ty afläsningarna skedde ofta. Om den väntade kom eller icke, derom skulle han knappast kunnat förvissa sig, i fall icke en gatlykta spridt sitt klena sken alldeles nedanför hans observationsfönster. När ännu en kvarts timme återstod af den tid han bestämt för sin väntan, föresatte han sig att räkna femton gånger till hundra med en viss hastighet så skulle väl de femton minuterna gå. Han räknade och räknade, medan han höll skarp utkik på den lilla af lyktan belysta biten af gatan. Rätt som det var såg han tre fruntimmer passera nedanför. Tre? Ja, visst, Mina var väl med för att bära kappsäckarne. Med ett par tysta steg var han vid förstudörren och öppnade den, men återtog skyndsamt sin plats för den händelse han skulle ha sett miste. Han lyssnade ifrigt efter hvarje ljud nerifrån, men hörde ingenting på en minut eller så. Han måtte väl ha misstagit sig då? Men de kunde ha stannat ett ögonblick på

gården kanske? Så började han räkna om igen: niohundratio, niohundraelfva, niohundratolf . . . Tänk, om hon inte kom! Men ännu var det ej för sent. Han ströeldd på en tändsticka och lyste på sitt ur. Det var en god halftimme förfluten sedan tåget skulle ha kommit. Men naturligtvis var detta efter vanan betydligt försenadt. Ännu kunde han måhända få vänta en tio minuter. Han hade icke ro att räkna längre, utan stod bara med återhållen andedrägt och tittade ut på det belysta gatupartiet. Han var alldeles uppgången i sin sysselsättning att iakttaga med ögonen, och deraf kom det sig väl, att han icke hörde mjuka steg som kommo trappan uppföre. Det var någon som gick i tofflor, såsom fruntimmer och i synnerhet de af den tjenande klassen hafva för sed att göra i tid och otid.

— Är redaktören inne? Ursäkta att jag inte knackade, men dörren stod öppen!

Helge spratt till. Det var majorskans jungfru som frågat.

— Jo, hvad är det? frågade han hastigt.

— Majorskan frågar om redaktören vill vara god och komma ner och dricka te.

— Tack, jag kommer genast!

Och så försvann Mina lika tyst som hon kommit.

Helge råkade i en besynnerlig sinnesstämning. Hans längtan efter Linda hindrade icke att han kände sig förargad öfver att ha pinat sig med vaktgöring så länge utan något resultat. Kanske hade Linda kommit redan med middagståget, medan han var på rådstu'n ännu, och så hade han alldeles i onödan lidit dessa väntans marter, som alltid blifva värre ju närmare man kommer det atgörande ögonblicket. Det fins kanske de som förmå

beherska sig så, att själsspänningen äfven vid de viktigaste tillfällen icke blir för stark. Men de som icke kunna detta, de hafva sannerligen ibland svåra stunder att genomgå.

Det tog likväl ej lång tid innan Helge åter var sig lik. Han tände ljus och knöt på sig en ny blå halsduk, ty Linda hade vid ett tillfälle sagt honom med grym öppenhet, att det var den enda färg som icke direkt missklädde honom. När detta lilla toalettbestyr var undangjordt, skyndade han ner för trappan, och efter en lätt knackning på salsdörren steg han in med klappande hjerta. Det var mörkt i salen, men lyste ut ifrån kabinetttet.

Der inne satt majorskan bakom sin ryska samovar; men eljest fans der ingen.

— God afton, kandidaten! helsade majorskan. Det var snällt att kandidaten vill hålla mig sällskap i ensamheten.

I ensamheten! Hvar var Linda då!

Han såg verkligen så bestört ut, att majorskan märkte det och fattade anledningen.

— Linda kommer inte förr än om några dagar, upplyste hon. Jag tänkte kandidaten hört genom Mina, att jag fick telegram i förmiddags.

Om några dagar! Flere dagar till alltså af tärande längtan — detta var ett riktigt dunderslag för Helge. Under det han försökte sansa sig, brände han sig duktigt på sitt te och reflekterade icke utan bitterhet öfver det märkvärdiga, att det som man väntar aldrig händer utan i dess ställe alltid det oväntade.

— Är det ogrannlaga att fråga, sporde han för att göra slut på sin pinsamma undran öfver orsaken till den

missräkning han varit utsatt för, om det är något led-samt som kommit emellan och hindrat resan?

— Nej, för ingen del, kandidaten. De ville inte släppa Linda förr — det är hela saken.

— Kanske fröken kommer att dröja ändå längre då? förmodade han.

Hon märkte det retliga i tonen, men var troligen icke så missbelåten dermed.

— Nej, sade hon, Linda kan inte vara ifrån för sina musiklektioner längre, så om lördag senast ha vi henne hemma igen. Tänk, kandidkten, så trefligt hon skrifer, att de ha det der borta på Orrkulla! Både han och hans fru i sina bästa år, burget och ansedt folk med snälla barn och godt umgänge. Han gick ändå och slarfvade länge innan han kom sig för med att gifta sig — ja, förstå mig rätt: han suddade inte, men jag menar att han försummade att taga vara på sin lycka. Han kom sig inte för med att fria och hade väl inte gjort det än, om inte hans syster kanslirådinnan hade ställt ihop det åt dem. Tänk så lustigt: han hade förrådt sig i sömnen, när han låg i ett gästrum bredvid systemens en gång, och se'n var det hon som tog saken om hand. Ja, tala i sömnen det har jag hört mer än en lustighet om — brukar kandidaten göra det?

— Jag! Hvad menar majorskan?

Han hade kommit att tänka på hvad somliga människor ändå, såsom nu den här patronen på Orrkulla, som sof sig till sin lycka, ha för en tur, och han hade önskat att någon skulle gripa in i hans öde på samma sätt som kanslirådinnan gjort i den andres. Då kom den der frågan, och han tyckte sig riktigt ertappad i sina stilla önskningar.

— Åh kors, svarade majorskan på sitt litet gammalmodiga sätt, jag frågade bara, om kandidaten talar i sömnen.

— Jag — ja, det vet jag inte, stammade Helge. Men, tillade han i den tron att han måhända eljest skulle bli lemnad utan hjälp i sina svårigheter, jag tror att jag gör det — ja, det tror jag, för jag gick till och med i sömnen när jag var yngre.

Majorskan brydde sig icke om att le åt hans ifver, ty hon tog saken ganska praktiskt, fastän hon var för klok att alldeles blotta sig.

— Skaffa sig då en bönenman till rumkamrat, kandidaten, sade hon skämtsamt. Eljest kommer kandidaten till kullerstolarne med grå hår, om ens då.

»Det var tydligt nog», tänkte Helge. Men moderns samtycke hade han aldrig tviflat på.

När han kom upp till sig och fått eld på sin kära pipa, som ofta gaf honom tröstande tankar och en ljuvsare åskådning, öfverlade han allvarligt med sig sjelf om det som nu utan jemförelse låg honom närmast om hjertat, och han kom lätt öfverens med sig sjelf derom att han nu var så allvarligt förälskad, att det icke var värdt att blunda för saken längre. Men från detta medgifvande att komma till ett beslut, det var svårare. Majorskans inviter gafvo honom mod ibland -- hon skulle nog hållit inne med dem, om hon förutsett att de bara skulle leda till korgutdelning. Men kanske kände hon icke mer om Lindas böjelser och föresatser än hvad han sjelf gjorde. I somliga ögonblick föreföll det honom oädelt att nu störa den unga flickans lugn med ett frieri. Men så gjorde majorskans skämtsamma eggelse sin verkan, och han sade sig sjelf, att han var en stac-

kare, som begagnade grannlagenheten såsom förevändning. Så gick det fram och tillbaka, och fastän Helge, då han gick till sängs, var temligen på det klara med att han snart skulle göra slag i saken, så var han dock så ärlig mot sig sjelf, att han viste det han skulle få mycket svårt att sätta sin föresats i verket. Troligast var nog, att det skulle få bero af omständigheterna, om han visade sig resolut, såsom majorskan antydt åt honom att vara, eller rädd och försynt, såsom hans anspråkslöshet intalade honom.

De dagar som nu närmast följde voro för Helge riktiga pröfningsdagar. Han ville låta bli att tänka på den saknade eller åtminstone på hennes återkomst. Men sådant var naturligtvis omöjligt. Göromålen, som voro ansträngande nog, hjälpte honom dock öfver det värsta.

Lindas telegram hade kommit på måndagen. På lördagen måste han göra en utflygt en mil utåt landsbygden för att vara närvarande vid ett tingssammanträde. Han gaf sig af på morgonen i en liten gigg och var nödgad att köra sjelf, emedan det icke fans plats för mer än en uti den. Hade han varit vidskeplig, så skulle han vändt om och »gått i konvolut» den dagen, såsom Moköpings-uttrycket för att stanna hemma i overksamhet lydde; ty Stockholmsbarn som han var hade han aldrig lärt att sköta tömmarne, och hans första prof på körkonst var det, att han åkte af ett hörn på gårdens blomsterrundel och så törnade emot den ena grindstolpen, så att ekipaget stannade. Men han var inte vidskeplig, utan fastän Mina, som åsett expeditionens mindre lofvande början, menade tro på att det aldrig skulle gå väl, styrde han med friskt mod sin Rosinante ut på gatan och så okända öden till

mötes. Han märkte snart, att det icke var så konstigt att köra som så kalladt praktiskt folk alltid vill inbilla de opröfvade om sina små färdigheter. Bara man kom under fund med hur pass hårdt man skulle ta i, så gick det ju af sig sjelft. »Nå ja», tänkte han, »det som hvarje mjölkflicka kan lära, det skall väl inte vara så kinkigt att sköta för en normal karl.»

I detsamma svängde han om hörnet till Jernvägs-gatan, och hvem var det han mötte der, om icke fröken Linda i egen person! Hon såg frisk och strålande ut. I hennes sällskap voro två unga fruntimmer som Helge ett par gånger sett hos majorskan, döttrar till komministern i annexförsamlingen. Då Linda fick syn på Helge, brast hon ut i ett hjertligt skratt.

— God dag, herr Höst! utropade hon. Skall ni bort på traftäfling?

— God dag, fröken! Välkommen åter! Och så munter! Det var roligt att höra. Nej, jag skall ut till tinget vid Nyckelby och blir väl borta mest hela dagen — gu'nå's, höll han på att tillägga; men det gjorde han icke.

— Hur står det till hemma? var nästa fråga, och den kunde Helge tillfredsställande besvara.

Så blef det en liten öfverläggning mellan Linda och fröknarna Palm — eller »flickorna Psalm», såsom de kallades både för faderns embete och för sina vackra sångröster.

— Ja, för all del, sade fröken Nelly, som hade granna tänder och en liten söt mustasch, för all del, kära Linda, visst går det för sig! Det skall bli riktigt roligt.

— Och pappa, som tycker så mycket om kandidaten! tillade fröken Gerda, och så rodnade hon litet öfver hvad hon sagt.

— Det är så, upplyste fröken Linda, vänd till Helge, att vi föreha ett litet anslag mot er.

— Det var roligt, tyckte Helge.

— Jo, det är Gerdas födelsedag, och då brukar jag alltid vara hemma hos »flickorna Psalm».

»Seså», tänkte Helge, »äter en förspild dag!»

— Men, tillade Linda till hans stora tröst, som jag inte unnar er en hel dags stillestånd ytterligare, så — ja, fortsatt ni, flickor!

— Så fråga vi, fortsatte fröken Gerda och såg så trohjärtadt på honom med sina blåklintsögon, om inte kandidaten skulle vilja komma ut till oss en stund på qvällen.

— Om inte annat så för att följa Linda hem, inföll fröken Nelly.

Helge ansåg sig genomsådad och blef en smula förlägen, men tackade för bjudningen och lofvade komma så fort det var honom möjligt. Så sades farväl, Linda saluterade skälmaktigt med paraplyt, och Helge satte sitt ök i gång mot tullen.

Det var barfruset på vägarne och således lätt att komma fram. Detta gaf Helge lediga stunder att försjunka i funderingar; men som läsaren kan förstå hvad de rörde sig omkring, så är det icke värdt att vidare sysselsätta sig med dem.

Inte hade härads höfdingen roligt på tinget och inte nämndens ledamöter heller, parterna kanske aldri minst. Men ändå förflöt dagen för dem drägligt nog mot för

Helge, som aldrig funnit några förhandlingar så pinsamt uttänjda som häradsrättens denna dag, oaktadt han, om han kunnat förmå sig att vara rättvis, skulle nödgats erkänna, att ur tidningssynpunkt, som ju för honom bort vara den viktigaste, åtskilligt af icke ringa intresse förekom. Men ändtligen var det slut, och Helge fick gifva sig på hemvägen. Djurvänlig som han var och alls icke fallen för öfverdåd, for han nu likväl fram »som en skojare», enligt hvad mötande personer påstodo. Den stackars kampen var genomsvettig då Helge kom till staden, och hållkarlen vid gästgifvaregården mumlade något om »rackare herrar» och att skrifvare icke vore en bit bättre än knektar. Men Helge hade icke tid att svara på förebråelserna, utan skyndade hem till sig och gjorde i all hast en smula toalett. Redan hunnen ut på gården, hejdades han af majorskan, som ville veta, om på tinget förekommit någonting om herr den och dens konkurs. Helge svarade i hastigheten, att han hade fått fyra års straffarbete.

— Åh, Herre Gud! utropade majorskan häpen. Fyra års straffarbete! Hur är sådant möjligt!

Helge märkte, att han sagt något dumt, och försökte rätta sig.

— Sa' jag fyra års straffarbete? Nej, jag menade att han skulle betala tolf riksdaler i månaden tills barnet fyllt femton år.

Efter att ha lemnat denna upplysning försvann han med sådan hastighet, att majorskan icke hann fråga mer. Hon gick in till sig med undrande tankar, om det kunde vara rätt att lemna sin dotter i händerna på en ung man, som var svag för glaset.

Februarivinden blåste hvass från norr, och det hade börjat snöa. Men Helge, som gick i sina egna glada tankar, kunde nästan lika gerna trott att det regnade hvita rosor och att vestan hviskade i skogen. Han blef duktigt varm innan han kom fram till komministerbostället, som låg en god fjerdingväg utanför staden. På trappan mottogs han af pastor Palm sjelf, som var ute för att se på vädret.

— Du kommer med slinkföre åt oss, kära bror, sade den fryntlige församlingsläraren och drog upp en väldig pris, och så mycket mera välkommen är du.

— Tack, farbror Pickwick! svarade Helge, som med sin äldre väns goda minne tillät sig använda detta skämtsamma binamn på honom och som derigenom ansåg sig taga en viss revanche för farbrorstiteln, hvilken han ju inte tyckte om att använda.

Pastor Palm hade de älskvärda egenskaper som gjort den Dickensska romanfiguren så populär, och hans yttre svarade något så när emot beskrifningen på denne. Om det var för att han kände sig smickrad öfver likheten eller för att roa sina vänner, må vara osagdt; men pastor Palm brukade, för så vidt det lät sig göra utan att stöta för mycket mot bruket och utan att kompromettera den presterliga värdigheten, en drägt som var en härmning af mister Pickwicks: hans damasker voro ryktbara i orten.

Helge fick af sig ytterrocken och fördes in i salen, der de unga damerna voro sysselsatta med att prata och äta äpplen. Det förra var hufvudsak, om det senare också icke alldeles försummades. Valkyrian Nelly svingade sin blänkande fruktknif, under det hon skrattande avslutade en historia. Den blida Gerda hade händerna

korsade i knät öfver något tålmodspröfvande parament-
arbete — hon höll alltid på med dylika, så att annex-
kyrkan började få flera antipendier och sådant än man
strängt taget hade bruk för der. Linda satt uppkrupen
i ett soffhörn och såg road ut.

— Ändtligen! utropade den vackra trion, då Helge,
ledsagad af »farbror Pickwick», gjorde sitt inträde.

Ja, ändtligen! tyckte också Helge; men han hade
knappast kunnat skynda sig mera än han gjort, om det
så gällt att lyfta ett arf på en million.

— Kom hit nu och sitt hos mig! befalde fröken
Linda, i det hon pekade på en stol bredvid soffan.

— Nej, han skall spela bräde med mig, dekrete-
rade pastor »Pickwick».

— Det ena goda förskjuter inte det andra, menade
fröken Nelly och stälde brädspelsbordet framför den an-
tydda stolen.

Helge skyndade sig att taga plats, fröken Gerda ska-
lade ett äpple åt honom, fröken Nelly serverade honom
punsch, och sedan man klingat öfver lag, började hus-
fadern och hans unge gäst dunka med brickor och skramla
med tärningar.

— Nej, hör du, bror lilla, knotade »mister Pickwick»,
sedan partiet pågått en stund, hvar har du dina tankar?
Du flyttar som en förälskad guvernant. Det är inte
roligt att vinna på den som vårdslösar spelet så der.

De unga damerna skrattade i korus.

— Han vill prata med oss flickor, kan pappa för-
stå, sade Nelly och rafsade energiskt ihop alla sin pappas
vackra »band» i en hög.

Det skall vara hon också, som vågar något så-
dant, menade pastorn godmodigt, i det han resignerad

betraktade sitt förstörda Är det påparti. det viset, token, att du föredrager att skratta med de här skatorna, så . . .

— Om farbror inte misstycker . . .

— Visst inte, kära du. Ungdom är ungdom. Jag hoppas, att Nelly stoppar min pipa för att göra bot för sitt attentat.

— Så gerna, pappa lilla. Se så, bolma nu! Men vi ska ta oss en sväng — eller hvad tycker ni, flickor? Herr Höst har ingen talan, utan lyder order.

— Ja, men . . . invände Helge.

— Inga men! hotade fröken Linda och lyfte fingret. Först bjuder ni upp födelsedagsbarnet Gerda och så den andra värdinnan, medan jag spelar. När ni sedan har gjort några hvarf med mig, så slipper ni.

— Tacka vet jag turkarna,
sitta stilla i divan,
låta odaliskerna
dansa af bara . . . hm!

gnolade »mister Pickwick» och drog stora bloss ur sin pipa.

Helge gjorde så som han blifvit tillsagd och roteade några gånger kring golfvet med hvardera af husets unga döttrar, under det hans hjertas dam trakterade pianot. Så fick han lägga armen om hennes smärta lif, och nu dansade han med verkligt nöje. »Flickorna Psalm» sjöngo valsen ur Faust, och den dansmusiken var inte den sämsta. Helge ville aldrig sluta, tycktes det, och märkte icke att hans dam började bli trött. Plötsligt gjorde hon ett falskt steg. Ett utrop af smärta undföll henne. Helge stannade ögonblickligen.

— Har fröken gjort illa sig? frågade han förskräckt.

— Ja, jag snafvade — aj! Hjelp mig till soffan, så är ni snäll!

Flickorna skyndade till. Den milda Gerda lade sig på knä och ledade på den skadade foten, under det Linda gjorde miner af smärta.

— Den är inte ur led, förklarade Gerda.

— Nej, det är nog bara en sensträckning, svarade Linda.

I detsamma kom hon att observera Helges uppsyn.

— Snälla herr Höst, bad hon vänligt, se inte så ledsen ut! Det går snart öfver, och det var alls inte ert fel.

— Jo, fröken, sade han ruelsefullt, om jag haft vett att sluta i tid, så . . .

— Det var mitt fel, att vi någonsin började, förklarade Linda, och jag kunde nästan smickra mig med att det var för min skull som ni aldrig ville sluta.

Han fick en så vacker blick, att den gick rakt till hjertat på honom.

Nu lade pastorn sig i samtalet.

— Du och jag gå in till mig en stund, sade han till Helge, och under tiden lägger Gerda ett kallt omslag kring fotleden. Det är det enda som nu kan göras och det enda som behöfs också, hoppas jag.

— Ja, det är redan bättre, påstod Linda och försökte ta ett steg, men afstod genast med ett litet skrik derifrån.

Under resten af aftonen fick Linda hålla sig stilla i sitt soffhörn; men sällskapsglädjen tog ingen skada af hennes lilla missöde.

Den enkla supén var slut, och Helge gjorde min af att bryta upp under den förutsättningen att fröken Linda skulle stanna öfver natten.

— Nej, det går inte för sig, förklarade hon med mycken bestämdhet.

— Men det blir nog tvunget ändå, sade pastorn, såvida inte Höst åtager sig att bära hem fröken. Arrendatorn är borta med båda hästarne.

— Då ser jag ingen annan råd, genmälte fröken Linda, än att jag får hoppa på ett ben, ty hem måste jag.

Fröken Nelly, som nu kom in, viste utväg ur förlägenheten.

— Det är före, sade hon, och kandidaten skjuter dig nog hem på vår stora stakkälke.

— Ja, så gerna! förklarade Helge, som blef förtjust öfver utsigten till att så länge bokstaffigen få ha den älskade i sin hand och öfver tillfället att få göra henne en tjänst, som hon måste sätta värde på.

Fröken Linda protesterade visserligen mot att göra Helge så mycket besvär; men hennes invändningar hjälpte icke, utan hon placerades, väl insvept i kappor och schalar, på den stora kälken, och pastorn skaffade henne ett godt ryggstöd genom att ställa en kartbok mot de bägge stakarne, i hvilka Helge skulle hålla för att skjuta fordonet framåt. Det hade klarnat. Pastorn och hans båda flickor stodo på förstuvqvisten och önskade ett vänligt farväl.

— Tack för i qväll och god natt, farbror Pickwick! sade Helge, då det bar af.

— Sport och flickor, det passar, mister Winkle-Tupman! ropade pastorn gycklande efter honom.

Det bar uppför i allén, tills man kom till landsvägen. Linda hörde sin »dragares» korta andedrägt.

— Stackars ni, sade hon, som skall släpa på min tunga person!

— Fröken tung! utbrast han. Nej, var inte ängslig för mig! Så här skulle jag vilja vara sysselsatt hur länge som helst.

Det skulle han aldrig kommit sig för med att säga, om han icke fått mod deraf att han gick bakom henne och slapp möta blicken ur hennes stundom så skalkaktiga ögon.

— Ni är väl inte stygg nog att önska mig ondt i foten »hur länge som helst» heller? gycklade hon.

— Jag! Det fins intet godt som jag inte önskar fröken . . .

— Det tror jag, snälla herr Höst, inföll hon.

— Och ingen plåga som jag inte skulle vilja taga på mig för frökens skull, tillade han.

Nu teg hon. Med den i sådana fall vanliga fruntimmerstaktiken, som är sig lik antingen de manliga bedyrandena äro misshagliga eller icke, förde hon samtalet öfver på ett annat ämne.

— Tycker ni inte, frågade hon plötsligt, att »flickorna Psalm» äro bra söta och snälla? Mamma påstår att de äro riktiga undantag för den här orten.

Jo, det höll Helge med om, men utan någon synnerlig entusiasm. För att använda ett vulgärt uttryck föreföll han en smula snopen. Han gick nu tiggande en stund bakom kälken och advocerade med sig sjelf, antingen han skulle säga något eller icke. Visst intalade honom hans klenmodighet, att han gerna kunde skjuta upp dermed; men så kom han att tänka på, att ett så

godt tilltälle som nu skulle han icke så snart få på nytt, och han var viss på att han efteråt skulle vara ond på sig sjelf, om han låtit det gå obegagnadt förbi. För att öfvervinna det obehag han kände att framställa den viktiga frågan beslöt han att affatta den i en sådan form, att han icke framstod såsom den der »gjorde sig några inbillningar». Det der om framställningssättet hade han tänkt ut på förhand, och mången gång hade han repeterat hvad han skulle säga. Men när det kom till kritan, var det inte så lätt att tala för sin sak som då han hade pipan eller hufvudkudden till sin förtrogna.

Man var redan halfvägs till staden och hade på länge icke bytt ett ord, så att Helge nästan misstänkte att Linda sof, då han bemannade sig. Snart skulle det vara för sent. Alltså!

— Det är någonting som jag länge har tänkt fråga fröken om, började han skyggt.

— Någonting mycket viktigt? sporde hon med komiskt allvar.

Ovisst är om hon anade hvad det skulle blifva utaf.

— Ja, fröken, för mig är det så viktigt, att . . . . Var barmhertig, fröken, och låt mig tala utan att göra mig ännu mera förlägen! Fröken vet att jag har svårt . . . .

— Är det inte bäst att skjuta upp samtalet? frågade hon med en hastig önskan att slingra sig undan.

Han behöfde detta lilla motstånd för att få sin energi eggad.

— Nej, fröken, svarade han, det är bäst att jag kommer ur min ovisshet. Inte för att jag väntar mig något gynsamt svar, men ändå . . . . Jag har sagt till mig sjelf, att jag inte borde underlåta att göra frö-

ken den fråga jag nu kommer med, därför att det dock kunde finnas *någon* möjlighet för att den blefve gynsamt upptagen. Hvarom icke vore det bättre att ha visshet än att gå och nära förhoppningar, som . . . Fröken vet nog hvad jag syftar på?

Hon skulle inte varit qvinna, om hon jakat härtill.

— Jaså, fortsatte Helge, som nu bränt sina skepp och icke hade annat val än att gå vidare, tro då för all del inte, fröken, att jag är så narraktig, att jag tänker att någon skulle kunna riktigt tycka om mig!

Ordet *älska* var han ännu för blyg att använda.

— Åh, hvarför inte det? Det fins ingen . . .

— Nej, fröken, jag gör mig inte några sådana inbillningar; men jag kan vara nöjd med mindre. Fröken har nog märkt, att jag . . . Hm! Om jag berättar er, att jag aldrig förut haft ens hvad man kallar något tycke, men att jag från första stunden jag såg fröken kände, att det berodde på er att skänka eller förvägra mig lycka, så förstår fröken, att det är en djup och allvarlig känsla som jag hyser för er.

— Hvad ni nu sagt . . . inföll Linda.

— Nej, afbröt han, låt mig sluta, snälla fröken, när jag nu kommit så långt! Ja, jag obetydligt och allt annat än älskvärde unge man är nog djerf att älska er, fröken Linda, med all den värme hvaraf jag är mäktig. Jag upprepar: jag är inte dåraktig nog att hoppas på genkärlek. Men jag skulle vara nöjd med tillgifvenhet, och den korta meningen af mitt långa tal är den, att jag ville veta, om det är alldeles fåfängt för mig att hysa några förhoppningar eller om jag kan få glädja mig åt den allra minsta utsigt att en gång i tiden . . . Ja, slöt han med ett försök att vara munter, nu har jag

friat för första och sista gången. Om fröken vill skjuta upp med svaret till en annan dag, så väntar jag.

Vägen bar nu starkt uppför, och Helge måste luta sig framåt med all kraft för att få kälken upp öfver det klena föret. Linda svarade icke någonting omedelbart på Helges fråga. Han skulle icke för allt i världen kunnat förmå sig att upprepa den. Plötsligt kände han något varmt på sin bara högra hand, hvarmed han omfattade den ena kälkstaken.

— Fröken gråter! utropade han förskräckt.

Det kom en liten snyftning från det bylte af kläder hvori hon var instufvad. Helge viste icke hur han skulle taga detta utbrott af hennes känsla. Men han fick visshet genom en enda liten förebråelse som hon riktade till honom.

— Att ni skulle ställa till så illa! O, så ledsen jag är!

Hvarför slockna stjernorna? Hvarför snyfta vindarne? Den stackars Helge frågar icke — han bara förnimmer det så.

Inom några ögonblick hade han hemtat sig så pass efter det bedöfvande slaget, att han blef bitter.

— Nå ja, *det* kunde jag ha vetat på förhand, sade han. Men jag viste *inte* att jag var *så* mycket sämre än andra, att jag skulle få uppbära förebråelser därför att jag vågat bjuda ut mig sjelf.

— Åh, snälla herr Höst, afbröt Linda, tala inte så!

— Hvarför det då? invände han nästan brutalt.

— Nog vet ni, att jag inte menar något sårande för er, som jag håller så mycket af.

— Som en syster kanske? frågade han hånande.

— Jag skall inte förarga er med det uttrycket, svarade hon fogligt. Vi ha ju varit så goda vänner, jag

har alltid känt en lugn trefnad i ert sällskap, och nu har detta kommit emellan. Ni skall komma att afsky mig.

Han svarade ingenting, utan stälde sig upp på medarne och lät det bära af utför backen mot tullen.

— Och kanske förebrår ni mig att jag har skulden till detta genom mitt sätt mot er? frågade hon med låg röst.

— Något sådant har jag hvarken sagt eller menat, svarade han buttert. Men nu tala vi inte mera om detta. Jag skall bara be fröken . . .

— Jo, afbröt hon, låt mig också få ge en förklaring: det fins ingen utom min mor som jag i mina bättre stunder känner mig så fäst vid som vid er, och ändå kan jag inte . . .

— Seså, gråt inte, snälla fröken! bad han vekt. Jag har burit mig dumt åt, det är alltsammans.

— Åh, ni är en så god och finkänslig människa . . .

Hennes rörelse gjorde, att han återvann sin fattning något och beslöt sig för att vrida om dolken i såret.

— Är frökens afslag definitivt, gifvet för all framtid, utan möjlighet att ändras? frågade han med affärsmessig tydlighet.

Det hade kanske varit bäst om det fått svida med ens. Men antingen tyckte hon synd om honom eller ville hon såsom en äkta qvinna icke helt släppa ens den beundrare som hennes egen känsla icke talade för — kanske var det begge motiven som dikterade hennes svar, ett sväfvande, intetsägande svar, såsom man kunde vänta:

— Hvem vet hur det blir i framtiden? Vi äro ju begge unga . . .

— Det vill säga: fröken beröfvar mig inte allt hopp
 — Jag har ingenting lofvat, skyndade hon att förklara.

Efter den första stora smärtan var detta dock någon lindring för den oerfarne Helge. Han hade — för att använda en bild — blifvit flyttad ur kolmörkret in i en rymd, der en dager, om än aldrig så svag, dock skymtade.

Under detta samtal hade de båda unga människorna kommit så nära staden, att de strax skulle passera den första lyktan. Ett åkdon kom emot dem från tullen.

— Fröken, sade Helge hastigt.

— Ja?

— Lofva mig att ingen får veta om hvad jag sagt i qväll!

— Behöfver ni be mig om det?

— Inte ens er mor!

— Inte ens hon, det försäkrar jag.

— Jag skulle aldrig stå ut med att folk viste...

Den åkande hade nu hunnit in på dem. Det var stadsläkaren doktor Barr.

— Ho-ho! God afton! hojtade den fryntlige doktorn, som var swedenborgare — det kallades icke spiritist ännu på den tiden — och som alldeles oförskyldt bar en blå näsa i rödt fält. Framstegsman om förmidagarne, bror Höst, och baksträfvare om qvällarne, ser jag! Men hur är det med lilla fröken Knuth? Ingenting illa, hoppas jag?

— Nej, ingenting för doktorn åtminstone, svarade Linda. En sensträckning i foten bara.

Helge hade stannat kälken och kom sig icke för med att säga någonting. Han hade genomgått en all-

deles för svår pers nyss och var icke hågad att svara på doktors skämt. Det var icke utan att han undrade öfver hur lätt fruntimren kunna ta allting, när det så skall vara. *Hon* hade ju i alla fall gråtit nyss, och nu talade hon så obesväradt som om det ingenting hade varit.

— Och doktorn som nödgas fara ut och åka så sent! tillade Linda beklagande.

— Från dödsbädd — och till dödsbädd, fruktar jag, svarade doktorn, plötsligt allvarlig.

— Åh nej! Hvem då? frågade Linda med fruntimmers vanliga nyfikenhet.

— Jag skall ut till Bysäter och hjälpa en statare ur lifvet — för annat blir det inte, kan jag förstå.

— Ah, ja så!

Det var nu ingenting intressant.

— Och nu kommer jag från oljekungen.

— Nej, doktorn, doktorn! Hur är det med Henriette?

— Död, lilla fröken! Utblåst som ett ljus. Kör, Johansson! Jag kommer för all säkerhets skull in och ser på foten i morgon.

NIONDE KAPITLET.

Helge var en sangviniker.

De första dagarne efter de händelser som nyss skildrats var han visserligen något dufven, som man säger; men så började han se sakerna i en ljusare dager och resonnerade med sig sjelf som så, att, då han icke var definitivt afvisad, så var han i ungefär samma position som förut, eftersom han ju knappast hoppats på någon afgörande framgång med sitt frieri. Han var mycket ängslig, att någon skulle få aning om det, och sökte därför i sitt umgänge med Linda hålla allt på det förra sättet. Särskildt var han angelägen, att majorskan icke skulle misstänka något, och besöken på nedre botten fingo för den skull icke göras mindre täta än förut. Lindas fotskada befriade honom dock från att sättas på för hårda prof hvad beträffar förställningsförmåga under de dagar som följde närmast efter besöket hos pastor Palm. När han sedan infann sig till tet såsom förut, så var det svårt att på hans och Lindas sätt se, att något afhandlats mellan dem af så afgörande vigt. De resonnerade som förut med hvarandra om hvarjehanda

och betedde sig så som vettigt och väluppfostradt ungt folk brukar. Majorskan hade måhända väntat sig snara resultat af de pikar hon gifvit Helge, men var för klok att drifva på, då hon kunde förstå att det var något i vägen.

En så försiktig diplomat, som hon var, fick också taga i beräkning, att Axel Tanne nu igen var fri, sedan döden brutit hans förlofning med Henriette. Den elegante löjtnanten hade icke visat sig hos majorskan efter förlofningsvisiten. Nu sades det, att han var bortrest till släktingar. Man viste också berätta, att han hunnit få så mycken nytta af sitt tillämnade rika parti, att den designerade svärfadern betalat hans icke oansenliga skulder — efter många tårar och böner af den afgudade dottern, påstods det.

Då allt i det hus der majorskan och Helge reside-
rade återigen börjat komma i de gamla spåren, fick man underrättelse om att den dittillsvarande riksdags-
mannen afsagt sig sitt mandat och samtidigt satt i verket sin afsigt att flytta utomlands. Nyheten härom förfelade naturligtvis icke att väcka en viss uppståndelse i Mo-
köping, och Helge fick på sin byrå mottaga många be-
sök af personer som ville resonnera om det blifvande valet och gifva honom sina råd rörande den ställning dertill som tidningen borde intaga.

Han uppträdde i det stora hela ganska diplomatiskt, satte sig icke direkt emot de förslag som gjordes honom, lemnade heller inga medgifvanden, som kunnat användas emot honom, utan förhöll sig afvaktande och neutral. Detta sätt var honom icke likt; ty han hade dittills ansett det såsom sin pligt att taga parti. Åt dem som uttalade sin förvåning öfver hvad de kallade hans brist på intresse för den viktiga frågan lemnade han den

förklaringen, att han ansåg grannlagenheten fordra, det han, såsom ännu icke röstberättigad på platsen, underlåte att göra sitt möjliga inflytande gällande. Det riktigaste vore, menade han, att valmännen sjelfva toge saken om hand. Han räknade på att de olika personintressena skulle vid ett allmänt möte visa sig omöjliga att förlika och att till följd deraf deras mening skulle få öfvertaget, som ville öfverlemna åt grannstaden att för denna gång disponera öfver riksdagsmandatet. Om hr Svensson med sitt stora inflytande uppträdde för den åsigten, så skulle den nog få flertal för sig. Ett valmöte kunde icke undvikas, det förstod han väl; men han var alldeles af hr Svenssons mening, att man borde inskränka sina operationer till att motverka mötets allt för tidiga hållande. I de små ingresser, med hvilka Helge i tidningen ledsagade de insända uppsatser, som började sysselsätta sig med det förestående valet, lät han därför esomoftast förstå, att ännu vore ingen brådska för handen; i sinom tid skulle nog deras opinion göra sig gällande, hvilka man särskildt kunde tilltro insigt om hvad samhällets bästa kräfde. Att bestämdt uppträda *för* Moköpings passivitet vid detta valtillfälle ansåg dock hvarken Helge eller hans erfarne rådgifvare vara klokt, emedan det skulle varit att onödigt utmana lokalpatriotismen, som nu, då intet motstånd förspordes, gaf endast ljumma lifstecken ifrån sig.

Grannstadens valoperationer tycktes äfvenledes befinna sig på ett temligen outveckladt stadium, att döma efter hvad som stod att läsa om dem i det lilla magra Vråstadsbladet, hvilket sällan innehöll andra originalmeddelanden än uppgifter på torghoris och på dem som blifvit bötfälde vid stadens rådhusrätt. Detta var näm-

ligen på den tiden då landsortspressen ännu icke annat än undantagsvis hunnit blifva medveten om sin viktiga uppgift, utan mestadels nöjde sig med att vara lokala annonsorgan. Flera namn på Vråstadsboar, som förmenades skola kunna göra sig gällande i riksdagen, framkastades och föranledde några små meningsutbyten i de suddiga spalterna; men enligt hvad man trodde sig veta i Moköping fans det ingen sammanhållning i Vråstad heller — ännu så länge åtminstone.

Förmodligen skulle riksdagsmannavalet ändå, ju närmare man kom tiden för detsamma, hafva lagt beslag på den allmänna uppmärksamheten till den grad, att Helge fått svårt att behålla sin passivitet, om icke något annat kommit till som gaf tankar och tungor full sysselsättning. Moköping fick besök af ett resande teatersällskap — eller »band», såsom en oartig kritiker i länets residensstad uttryckte sig, och märkvärdigt nog fann samtidigt ett café-chantant-följe Vråstad vara en lämplig plats för sin civilisatoriska verksamhet.

I ingendera af de små städerna var man bortskämd, utan tvärtom ytterligt naiv och lätt att tillfredsställa då det gälde så kallad konst. Moköpingska stadskällarens stora festsal apterades till teater. Man hade visserligen kunnat använda arbetareföreningens lokal, som var särskildt inrättad för ändamålet. Men der fans ingen utskänkning, och hvar skulle herrarne då tagit vägen mellan akterna? Salongen var upptagen till sista plats hvarje qväll, och skådespelaresällskapets medlemmar, som lefde billigt inackorderade hos tarfligare familjer och som litet emellanåt frades i muntra samqväm, hade all anledning att vara belåtna med sin vistelse i den lilla staden. En orsak till missnöje hade de dock, och det

var den kritik, som bestods deras prestationer i Moköpings Allehanda. Helge, som aldrig sett andra dramatiska föreställningar än dem som gäfvos på hufvudstadens teatrar, förstod visserligen att han här måste sänka sina anspråk på konst högst betydligt, men var dock icke villig att afstå från alla fordringar, äfven de måttligaste, på de uppträdandes förmåga att återgifva de stycken hvilkas namn lästes på affischerna. Hans recensioner blefvo därför ganska omilda. Att de spelande upp-togo detta illa, var ju icke svårt att förstå. Men det märkvärdiga var, att publiken gjorde gemensam sak med dem och förargade sig ganska grundligt öfver hvad den kallade redaktörens Stockholms högfärd. Då åskådarne funno spektaklen mycket sevärda, så kunde han göra det också, menade de. Hans försök att satirisera öfver deras utbildade smak väckte mera ond blod än den kritik han då och då egnat viktigare angelägenheter i det lilla samhället.

Den som under dessa dagar var riktigt i sitt esse, det var herr Pierre. Han tillhandagick sällskapet såsom en outtröttlig hjälpreda, och de stunder då han icke hade att syssla bakom ridån tillbragte han i salig hänryckning i någon vrå af salongen. Han njöt en ogrumlad lycka då han såg uppföras de stycken som han förut lärt känna i stadens lånbibliotek och som han till största delen kunde utantill. Man hade till och med tyckt sig finna, att herr Pierre blifvit riktigt betagen i sällskapets första älskarinna. Åtminstone föreföll han ännu mera salig än eljest, då hon hade någon af sina stora scener. Hans entusiasm för henne förvärrade hans stamning, så att han i sina tillämnade loftal öfver henne sällan lyckades bringa det längre än till de sedvanliga

inledningsorden: »Ack si — ack si!» Om fröken Pritz lagt märke till den låga hon tycktes ha väckt hos det beskedliga småstadsoriginalet, det var man icke alldeles på det klara med. Troligen icke, ty hon hade fullt upp att göra med att kokettera för de unga herrarne både på scenen och derutom.

De dramatiska föreställningarna hade gifvit näring åt nöjeslystnaden i Moköping, så att man bestämt sig för att sluta hvad man storartadt kallade »vintersäsongen» med en subskriberad bal, hvilken skulle gå af stapeln redan dagen efter den sista representationen. Och man nöjde sig icke med en vanlig bal, utan det var beramad, att så många som möjligt skulle komma i kostym.

De unga damerna fingo härigenom mycket att tänka på; ty det är icke så lätt för dem att afgöra huru de skola kläda sig vid ett sådant tillfälle i en stor stad, der det fins modeaffärer och kostymmagasinet, och hur mycket svårare skulle det då icke vara i det lilla Moköping, hvars »damparadis» var af aldra blygsammaste slag! Men man fick icke hafva för stora anspråk. Stora nog voro de i alla fall för att flere dagar hålla både flickor och mammor fullt sysselsatta, och dessa måste därför finna sig uti att på sistone låta herrarne nästan ensamma dominera teatern om qvällarne. Det påstods också — i början på skämt, men så tog man det allvarsamt — att herrarne begagnade sig af friheten från damkontroll under och efter representationerna på att ganska ogeneradt sätt.

Det var en lördag, då det sista spektaklet skulle gifvas. Helge hade efter slutade göromål i tidningen gått ner på nedre bottnen för att fördrifva en stund med sina grannar, innan han sin pligt likmätigt gick

att se Johan Jolins »Mjölmarfröken», som för att locka folk gafs såsom recett för primadonnan fröken Pritz, såsom det hette på affischen — i verkligheten var det dock helt andra personer som skulle förnöjas med den väntade inkomsten. Majorskan var efter intaget kaffe midt uppe i sin käraste sysselsättning, patienten »finska envisheten». Linda, som eljest icke var särdeles road af hvad man märkvärdigt nog kallar »handarbeten», liksom om de flesta öfriga sysslor i lifvet kunde förrättas utan händernas tillhjälp, var nu likväl upptagen af sömnad. På bord och stolar rundt omkring sig och i knät hade hon en massa tyglappar, bandremсор och annat som Helge icke viste namn för. Då hon yttrade något i brådskan, skedde det utan att öppna munnen, ty hon hade åtskilliga knappålar mellan sina friska läppar.

— Är det näsvisst att fråga, sporde Helge, hvad fröken skall föreställa i morgon?

Majorskan tittade upp från korten.

— Det hör till nöjet af en kostymbal, skall kandidaten veta, upplyste hon, att lemnas i okunnighet om arrangementerna, tills allt är färdigt.

— Åh, lilla mamma, inföll Linda, hvad bryr herr Höst sig om sådant?

— Är det frökens mening att vara uddig? frågade Helge med ett försök att göra sig rolig öfver nålarne i hennes vackra mun.

— Ser man på bara! Det der lynnet skall ni ha med er i morgon. Om ni nödvändigt vill veta det, så skall jag vara blomsterflicka.

— Jag är öfvertygad om att fröken blir den bäst kostymerade af alla.

— Hvarför tror ni det?

— Derför — derför . . . .

Ja, hvad skulle Helge svara på det?

— När man inte kan åstadkomma naturliga blommor, fortsatte Linda litet missmodigt, utan måste nöja sig med gamla dammiga efterbildningar, så . . . .

— Hvarför kan inte fröken det då?

— Så ni frågar!

Linda rodnade. Hon led alltid af erinringar om de små vilkor i hvilka hon och modern lefde. Helge tyckte, att han burit sig åt som en dumbom, och skulle nu försöka att göra allting bra igen.

— De ha ju stort orangeri på Ljungvalla, sade han litet skyggt, och om fröken tilläte, skulle jag så gerna . . . ja, fröken skulle göra mig ett stort nöje om fröken ville . . . .

— Kommer inte i fråga, så mycket ni vet det! afgjorde Linda resolut.

Helge tordes icke opponera sig i ord, men funderade starkt på att göra det i handling. Komme han väl med blommor till henne, så kunde hon väl inte neka att taga emot dem. Det vackraste som fans uti det vidt omkring berömda orangeriet skulle han bjuda henne, så att hon kunde uppträda med glans såsom Floras sändebud på balen. Han satt och gjorde upp detta för sig sjelf, medan han såg på hur hon sprättade och klippte, och han tyckte, att det skulle bli alldeles utmärkt.

— Men hur skall fröken hinna få allt detta färdigt? frågade han så för att säga någonting.

— Ni herrar förstå då ingenting, svarade den sköna litet onådigt. Nu är ju det mesta gjordt. För resten om Hans Nyfikenhet vill veta det, så skall jag om en

stund fara till »flickorna Psalm». Gerda är en riktig konstnär i sådant här, och hon har lofvat att hjälpa mig med ganzerna och rosetterna.

— Du får väl ligga qvar der i natt? frågade majorskan.

— Ja, det blir kanske det bästa, svarade Linda, om ingen derifrån har ärende in på qvällen.

— Eljest kunde jag ju hemta fröken, inföll Helge och kände i detsamma en liten tagg af erinringen om hvad som passerat på den vägen senast.

— Nej, herr kritikus, svarade Linda muntert, sådana uppoffringar begär jag inte. I afton skall ni likasom de andra herrarne naturligtvis tienstgöra framför den der teaterfrökens — hvad heter hon nu igen? — jo, fröken Pritz' triumfvagn.

— Hvad menar fröken med det? invände Helge sårad.

— Det är väl inte så svårt att förstå, svarade hon, i det hon gaf vika för det begär att retas, som ofta vållar så mycket ondt, fastän det förefaller så ofarligt då man känner det sticka upp.

— Jo, jag förstår verkligen inte.

— Åh, spela nu inte helgon! En sådan der dam...

Helge var faktiskt icke alls svag för den unga teaterfröken; men dels var han alltid lättretlig, och så tog han gerna illa upp, då »familjeflickor» yttrade sig ringaktande om fruntimmer, som *kunde* vara lika goda som de, fastän de ofta alldeles oskyldigt kommit att »få historier om sig». Hans ridderliga sinne ville icke förlika sig med det öfversitteri som fröken Linda nu gjorde sig skyldig till.

— En sådan der dam? upprepade han. Jag vet ingenting ondt om henne. Hon ser bra ut...

Linda antog en mycket sarkastisk min.

— Ja, tillade Helge med sin fallenhet för rätthafveri och öfverdrifter, hon ser onekligen mycket bra ut, och därför mena somliga sig genast hafva rätt att draga ofördelaktiga slutsatser om hennes kondukt.

— Åh, för all del, afbröt Linda förnämt, jag viste inte att ni skulle på allvar slå er till hennes riddare, utan talade bara i allmänhet.

— Jag bryr mig inte om frökens anspelningar, sade Helge kärft och reste sig.

— Inte gräla! förmanade majorskan och sköt ihop korten. Jag begriper mig inte på dig, Linda, att du inte kan låta kandidaten vara i fred.

— Seså, nu har jag mamma på mig också!

Det lät som om fröken Linda haft gråten i halsen. Hon rafsade otåligt ihop sitt arbete.

— Nå, gud ske lof, sade hon, nu är pastorns trilla här, så att ni bli af med mig!

Majorskan ruskade betänksamt på hufvudet, och Helge tog ett knappt afsked.

Teaterföreställningen roade honom icke mycket. Han var tvärtom i lynne att förarga sig öfver allt möjligt. De oupphörliga och kraftiga ringningarna bakom ridån, hvilka kringresande skådespelare tyckas anse alldeles nödvändigt höra till pjesen, hade denna dag en särskild förmåga att irritera honom, och när representationen ändtligen började, var den under all kritik, tyckte han.

Men publiken var af en annan mening, och under mellanakterna kunde man på samtalen nere i schweizeri-rummen höra, att särskildt det unga manliga Moköping

blifvit mycket artistiskt och litterärt intresserad på senaste tiden.

Baron Rosenarm kom och slog sig ned vid Helges bord. Han såg, att det var något på tok. Som han var en erfaren man, låtsade han om ingenting, utan försökte att muntra sin unge vän utan att låta denne märka afsigten. Det var därför som han genom en komisk min då och då fäste Helges uppmärksamhet vid ett eller annat yttrande, som kunde roa genom sin naiveté eller öfverdrift. Särskildt var det två unga handelsmän som baronen, utan att låta dem ana det, egnade sin uppmärksamhet, och äfven Helge kom slutligen att fästa sig vid deras samtal med den af baronen åstundade påföljden, att han glömde sin misstämning. De två ynglingarne af disken hade tydligen läst samma roman nyligen, förmodligen Victor Hugos *Les misérables* i öfversättning, och meddelade nu hvarandra sina tankar om den intressanta boken.

— När den der gamñen, förstår'u, sade den ene, kröp in i elefanten, det va' vådligt styft, förstår'u.

Den andre unge herrn var lika entusiasmerad öfver den intressanta romanen och svarade med det tillgjordt petiga uttal som en del halfbildadt folk begagnar och som orätt kallas stockholmska:

— Ja, och när galérslafven se'n smet in i hålvægen, det va' också vådligt styft — hva'?

Troligen hade flere lika värdefulla litteraturkritiska anmärkningar blifvit gjorda, om icke i detsamma herr Pierre kommit in. De unga herrarne ropade honom till sitt bord, sedan de kommit öfverens med hvarandra, att det skulle vara särdeles lämpligt att »ha något skoj» med honom. Den beskedlige mannen misstänkte ingen-

ting, utan slog sig ned hos de två spefåglarne och började ge luft åt sin förtjusning öfver fröken Pritz' utmärkta spel och bedårande apparition. Hans loford upprepades och förstorades af hans två åhörare; men Helge och baronen hörde sedan icke mycket af hvad som sades, ty de tre konstantusiasternas samtal öfvergick till hemlighetsfulla hviskningar. Dock tyckte Helge sig höra ordet »serenad», innan herr Pierre åter skyndade sig upp på sin post i salongen. Stadsfiskalen efterträdde den originelle teatervurmen vid bordet och invigdes förmodligen i några mot herr Pierre riktade anslag. Han blef genast mycket upplifvad och lät gå af stapeln sitt favoritordstäf: »Så högt låter det, sa' gumman tuta' i vanten», hvarefter de två unga herrarne beredde honom nöjet att få glänsa med sin stereotypa rolighet.

— Berätta, hur mycket farbror fetmade här om året, bad den ene filuren.

— Ha, ha, ha! skrattade den korpulente fiskalen. Jo, jag växte ur klockkedjan.

— Växte ur klockkedjan? upprepade den andra ungdomen med låtsad förvåning.

— Ja — ha, ha, ha! väsnades fiskalen. Den räckte inte från urfickan till knapphålet på min nya väst, förstår du.

— Vådligt styft! utropade de båda unga herrarne beundrande.

Men läsaren är troligen icke mycket road af dessa småstadskällareinteriörer, utan längtar ut i friska luften. Nå väl, spektaklet tog slut omsider, och Helge vandrade derifrån i baronens sällskap. Då denne nu såg, att hans unge vän åter var i normalt lynne, fann han det

lämpligt att komma fram med ett meddelande för hvars skull han just sökt upp honom denna qväll.

— Hvad nytt om riksdagsmannavalet? frågade baronen.

— Åh ingenting, så vidt jag hört, svarade Helge. Du vet att jag håller mig så mycket som möjligt utanför den der saken.

— Ja, och så sörja andra för att du icke kommer in i förtroendet. Du släppes icke in bland de invigde.

— Du låter förstå, att här skulle bedrifvas något hemligt spel.

— Just så, min vän, nu gissade du rätt.

— Nå, derom känner jag ingenting. Det är rektor eller prostens, kan jag tro — postmästarn skräflar för mycket, så han skulle aldrig kunna hålla något tyst.

— Ja, hvad vet jag? I alla fall skall här bli valmöte i öfvermorgon.

— Åh nej? Hvar då? Och hvem har ställt till det?

— Det blir i arbetareföreningen. Såå, att du inte viste om det? Då är du naturligtvis alldeles okunnig om syftet med det mötet.

— Vet du sjelf något då?

— Men jag gissar, gosse lilla.

— Så säg ut då!

— Men du tror mig inte.

— Jaså, då anar jag hvad dina gissningar gå ut på.

— Det är mer än gissningar, kan jag påstå. Jag har ett dokument.

— Det var ståtligt! utropade Helge gäckande.

Baronen lät höra sitt skrockande skratt.

Det låg uti Helges natur det der nordiska allt eller intet — »jag kan ej få solen på himmelens borg, och

derför jag intet vill ha!» Han var antingen bundsförvandt med folk eller motståndare till dem. Nu hade han en tid haft samarbete med den honom i grunden osympatiske herr Svensson, och därför bjöd det honom emot att låta denne blifva föremål för anmärkningar. Icke som om Helge skulle haft någon så synnerlig tilltro till sin medsammansvurne; men han handlade — nu såsom alltid eljest — som om han skulle litat fullt ut på den han hade något gemensamt med. Först efter öppen brytning kunde det bli fråga om att låta misstankar, egna eller andras, få fritt spelrum.

Det som nu anmärkts om Helges karakter får icke tagas såsom anfördt i syfte att framställa honom såsom så synnerligen ädel. Det hade mera med hans intelligens än med hans hjertelag att göra. Denna var klar och logisk; det krokiga, dunkla, inkonsekventa var honom motbjudande. Det fans väl ännu en förklaring: Han var i viss mån fallen för fariseism och ville, om en brytning en gång komme till stånd, alltid ha hela rätten på sin sida. Det fick han väl oftast också. Men hvad gagnade det honom? Det gjorde honom blott bittrare. Att inse det man felat har en uppfostrande, uppmjukande inverkan, mot hvilken allt för logiska och korrekta sinnen gerna söka stålsätta sig. Om Helge nu var ovillig att låta några misstankar mot herr Svensson få insteg hos sig eller åtminstone att låta baronen eller någon annan märka, att det förtroende han inbillat sig hysa var rubbadt, så berodde det också derpå, att han trodde sig sjelf om att vara mycket skarpsynt då det gälde att bedöma folk. Han ville icke otvungen medgifva, att han lät lura sig. Denna förmåga att se hvad personer gingo för besatt han nog också i ganska hög

grad. Det var därför han vid första anblicken fattat motvilja för herr Svensson. Men han begick det misstaget att efteråt justera sina första intryck. I regeln är detta ett misstag, det har litet hvar som brukar lägga på minnet hvad han tänkt eller rättare känt vid ett första möte nog erfarenhet af. Herr Svenssons inställsamma sätt hade ganska fort förmått Helge att förändra sitt omdöme om honom. Men detta hindrade icke att missionen bodde kvar på djupet.

— Du har således ett papper, sade Helge efter en paus.

— Ja, svarade baronen. Du vill väl se det?

— Naturligtvis, om jag får.

— Jag ser intet hinder. Men nu först märker jag, att jag inte har det på mig. Jag bytte rock, då jag gick ut på qvällen.

— Så förargligt!

— Nå, du får det ju i morgon.

— Men tiden kan vara dyrbar.

— Alldeles. Har du något emot att följa mig hem?

Det röjdes någon tveksamhet i baronens röst, då han gjorde denna fråga. I vanliga fall skulle Helge tagit råd af sin grannlagenhet och därför underlåtit att efterkomma en inbjudning, som han kunde märka vara i viss mån framtvingen. Men han var nyfiken på det omtalade papperet och sade därför:

— Nej, visst inte, om jag inte gör besvär.

— Åh, prata! Men du får ursäkta — de ha kanske lagt sig hemma.

Nu kom Helge att tänka på, att han aldrig varit hos baronen och att han icke ens viste af hvilka personer dennes familj bestod. Besynnerligt nog sqvallrades

det icke om denna i staden. Åtminstone hade Helge aldrig hört annat än små elaka antydningar — troligtvis därför att andra icke voro mycket bättre underrättade än han, då baronens icke hade umgänge med någon på platsen. Då man frågade, svarade baronen alltid, att hans hustru var sjuk.

De båda nattvandrarne gjorde nu helt om, emedan de förut gått i en riktning som ledde från Rosenarms hem. Många steg hade de icke tagit förr än deras öron uppfångade det för gatulifvet i Moköping högst ovanliga ljudet af en sång. De läto leda sig af tonerna och fingo bakom en knut i det klara månskenet se sångaren. Han var klädd i en vid slängkappa. En bredbrättad filthatt gjorde det omöjligt att urskilja hans anletsdrag. Till sången ackompanjerade han sig på en stor guitarr. Det gälde en serenad, det kunde man förstå; ty sångaren, som avslutat ett nummer och preludierade till ett andra, lutade hufvudet bakut och tycktes afse att väcka uppmärksamhet innanför ett ensamt upplyst fönster en trappa upp.

— Ah, det är herr Pierre! hviskade baronen.

Och derpå kunde man icke misstaga sig, då man nu hörde den pressade ansatsen: »Kl-kl-klara stjerna!»

Längre hann serenadgifvaren icke denna gång förr än det uppträdde flere personer på skådeplatsen. Från en portgång bröt stadsfiskalen fram, följd hack i häl af en nattvakt. Strax derefter uppenbarade sig äfven de två romankritiserande ungherrarne från schweizeriet, hvilka tycktes hafva ofantligt roligt åt det lilla uppträde som nu följde. Från ett tredje håll kommo ännu två personer, som Helge likväl icke upptäckte förr än senare.

— Jaså, det är herrn som stör nattron med sitt oljud! röt fiskalen, i det han lade en omild hand på den sjungandes skuldra.

Herr Pierre företedde verkligen en komisk anblick, der han nu stod med harm och häpnad målade i sitt ansigte, med det högra benet ännu framflyttadt i trubadurställning och fortfarande beredd att stränga den väldiga gitarren.

— Ack si, svarade herr Pierre, ytterligt förnärad öfver påståendet att han förde oljud, jag må-måtte väl ha rätt att ge en serenad åt fröken P-P-Pritz.

Och dermed knäppte han på gitarren för att gifva till känna, att han stod vid sina medborgerliga och konstnärliga rättigheter.

— Namnet gör alldeles intet till saken, gormade fiskalen. För ordningsstadgan äro nattliga serenader ingenting annat än oljud.

— Ack si, genmälte herr Pierre, det var en d-d-dum stadga.

— Jaså, oqvädinsord också! skrek ordningens upprätthållare. Det blir allt bättre och bättre. Herrn är naturligtvis full. Pettersson, för honom med till kontoret!

Nu blef herr Pierre ängslig.

— Ack si, sade han, en resande k-k-konstnärinna som fröken Pritz . . .

— Hon bor inte här, upplyste en af de båda genialiska bodungdomarne under sitt och kamratens skallande gapskratt.

— Nej, här bor barnmorskan, förklarade nattvakten med sin bränvinsbas och tillade sedan medlande: Följ med nu, så är herrn beskedlig!

Den stackars herr Pierre såg så ömkelig ut, att baronen och Helge, som hittills icke blifvit observerade, funno sig böra gripa in till hans förmån. Men innan de hunnit säga mycket, hviskade fiskalen till dem:

— Schy! Det är bara litet nojs med herr Pierre. Det står en toddybricka i ordning hemma hos mig, och det är dit han kommer att föras.

— Ja, men är det rätt lämpligt...? invände Helge, medan baronen tycktes nöjd med förklaringen.

— Akta sig, herr redaktör! afbröt fiskalen med konstladt allvar. Det kostar att vilja fritaga anhållen person.

Vid dessa ord fick Helge syn på fröken Linda, som i sällskap med löjtnant Tanne passerade platsen.

— Fiskalen har fått göra, ser jag, ropade löjtnanten muntert. Såå, att du är ute på äfventyr, Bugge! tillade han gäckande.

Baronen hette i förnamn Bogislaus, hvilket smakfullt förkortades till Bugge.

— Bara en serenad, förklarade den nitiske tjänstemannen, medan baronen nöjde sig med att mumla:

— Åh, drag åt fanders!

— Serenad för fröken P-P-Pritz! skyndade herr Pierre att upplysa.

Han fasade nämligen för misstanken att ha egnat barnmorskan sin hyllning.

— Åh, låt herrarne hålla på! uppmanade löjtnanten, i det han viftade med käppen och aflägsnade sig med den unga dam han hade under sitt beskydd.

— Herrarna! upprepade baronen med tonvigt på sista stafvelsen. Det nötet Axel tror väl inte... Nå, lika godt! Kom, så gå vi!

Helge hörde knappt denna uppmaning, men följde likväl med. Hans tankar hade full sysselsättning med de två som han nyss sett komma gående i hvarandras sällskap. Var löjtnanten således redan färdig att taga vid der han släppt, då förlofningen med Henriette kom till stånd? Nå det kunde han tro honom om. Men att Linda...!

— Hvem var det Tanne hade med sig? frågade baronen.

— Det såg jag inte, påstod Helge ganska obesväradt, ty de gingo nu i skuggan, der hans rodnad icke syntes.

Och så började han fundera igen. Baronens gaf honom godt tillfälle dertill, ty han sade ingenting, utan gnlade bara sakta på någon för Helge okänd melodi. Hur kom det sig till, att Linda var ute vid denna tid och i löjtnantens sällskap? Det var ju så sant — hon skulle till pastor Palms på qvällen, och så hade de två gjort sällskap derifrån. »Jag undrar», tänkte den svart-sjuke Helge, »om hon viste att hon skulle träffa honom der. Ja, det är nog troligt», fortsatte han misstänksamt, »och det var väl med tanken på det förestående sammanträffandet med honom som hon fann mig så odräglig, att hon måste reta och snäsa mig.» Så gick han och fördjupade sig i bittra förmodanden, tills de stannade vid baronens port.

Nu bröt Rosenarm sin hittills iakttagna tystnad.

— Är du något bekant med den engelska litteraturen? frågade han oförberedt.

— Ja-a, något, svarade Helge. Men hvarför frågar du det?

— Åh, bara för . . . Har du läst George Eliots böcker?

— Jag erinrar mig inte riktigt. Jo, *Silas Marner*.

— Inte *Fanet's repentance*?

— Det skall jag låta vara osagdt. Man läser så mycket.

— Ja visst, ja! Stig upp nu! Känn dig för i trappan! Det är mörkt. Ingen uppe, kan jag förstå.

Hvad som nu kommer i berättelsen hänger så löst tillsammans dermed, att läsaren för »kompositionens» skull säkert önskar det borta. Men jag har endast åtagit mig att berätta Helges ungdomshistoria utan andra förändringar än de nödvändigaste, och det lilla uppträde som nu följde blef icke utan sin djupa inverkan på hans tankar om världen och människorna. Han erinrade sig det många gånger längre fram och blef måhända derigenom skonsammare i omdömen. Det gaf honom också klaven till åtskilligt af det som han dittills haft svårt att förstå hos baron Rosenarm.

Denne hade ett väl ombonadt och rikt försedt hem, det kunde man se, när man väl kommit upp och ljus blifvit tändt. Helge fördes in i ett rum, som af möbleringen att döma tycktes vara det hvori husets herre egentligen vistades. Allt i denna arbetsalong — detta föreföll vara den rätta benämningen — vittnade om solid elegans, och mycket af bohaget visade sig vid den flyktiga granskning Helge egnade det under de minuter hans värd lemnade honom ensam vara för sin egare dubbelt värdefullt derigenom att det utgjordes af slägtklenoder. Praktiga gamla skåp buro det Rosenarmska vapnet öfver dörrarna, och en hel samling miniatyrporträtt, målade på elfenben, visade i sina drag

en omisskänlig likhet med den kantige »Bugge». Väl-försedda bokhyllor stodo i parallela linier så att de fylde en stor del af rummet, och på härliga pressade bokryggar, som skulle väckt en bibliofils förtjusning, glänste öfverallt egarens sköldemärke, icke ditkommet i går utan till stor del för mer än ett sekel sedan.

— Förlåt! sade baronen, då han återkom från sin expedition in i våningen, försedd med en bricka, på hvilken stodo en slipad vinkaraff och glas. Förlåt, att jag tar så illa emot dig! Men jag måste vara min egen upppassare så här sent.

— Åh, för all del! invände Helge. Att du gör dig besvär! Jag ville ju bara se papperet.

— Jag är gammalmodig, ser du, och ingen får gå ur mitt hus ofägnad. Jag mins, jag var som ung, fortsatte han med en nervositet, som icke var honom vanlig, i ett ärende hos dåvarande öfverstekammarhern, en grand seigneur af gamla stammen. Mitt ärende fick jag icke uträttadt; ty han gaf på artigt vis undvikande svar. Men oaktadt besöket hade så litet resultat, ville han truga mig att äta frukost med honom. Jag bad att slippa. Så en kopp buljong eller chokolad? Ursäktade mig. En cigarr åtminstone? Rökte aldrig om förmiddagarne. Efteråt märkte jag, att han stoppat några cigarrer i min ficka. Lika envis är jag, må du veta.

— Men jag är icke lika nödbjuden som du, sade Helge och stötte sitt glas mot baronens.

— Se, du har främmande! yttrade i detsamma en behaglig fruntimmersröst.

Helge såg framför sig en ännu ung dam med fina drag, öfver hvilka hvilade ett besynnerligt, ansträngdt uttryck.

Baronen sprang upp med en åtbörd nästan af förskräckelse.

— Jag trodde, att du sof, Amélie, svarade han.

— Sof? upprepade hon bittert. Kära vän, när du vet... Men presentera mig, är du snäll!

— Ja visst, förlåt! Redaktör Höst — min hustru.

Friherrinnan yttrade några förbindliga ord om nöjet att se en värderad gäst, fastän hon eljest med sin mans goda minne höll sig afskild från umgänge. Helge, som med någon förvåning lagt märke till det ängsliga, pinade uttrycket i friherrinnans ansigte, satt just och undrade, om icke hans vän Rosenarm var en hustyrann, som höll en så förtjusande hustru dold för verden. Han vågade också gifva uttryck åt sin undran öfver friherrinnans klosterlika lif, som gjorde att man knappast viste om hennes tillvaro i staden.

— Det förlorar Amélie ingenting på, inföll baronen tvärt.

— I alla fall, sade hon med ett matt leende, är jag tacksam för den bekantskap du i qväll låtit mig göra.

Hon tog sin mans vinglas och klingade med Helge. Det såg ut som om baronen velat hejda henne; men det var för sent, och han drog sin arm tillbaka. I ett drag tömde hon det stora portvinsglaset på hvilket baronen förut bara läppjat, och omedelbart derefter fylde hon det på nytt. Detta var så föga qvinligt, att Helge fann det litet konstigt. Vinet tycktes utöfva ett välgörande inflytande på friherrinnan; ty sedan hon fått i sig en duktig klunk af det andra glaset, kom det likom ett skimmer af frid öfver hennes ansigte, och i hennes leende fans icke mera det der pressade halft för-

tviflade som först frapperat. Hennes konversation blef liflig och verkligt underhållande, så att Helge nästan underlät att fästa sig vid hennes täta lutningar på vinkaraffen. Baronens iakttog hela tiden en dyster tystnad. Hennes små vänligheter tycktes han icke märka. Slutligen yttrade han kort:

— Det är sent, och du ville ju se det der papperet, Höst.

— Ah, herrarne ha att tala om! inföll friherrinnan. Då skall jag lemna er ensamma. God natt, min herre! Och se inte så mörk ut, Bougie! Jag kallar honom Bougie, herr Höst — han är mitt lilla ljus.

Friherrinnan drack sitt glas i botten och drog sig tillbaka.

Det blef en pinsam tystnad. Baronens såg under rynkade ögonbryn stelt framför sig. Ett häftigt, halft föraktligt, halft förtvifladt »ah!» undföll hans läppar.

— Förstår du nu, sporde han, hvarför jag ville veta, om du läst *Janet's repentance* af George Eliot?

Det klarnade i minnet på Helge.

— Ja, svarade han kort.

Han viste icke hvad mera han skulle säga för att icke såra sin vän med att röja det medlidande han kände för honom.

— Du har nu konstaterat faktum, tillade baronen, ett faktum som jag haft all möjlig möda att hålla hemligt i denna sqvallerhåla: *min hustru super*. Också för dig ville jag dölja min skam; men . . .

Han slog ut med armarne på sitt groteska vis och lät hufvudet sjunka ned på bröstet.

— Hon började med det här, när vår lilla flicka dog, fortsatte han efter en stund. Jag förstod icke faran

förr än det var för sent . . . . Nu är det ingenting som intresserar henne. Eljest kanske . . . .

— Men Janet Dempster blef ju botad för sin olyckliga passion, och då skulle ju . . . ., sade Helge för att trösta.

— Ja, det går för sig i böckerna, genmälte baronen. Men i verkligheten behåller kärlet den smak det fått — jag har *aldrig* sett exempel på annat. *Min* naturell är afgjordt emot dryckenskap — eljest skulle jag göra henne sällskap, tillade han med ett bittert skratt. Men *jag* kan inte hit och *hon* inte dit. Gömma henne kan jag i alla fall. Stackars Amélie, hon är tillräckligt olycklig utan att behöfva komma i hvar mans mun! Och i hennes förnedring sätter jag henne ändå öfver en hel del andra som . . . . Men papperet, det var så sant! Här har jag det. Var så god!

Helge hade blifvit vittne till en tillräckligt stor olycka för att han skulle inse att vanliga tröstegrunder inte kunde räcka till, och som han kände med sig, att han hvarken förmådde göra till eller ifrån, ville han helst gå.

— Får jag låna brevet? frågade han därför.

— Ja, behåll du aktstycket! svarade baronen, som märkte hans afsigt. Du längtar hem — jag undrar inte på det. God natt! Den här vägen, min bror!

Baronen gick före med ljuset genom salen.

— Se så för fan! mumlade han plötsligt och skyndade ut i tamburen.

Men Helge hade dock hunnit märka, att det som föranledt hans utrop var friherrinnans gestalt som låg utsträckt på soffan i en ställning, som visade att hon icke varit sig sjelf mäktig då sömnen

öfverraskat henne. Han låtsades naturligtvis icke om hvad han sett.

Då baronen lyste sin unge vän ned för trappan, ropade han efter honom med något af den vanliga skämtsamheten de samma ord med hvilka han helsat honom vid deras första möte:

— Akta dig för kjoityg! Kjoityg ä' fanstyg.

TIONDE KAPITLET.

Följande förmiddag befann sig Helge ute på landsvägen i samma lilla gigg hvori han kort tid förut gjort sitt första körprof. Han var på väg till Ljungvalla, till hvars storartade orangeri han hade ett ärende, om hvilket läsaren icke är alldeles okunnig.

Tidigt på morgonen hade han varit uppe och i arbete. Det bref som baronen lemnat honom hade gifvit honom åtskilligt att fundera öfver och dessutom något att skriva om.

Brefvet saknade både öfver- och underskrift — på sätt och vis, men handstilen lemnade Helge säker ledning då det gälde att finna författaren, som icke kunde vara någon annan än disponenten Svensson, hvars initialer *D. S.* också återfunnos sist i skrifvelsen. Dessa två bokstäfver stodo visserligen såsom afslutning på ett postskriptum och skulle således kunnat antagas betyda det sedvanliga »densamme», fastän brefskrifvaren glömt eller med afsigt underlåtit att sätta sitt namn under sjelfva hufvudskriften. Men härmed fick det nu vara huru som helst — på handstilen kunde man icke miss-

taga sig. Hvem som var adressaten, det var deremot icke lika klart; ty ofvanför texten fans endast att läsa *B. B.* = »bäste bror», och herr Svensson var nog bror med åtskilliga i staden, om han än höll sig på styfva linan, som man säger. Helge hade gissat hit och dit på den mystiske *B. B.* Det kunde vara herr Burck, för hvilket antagande fick anses tala det att denne värde medborgare hette Börje i förnamn och sålunda kunnat af sin patronus, kompanjon och vän apostroferas med ett *B. B.* i qvadrat till och med = *B. B.*². Men såsom kritisk textgranskare hade Helge icke fäst sig vid omständigheter som kunde vara oväsentliga, utan hållit sig till det egentliga i skrifvelsen, och detta pekade på en person af större inflytande än det herr Burck besatt; ty han var ändå bara sin anonyma kompanjons hejduk och bulvan. Adressaten kunde också vara rektor Gregorius Malmvall, hvilken förr sjelf varit riksdagsman, eller postmästare Bellin, hvilken länge hoppats bli det och som troddes hafva arbetareföreningen bakom ryggen på sig. Ja, Helge hade också misstänkt att den som mottagit herr Svenssons förtroende vore prosten. Men då skulle brorsskålen emellan dem vara mycket fårsk; ty han hade nyligen hört dem titulera hvarandra. Några fler fans det knappast att gissa på; ty borgmästaren var känd för sin åhåga att hålla sig utanför både politiska och andra val.

Nå, med dessa gissningar hade Helge icke sysslat så mycket strax då han tagit del af brevets innehåll, utan det var egentligen då han ingenting annat hade att göra än att då och då smälla med tömmen på hästländen som han gaf sig på att tyda gåtor. Ty innehållet hade varit märkvärdigt nog att påkalla hela hans uppmärksamhet.

Att läsa en främmande korrespondens hade visserligen förefallit honom i någon mån motbjudande. Men han hade tröstat sig dels dermed, att han icke sjelf sveke något förtroende genom att göra hvad han gjorde, utan blott begagnade sig af ett frivilligt lemnadt anbud, för hvilket Rosenarm finge göra upp med sitt samvete bäst han ville, och dels dermed att han handlade till sjelfförsvar samt för att korsa planerna af en person som gått *honom* bakom ryggen.

Brevet innehöll en underrättelse om att allt nu vore klart till valet äfven i Vråstad och en uppmaning att komma till ett på enskild väg sammankalladt möte, vid hvilket endast de pålitlige af Moköpings valmän skulle infinna sig. Detta möte skulle hållas på måndagen i arbetareföreningens lokal och borde hållas hemligt för de icke kallade, så att man genom öfverrumpling kunde oskadliggöra ansträngningarna af de få från hvilka motstånd befarades. För tidningarna kunde man vara säker. De skulle icke göra något buller. Under de få dagar som återstode till valet skulle något motparti icke hinna organiseras, om man blott bevarade enigheten och ginge försigtigt till väga. Under rubriken *P. S.* stod ordagrant att läsa:

»Unge herrn från Stockholm är lätt att handtera, bara man förstår sig på honom, Men han *kan* blifva farlig i sista ögonblicket. För alla händelser har jag tagit mina försigtighetsmått.»

Helges harm efter första genomläsandet af dessa rader hade icke varit liten. Att blifva så förd bakom ljuset af den som han trott sig operera gemensamt med, det var dock allt för retsamt. Men mest hade den lurade redaktören förargat sig öfver slutraderna, i hvilka

brefskrifvaren gjorde sig lustig på hans bekostnad och lät sin ringaktning lysa fram tydligt nog, om han än icke ansåg sig kunna lemna »unge herrn från Stockholm» alldeles ur räkningen.

Det var icke utan, att till ökande af Helges missstämning hade bidragit den omständigheten, att han måste inför sig sjelf erkänna, att han sjelf icke förfarit oklanderligt i denna sak, utan för främjande af egoistiska syften låtit föleda sig till att spela under täcke med en person, hvars brist på moralisk vederhäftighet genast vid första anblicken lyst honom i ögonen.

Han finge i alla fall söka göra godt igen hvad han kunde hafva förbrutit genom att vara i maskopi med herr Svensson, och för det ändamålet hade han lyckligtvis att förfoga öfver Moköpings Allehanda, för hvilket organ brefskrifvaren således alldeles oriktigt uppgifvit, att man kunde »vara säker». Det gälde att upplysa stadens valmän om de ränker som smedes och att förmå dem att, om än i sista stunden, sjelfva taga sina angelägenheter om hand, så att intrigmakarne icke skördade annat än missräkning till lön för allt sitt hemliga arbete.

Helge hade alltså för följande dagens nummer skrivit en artikel som klargjorde situationen och i hvilken han lemnade upplysning om ort och tid för det hemliga mötet, vid hvilket valmännen uppmanades att fordra tillträde, så vida de icke föredroge att samtidigt hålla ett protest- och valmöte i någon annan lokal. I denna uppsats hade författaren icke alldeles stuckit under stol med det fel tidningen begått genom att hålla sig utanför valrörelsen och för hvilket fel redaktionen, såsom sjelf dragen vid näsan af dem »som kunnat förmodas arbeta för samhällets bästa, då de endast tycktes hafva

åsyftat sitt eget», anhöll om sina läsares tillgift. Om den effekt som de citerade orden skulle göra på herr Svensson hade Helge undrat åtskilligt; men besynnerligt nog hade han, efter det de första svaga sjelfförelserna låtit förnimma sig, icke kommit att tänka på att det klander som han ämnat åtgå en annan just genom den form han valt drabbade honom sjelf med lika mycket, om ej med större fog.

Efter det han fått sin artikel färdig, hade han i alla fall känt sig ganska tillfredsstäld och vid morgonpipan börjat fundera öfver sina personliga angelägenheter.

Först hade för hans minne framstått den pinsamma scenen hos Rosenarm. Men derifrån hade han fort ledt sig tillbaka till den löjliga serenaden och till Lindas uppträdande i löjtnantens sällskap. Och så hade han i erinringen gått igenom det lilla uppträde han haft med henne förliden eftermiddag.

Antingen det nu var morgonens klara ljus som gjorde det eller det kom såsom en reaktion efter det sorgliga han bevittnat, efter det låga och lumpna han kommit på spåren och från hvars förnedrande bundsförvandtskap han genom sin nyss slutade artikel kände sig fri — allt nog, han hade kunnat tänka på den älskade flickans häftiga ord, ja till och med på hennes sena promenad med »monokelhjelten» utan någon bitterhet. Han hade funnit tillfredsställande förklaringar för båda delarne och föresatt sig att göra till verklighet sitt dagen förut antydda beslut att skaffa fröken Linda friska blommor från Ljungvalla.

Helge hade för den skull skickat efter skjuts och, när den kört upp på gården, skyndat sig till flygelbyggnaden, der sätteriet var beläget, för att lemna några

förhållningsorder till faktorn, som brukade syssla der nere äfven om söndagarne. Besynnerligt nog hade Helge hvarken i manuskriptlådan eller fördelad vid de särskilda kasterna funnit sin en stund förut nedsända valartikel, i hvilken han ämnat göra några obetydliga ändringar, och faktorn, som han viste hafva tagit emot manuskriptet, hade han icke träffat inne. En af de vid sätteriet anstälde gossarne trodde sig ha sett, att faktorn stoppat manuskriptet i fickan innan han gått ut. Nå, det kunde icke hjälpas — ändringarna finge göras i korrekturet, om han bara inte glömde af dem i brådskan. Men faktorns sätt att »draga manuskripten med sig i fickan» skulle kan icke förgäta att göra anmärkning på, det hade han då föresatt sig.

Utkommen på gården hade Helge mött fröken Linda, som med en kort helsning velat gå förbi. Men hans ljusa lynne hade ännu stått bi, så att han hejdat henne med den frågan:

— Skall inte fröken veta hvart jag åker?

— Jag är inte nyfiken, hade hon svarat med en liten förtjusande rynkning på öfverläppen, men utan ovänlighet.

Saken var den, att hon af hans fråga hade gissat sig till ändamålet med hans utflygt.

— Mycket nöje i alla fall, herr Höst! hade hon tillagt med en nick.

— Tack, snälla fröken! Jag skall låta höra af mig när jag kommer hem.

Och så — smack! — hade det burit i väg ut på gatan, denna gång utan förfång för någon af grindstolparne.

Nu närmade Helge sig med rask fart slutpunkten för sin lilla utfärd, det ståtliga herresätet Ljungvalla. Han såg det redan helt nära på andra sidan en smal, långsträckt vik, omkring hvilken han likväl viste, att han hade ett ansenligt stycke väg. Isen låg ännu, fastän vexlande mörka och ljusa fläckar tydde på att den var föga hållbar. Vid ett litet ställe som låg i en backslutning stannade han och frågade sig för. Isen höll att gå, försäkrade man, och herrn finge gerna lemna sin häst der, medan han ginge midt öfver. Detta blef en tidsbesparing för Helge af en god halftimme, och som han hade brådtom hem, var han glad häråt. Den trampade stigen öfver sjön bar färska spår, och det var således ingen fara. Med raska steg styrde han kurs på den ena af de hvita slottsflyglarne, bakom hvilken han viste att trädgårdsmästarebostället var beläget, och snart var han öfver på andra sidan sjön.

Det drog om innan han träffade Floras öfverste skattmästare på platsen, hvilken just stod på väg att begifva sig till kyrkan. Helges färd liknade sig till att vara gjord förgäfves; ty den knarrige gubben uppgaf, att han ännu knappast hade några blommor, och det lilla som funnits hade en herre nyss varit der och köpt.

— Ja, slöt han, herrn känner honom nog, för han var från sta'n, han likaväl som jag kan förstå herrn är.

För goda ord och rundligt pris lyckades Helge likväl omsider förmå den ogene mannen att följa med in i orangerierna och skära af åt honom en korg full med doftande och färgrika blomster.

Belåten med sin förvärfvade skatt, skyndade Helge att taga afsked. Då han följt trädgårdsmästaren in till denne för att få tillbaka på en sedel, hade han i för-

stugan sett en skymt af en nätt jungfru och en herre som i hastigheten liknat löjtnant Tanne, och det hade förefallit honom som om de två blifvit öfverraskade i ett ömt mellan-fyra-ögon. Men han hade icke vidare fäst sig vid saken, ens då trädgårdsmästaren, syn- och hörbarligen förargad, mumlat något om »förevändning att köpa blommor för att få kollra bort ens flickor». Som Helge icke kunde anse denna förebråelse riktad mot sig, hade han tagit saken kallt eller rättare sagdt inte brytt sig om den alls, utan åter hastat ned till sjön, på hvars andra sida han såg den röda stuga lysa der han lemnat sitt åkdon. Med blomsterkorgen väl ombonad och placerad under armen, med näsan en smula käckt lyft mot det blå och ovanligt nog trallande på någon krigisk melodi, klef Helge dristeliga på.

Men det gick honom så som det oftast går den öfvermodige. Plötsligt kände han att isen började gifva vika under hans kroppstyngd — troligen hade han vikit af från den trampade vägen — och innan han ännu hunnit sätta sig in i situationen och fatta ett beslut, hade han försvunnit såsom genom en fallucka. Issörjan slog tillsammans öfver hans hufvud. Men i nästa ögonblick kunde han åter få luft i lungorna och började nu energiskt kämpa för att komma ur det kalla vattnet.

Ett rop nådde hans öra:

-- Det kommer hjälp. Matta inte ut er!

Helge kände igen löjtnant Tannes röst, och fastän stadd i verklig fara kunde han förnimma en liflig tillfredsställelse deröfver att han ännu icke ropat på hjälp, och det skulle, menade han tro på, »monokelhjelten» inte heller få höra honom göra, om han också skulle bli qvar der han var. Glädjen att betrakta den ytterst

civile Helge såsom pultron skulle då vara herr löjtnanten förmenad, beslöt den i vaken kämpande unge mannen. Efteråt kom han att tänka på, att han alls icke förnummit någon dödsfruktan. Tvärtom hade han humoristiskt sagt till sig sjelf, att nu betraktade väl löjtnanten honom, Helge, såsom placerad i sitt rätta element, fiskarnes nämligen, och skulle sedan kanske skryta med att ha »metat» upp honom.

För att göra en lång historia kort så lyckades löjtnanten efter stora ansträngningar nå den drunknande med hjälp af en lång stege och få honom upp på säker is igen. Det var då så temligen slut på Helges krafter, och han kände det ett ögonblick som om han skulle svimma, men bemannade sig hastigt och tackade löjtnanten för det goda handtag denne lemnat honom. Räddaren visade sig snäll och vänlig mot den lungvåte redaktören.

— Herr Höst redde sig som en karl, sade han. Men följ nu med mig till slottet — jag är bekant der — så att ni får värma er och ömsa torrt på er!

Helge var icke ovillig till detta och hade redan börjat till Ljungvallastranden följa den hurtige krigaren, då denne kom honom att stanna med orden:

— Förlåt, jag frågar: hade ni ärende för tidningen här ute, eftersom ni gifvit er i farligheter?

Blommorna! Det flög som en blixst genom Helges hufvud. Ja, de lågo kvar i vaken, och det var icke att tänka på att nu berga dem. Nya kunde han icke få af den ogene trädgårdsmästaren, det viste han allt för väl. Alltså var hela resan gjord förgäfvess, och troligen var det löjtnanten, till hvilken han nu kände sig stå i en pinsam tacksamhetsskuld, som skulle lemna den stolta

Linda hennes viktigaste attribut såsom blomsterflicka för aftonens bal. Helge kände sig vid denna tanke alls icke vänligt stämd mot den man som nyss vågat lifvet för hans skull. Han kunde till och med reta sig åt att löjtnanten haft »enkeltjusaren» kvar i ögonvrån, då han legat utsträckt framstupa på iskanten. Till svar på löjtnantens fråga mumlade Helge någonting otydligt och tillade derpå:

— Ännu en gång tack och far väl, herr löjtnant! Jag har besinnat mig och tar in så länge på stället der jag har hästen stående.

— Nå, som ni vill då, svarade Axel Tanne. Men laga, att ni blir torr så fort som möjligt bara!

— Konstig prisse den der! tillade han för sig sjelf och fortsatte hvisslande vägen mot herrgården, der stranden var garnerad med drängar, som varit för fega att våga sig ut.

Missödet med blommorna gjorde, att Helge icke tänkte mycket på sitt kroppsliga befinnande, då han, våldsamt hackande tänderna, vände kosan mot den röda stugan. Blommornas förlust grämde honom fortfarande då han låg på soffan derinne, medan hans kläder torcade framför spisen, och han fick dem icke ur hufvudet, då han längre fram på dagen körde tillbaka till staden.

Det var redan eftermiddag då han anlände dit. Han ansåg det nu icke lönt att hålla sitt löfte att »låta höra af sig» hos fröken Linda då han kom hem, utan skaffade sig i dess ställe att syssla för tidningen. På sättet träffade han faktorn.

— Är artikeln jag lemnade uppsatt? frågade redaktören mulen.

— Nej, blef det något tvekande svaret.

— Den kan naturligtvis inte vara det, då herr Andersson bär den omkring med sig i fickan, fortsatte Helge skarpt. Den ligger väl der ännu, kan jag tro.

Det gjorde den inte; men faktorn hade inte förmodat att det var så brådtom, utan att uppsatsen kunde »stå öfver», såsom det heter på tidningsspråket.

Detta var att gjuta olja på Helges vredeseld. Han var i regeln mycket hyggelig i sitt sätt mot dem han hade att göra med i tidningen. Men nu blef han bister. Han hade mera hetta i blodet än vanligt och kände sina tinningar bulta.

— Jag undanber mig sådana förmodanden, som bara bevisa brist på omdöme, murrade han. Det är kanske herr Anderssons mening att neka sätta upp den? Fattades bara det!

Faktorn såg litet försmädlig ut, men svarade ingenting, utan fäste bara manuskriptet i en tenakel och började sjelf sätta efter det. Helge stod mulen bredvid och såg på, tills faktorn hunnit några rader, då han vände sig om för att gå utan att säga adjö som vanligt.

— Uppsatt skall artikeln nog bli, sade då herr Andersson fogligt, men dock med en liten understrykning.

Helge svängde om på klacken och frågade barskt:

— Hvad är meningen med den upplysningen?

— Åh, ingenting — annat än hvad jag sa', blef det lugna svaret.

Och så fortsatte den pligtrogne mannen att sätta.

Helge smälde igen dörren efter sig med en duns och gick upp till sig.

Han satte sig i soffhörnet med den oumbärliga pipan och rufvade öfver dagens motigheter. Det var

redan skumt, och han såg elden glimma i masurhufvudet vid hvart drag han tog. I dag smakade det inte att röka heller. Han viste icke hvad det var åt honom. Nedstämd var han förut; men nu kände han sig ruskig också.

Men det var så sant — han hade alldeles försummat att äta middag. Bläfve det gjordt, skulle han nog komma i sitt esse igen. I all hast ömsade han därför linne och fick på sig de svarta kläderna — ty balen kunde han för Lindas skull icke bestämma sig för att försaka, och när han blifvit färdig med sin middag, skulle dansen kanske redan vara i full gång.

När man är mellan de tjugu och tretti, bruka bekymren icke rå mycket på aptiten, och Helge var intet undantag från vanliga matfriska ungdomar. Men denna gång ville det alls icke gå för honom att göra heder åt rätterna, fastän den jovialiske värden på stads-källaren, hvilken såsom född stockholmare satte värde på Helge såsom den andre patriciern i »provinsen», lät sätta för honom det bästa som fans och sökte krydda hans måltid med sina gamla historier, hvilka aldrig berättades för några »brackor», dessa måtte spendera hur mycket de ville. Det var som om Helge fått något i halsen, som hindrade honom att äta. Han kände sig bara törstig. Källarmästaren, som såg att något var på tok, persuaderade honom att till kaffet taga en »islikör», under hvilket namn gick en blandning som gjordes på stället och som hade en alltid kylig krusmyntasmak. Det piggade upp för ögonblicket, och Helge trodde, att han hade öfvervunnit sin opasslighet, då han lemnade bordet och den vid denna tid på dagen ödsliga matsalen samt förfogade sig upp i festvåningen, från hvilken dansmusikens toner just nu började låta sig förnimma.

Att beskrifva en kostymbal hör en annan penna till än den trubbiga, hvaröfver jag förfogar. Och jag hoppas, att en välvillig läsarinna sjelf lätt kan ifylla den lucka i skildringen som uppstår, då jag blott nämner, att der var mycket folk och att af de kostymerade de flesta uppgåfvo sig föreställa — ty af de sins emellan mycket varierande drägterna skulle man haft svårt att sluta sig dertill — således uppgåfvo sig föreställa debardörer och debardöser, såsom icke ovanligt är på sådana tillställningar. Hvad som menas med en debardös har jag aldrig kunnat utfundera, och om en naiv debardör, en baldebardör förstås, finge höra sitt tillfälliga yrke nämnas på svenska, skulle han förmodligen betacka sig och påstå sig representera något annat.

Helge, som aldrig förr varit med på en kostymbal, gick omkring och undrade öfver att den eller den till stadgad ålder komna personen ville spöka ut sig på det viset. Men han höll inne med sin förvåning; ty det hela var honom bra likgiltigt, och hans ögon sökte blott *en*. Henne kunde han likväl i början icke finna. Den första dansen var slut, och många af de dansande hade börjat draga sig undan till smårummen. I salen på de långa stoppade väggbänkarne sutto beskedliga mammor, och golvet upptogs mest af ungherrar, många af dem ännu ovan spritande ut med fingrarne i de trånga handskarne och förgäfves bemödande sig om att antaga ett obesväradt och ledigt sätt att vara.

Nu spelades det upp till en polka, och kavaljererna rusade åstad för att hemta sina damer.

Der kom hon, Linda, vackrare än någonsin i sin färgrika, smakfulla drägt. Men kjolen var för kort, tyckte Helge. Och hvem var det som förde henne,

riddaren i den storlockiga peruken? Det kunde väl inte vara löjtnanten heller, han som hade sorg efter fästmön ännu? Men hvem eljest? Jo, visst var det han! Helge kände så väl igen hans sätt att röra sig, då han tog emot sin dams blomsterkorg och stälde den i ett fönster, strax innan de skulle dansa ut. Det var med en viss sjelfmarterande tillfredsställelse som Helge iakttog, att löjtnantens blommor voro ännu vackrare än dem han sjelf lemnat qvar i vaken. Han var nämligen i den sinnesstämningen, att han ville göra sig så olycklig som möjligt. Han hade aldrig förr sett Linda på bal, och det beredde honom verkliga qual att det var en annan än han som höll armen om hennes lif och som fick hafva henne alldeles för sig, medan de hvirflade kring på golfvet. Hvad var det för ett nöt, som hittat på att man skulle dansa? Det kunde han just undra. Mödrarna borde verkligen förbjuda sina döttrar sådana nöjen, och om han vore gift eller bara förlofvad, skulle han då visst inte tillåta . . .

Detta hindrade inte, att han var fast besluten att bjuda upp fröken Linda — helst till en fransäs, ty den varade så länge, men eljest till hvad som helst. Då polkan var slut och paren strömmade ut ur salen, skyndade han därför efter dem, ifrig att få anmäla sig hos henne.

Han fann henne i ett af smårummen, der herrarne bildat ett litet hof kring hennes emmastol. Somliga af dem stoltserade med blommor, som de fått ur hennes rika förråd, och andra gjorde sig just älskvärda för att också blifva lyckliggjorda. Det var svårt att komma fram genom den täta skaran; men det lyckades omsider.

— God afton, fröken! Fastän jag inte hållit mitt löfte, hvilket inte berott på mig, det försäkrar jag, vågar jag ändå . . . .

Han talade ovanligt fort och hade smått läst öfver under sitt sökande.

— God afton, herr Höst! afbröt Linda vänligt. Hvad ni ser echaufferad ut! Har ni dansat så häftigt?

— Nej, visst inte! Jag bryr mig för resten inte om . . . . Men fröken svarar inte . . . .

— Bad ni om en dans? Förlåt, om jag inte hörde!

— Ja, om fröken har någon ledig. Får jag lof att se programmet?

— Jag har bara en vals kvar och skrifver upp er för den. Det är den tredje.

— Tack, fröken! Jag kom ändå inte alldeles för sent.

— Ni kunde ha tingat på förut.

— Det gjorde jag; men jag rådde inte för att isen brast.

— Nu förstår jag er inte. Ni ser så konstig ut, herr Höst. Är ni sjuk?

— Ser jag konstig ut? Litet tomhändt bara. Inga blommor — det är hela saken.

Dermed bugade han sig och skyndade ut ur det lilla kabinetet, som under hela hans samtal med Linda blifvit utrymdt af den nyss uppvaktande skaran. I dörren stötte han emot den storlockige riddaren.

— Ursäkta! bad Helge försmädligt. Jag har glömt min monokel och ser så illa utan den.

Löjtnanten mumlade något om »fyllkaja», som Helge lyckligtvis inte hörde.

Den upphettade redaktören gjorde ett hvarf genom hela lokalen, men såg ingen och intet som intresserade

honom, hvilken nu blott önskade, att alla danser före tredje valsen skulle fortast möjligt börjas och slutas.

Han hade hoppats bland balgästerna finna baronen; men denne var icke att upptäcka. I hans ställe råkade han vid slutet af sin upptäcktsvandring »flickorna Psalm», som den kyrkliga värdigheten till trots också fått lof att kläda ut sig.

Nelly såg präktig ut såsom en medeltida borgfröken med utskurna puffärmar och veckadt halskrås. Hennes mörka hår låg i små naturliga lockar ner i pannan, och hennes ögon kunde smälta bly, hade nyss en af hennes beundrare påstått. Den blida Gerda borde helst hafva uppträdt såsom Sancta Ecclesia och varit klädd i messskrud, påstod Helge, så snart han helsat. Nu var hon dalkulla, och såsom sådan var hon mycket täck.

— Ni dansar inte? frågade Nelly, men hann icke vänta på svaret, innan hennes otålige kavaljer, unge patron på Fågelsjö, förde henne bort.

— Det bör ni inte göra i qväll heller, förmanade Gerda. Ni ser ut som om ni hade feber. Lyd mig nu och var snäll gosse! tillade hon litet skälmaktigt, men med en innerlighet i rösten, som Helge likväl icke lade märke till.

Dermed tog hon hans arm och förde honom med sig.

Han lät det ske och protesterade blott med den upplysningen, att han bjudit upp till tredje valsen.

— Ja, det är långt dit, och jag skall för resten gerna göra er ursäkt hos Linda.

— Linda! repeterade han uppbrusande. Hur vet fröken...? Har jag sagt...? Fins det inte andra att dansa med?

Gerda lade sin lilla lediga hand blidkande på hans arm.

— Jo. Seså! Sitt ner med mig här nu! Jag dansar inte.

— Hvarför har då fröken kommit hit? frågade han, i det de slog sig ner i hvar sin stol inne i det innersta, endast till hälften upplysta lilla rummet.

— Eljest hade Nelly måst stanna hemma också, sade pappa.

Gerda var van att behandla sjuka. Med sitt lugna, mjuka sätt inverkade hon nu också på Helge, så att hon fick honom att hålla sig stilla i sitt hörn. Ingen kom in i det lilla kabinettet, och den fridfulla stämning som Gerda alltid egde förmåga att framkalla fick sådan makt med Helge, att han skam till sägandes hade somnat, då hon smög sig ut för att ställa om att någon följde honom hem.

Han drömde oroligt. På nytt låg han i vaken och kämpade för sitt lif. Men rundt om vaken utbreddes sig balsalens golf, och alldeles inpå honom dansade löjtnanten med Linda. När de stannat och satt sig, såg han att Linda hvilade sina fötter i hans egen blomsterskatt, medan hon flätade kransar af andra blommor och med dem smyckade sig och Axel Tanne. Under tiden gjorde han sjelf fåfånga försök att komma upp ur vattnet. Han ville ropa till henne, att hans blommor voro för goda att trampa på; men han kunde icke.

Tyst! Hvad var det nu hon sade? Han hörde hennes röst alldeles inpå sig och hade rest sig ur stolen. Med utbredda armar och flammande blickar närmade han sig dörröppningen till det utanför liggande rummet, hvars största del genom en portièrskyldes för honom.

— Ah, så du pratar Axel! Skulle jag bry mig om honom! Nej, inte mer än så!

— Men han hänger efter dig jemnt, och man vet aldrig hvar man har er flickor.

— Jo, det skall just herr löjtnanten säga! Det är väl inte meningen att låtsas vara svartsjuk, Axel?

— Ja, skratta du! Men under senaste tiden, då jag varit tvungen att hålla mig på afstånd från dig, har jag känt hur det plågar mig att se andra uppvakta dig.

— Nå, nu är ju den tiden slut.

— Ja, Gud ske lof!

— Fy, Axel, att säga så! Tänk på den stackars Henriette!

— Låt de döda begrafva sina döda! Men jag vill lefva, och nu särskildt vill jag ha löfte om nästa vals af dig. De spela »An der schönen, blauen Donau», valsernas vals, och då får du icke neka mig . . . . Eljest sätter jag mig, ta' mig tusan, och spelar kort!

— Nästa vals — men den skall ju kandidaten ha.

— Der ha vi honom igen! Men ser du inte, att karl'n är påstruken?

— Besynnerlig föreföll han mig; men . . . .

— Ah, för fan! Nej, jag gör Hans Surmulenhet orätt. Han har nog feber i faggorna. Han trillade i sjön i förmiddags ute vid Ljungvalla och fick ligga i en bra stund, innan jag lyckades dra upp honom.

— Nej, hvad säger du, Axel! Men du kom väl inte i med?

— Intel! Men nu börjar jag förstå hvad han skulle göra vid Ljungvalla! Han hade lofvat dig blommor, Linda!

— Och jag hade undanbedt mig sådana från honom, observera det!

— Hä! En så'n en! Men nu *vill* jag ha valsen, Linda. Du får mankera honom.

— Det går inte an.

— Han dansar väl så utmärkt, kan jag tro?

— Tvärtom, som en träbock.

— Nå, då är väl hans konversation så utmärkt underhållande?

— Så elak du är, Axel! Han tråkar ut mig, han är odräglig — hör du nu!

— Och jag får valsen?

— Ja, låt oss gå dit ut nu! Hu, herr Höst, så ni skrämde mig!

— Bli rädd för en träbock, som tråkar ut en och är odräglig, fröken? Det behöfs inte. Träbocken skall inte gå i vägen mera.

— Jaså, ni roar er med att lyssna, min herre! skrek löjtnanten för att komma sin dam till hjälp. En ny älskvärdhet till edra många andra!

Men Helge blef inte stucken af detta angrepp. Han frågade bara tonlöst:

— Hvarför lät löjtnanten mig inte ligga kvar i vaken?

— Kom, Axel! bad fröken Linda ifrigt och drog i hans arm.

Hon hade efter första skrämelsen undvikit att möta Helges nu glanslösa och irrande blickar.

Helges foglighet hade afväpnat hennes kavaljer.

— Han är sjuk, sade han; det syns tydligt. Jag skall hemta doktorn.

Och helt oartigt lemnade han fröken Linda, som icke vågade vara ensam med den yrande Helge, utan skyndade sig undan, då Gerda Palm i detsamma kom tillbaka med doktor Barr i släptåg efter sig.

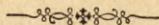
Hur hjertlöst! utropar säkert mer än en vid tanken på Lindas grymma beteende mot Helge. Och hur litet öfverensstämmande med hennes karakter, sådan den eljest blifvit framställd i berättelsen! Ja väl. Men det är nu en gång så, att vi äro sammansatta af motsägelser. Och hvem vill försäkra sig om sig sjelf, att han eller hon icke skulle kunna göra sig skyldig till något liknande? Det är psykologiskt fullt förklarligt, hur den af två rivaliserande unge män begärda flickan kunde handla så som hon gjorde, utan att hon därför behöfde vara i själ och hjerta elak. Hon blef vid detta tillfälle i viss mån ett omständigheternas offer, och då en älskande qvinna tvingas att taga parti, blir hon alltid orättvis mot den för hvilken hennes hjerta icke talar. Hon liksom Helge var fallen för att draga ut konsekvenserna, och af ett slags ärlighet mot sig sjelf var det som hon brukade hårda ord, då hon nu en gång bragts att uttala sig emot den redan förut afvisade friaren. Hon menade säkerligen alls icke så illa som det lät. Måhända är äfven samtalet mellan henne och löjtnanten mindre korrekt återgifvet; ty sagesmannen är den anfallne Helge sjelf, och han var denna olyckliga qväll allt annat än kompetent att opartiskt redogöra för hvad som tilldrog sig.

Utan att det väckte något uppseende bland de öfriga balgästerna, förmåddes Helge att aflägsna sig. Doktorn följde honom hem och såg till, att han kom ordentligt i säng, samt gaf nödiga förhållningsorder åt städerskan. Majorskan, som, intagen af sitt förakt för Moköpings-societeten, afhållit sig från att deltaga i balnöjet och uppdragit åt en annan fru att vara förkläde åt Linda, hade redan gått och lagt sig, hvilket förargade

doktorn, emedan han förklarade sig icke »lita på pigor», men hade erfarenhet af majorskans ordningssinne och vana vid sjukvård.

— Hm! mumlade doktorn, då den feberglödande Helge väl kommit mellan lakan, det här kan bli farligt nog. Dumt att bara ha den här slamsan att lita på! Det anade mig något sådant här, när jag såg honom åka bort i morse. Ho-ho!

Doktorn såsom swedenborgare hade ofta sina aningar, men — vanligen först efteråt.

ELFTE KAPITLET.

Efter en orolig natt vaknade Helge fram på följande förmiddag med en tagg i hjertat, men temligen redig. Den föregående dagens tilldragelser erinrade han sig först så småningom. Det hände honom nu såsom mången gång eljest, att han kände sig olycklig utan att veta hvarför, förr än han fick ordna händelserna i sitt minne.

Det var ingen i rummet, då han steg upp och klädde sig. Hans händer skälfdde, och gången var osäker. Men det fäste han sig icke vid; ty han hade fått en spartansk uppfostran och var icke van att pjunka med sig sjelf.

På »byrån», såsom det yttre rummet storståtligt kallades, fann han före sig rektor Malmvall, som var sysselsatt med en hög korrekturafdrag. Detta väckte Helges förvåning; ty han hade icke anmodat den gamle herrn om någon hjälp.

— Förlåt! började han, sedan rektorn tittat upp ett ögonblick och gifvit honom en flyktig helsning. Förlåt, herr rektor, det här är öfverloppsgärningar.

— Tror inte det, min unge vän, var rektorns lugna svar.

Helge var för matt efter feberanfallet för att taga humör öfver rektorns öfverlägsna sätt. Han slog sig beskedligt ner på en stol vid det stora bordet och sade bara ett tonlöst »jaså» samt roade sig sedan med att se på hur rektorn arbetade.

Efter en stund kom faktorn upp, och Helge vaknade till besinning af att han hade pligter att uppfylla. Faktorn tycktes generad, då han fann båda herrarne vid bordet.

— Är min artikel uppsatt, herr Andersson? frågade Helge.

Rektorn sköt upp glasögonen i pannan och såg på faktorn.

— Jaa, svarade denne dröjande.

— Nå, låt mig få ett afdrag då, bad Helge utan att märka de andras besynnerliga miner.

— Ja, gerna, svarade faktorn, men . . . .

— Men?

— Men hvad skall det tjena till nu?

— Tjena till? Jag förstår inte. Mitt illamående är inte värre, än att jag . . . .

— Det var inte det jag menade.

— Hvad då?

— Har inte rektorn sagt eller herr Svensson . . . .?

— Rektorn? Herr Svensson? Hvad är det för historier?

En misstanke om rätta sammanhanget började uppstå hos Helge.

— Vill rektorn vara god och förklara mig . . . ? frågade han hetsigt, i det han sprang upp från stolen.

— Seså, lugn, min unge vän! förmanade den värdige Gregorius Malmvall. Nu har ni febern öfver er igen.

Helge sökte betvinga sin häftighet och störtade i sig ett glas vatten samt satte sig sedan i en avvakande ställning, med en fråga i hvarje min.

— Faktorn menar, fortsatte den gamle herrn med förarglig långsamhet, att korrektur kan vara onödigt, då . . . .

— Då?

— Då officinen inte kan trycka tidningen längre.

— Inte trycka den längre?

— Nej, det fins inte stil tillräckligt, och pressen är upptagen.

— Med hvad?

— Med den nya tidningen.

— Den nya!

— Ja, Nya Moköpings Allehanda, som jag åtagit mig att redigera tills vi få sakerna ordnade.

— Åh, så'nt kanaljeri! Så att mitt kontrakt betyder ingenting?

— Jo visst, ingen har tänkt bryta det. Men deri står inte ett ord om skyldighet för bolaget att trycka tidningen. Ni får er aflöning till kontraktstidens slut, och mera honnett kan man inte gå till väga, vill jag tro.

— Mera bakslugt, menar rektorn!

— Ah sasa! Det gäller att se upp här i verlden. Hur är det Cicero säger . . . .

— Men jag skall sätta upp ett eget tryckeri.

— Alldeles ja. Det ha vi nog tänkt oss. Men det kan icke ske i en handvändning, och tills det blir af . . . .

— Ha herrarne fria händer, ja! Inte illa uträknadt!

— Förifra er nu inte, min unge vän! Om inte vi hade försatt *er* ur stridbart skick, så hade *vi* varit tvungna att dansa efter er pipa, och det kan ni väl förstå att vi ville undvika. Och hvad det beträffar att sätta upp ett nytt tryckeri, så tro mig: här är inte rätta platsen för er — ni behöfver ett vidare fält för er talang, än vår lilla stad kan erbjuda.

Faktorn drog på munnen och aflägsnade sig ljudlöst med korrekturen. Helge satt och stirrade bistert på det svarta bordet framför sig och tycktes icke höra på rektorns smicker.

— Vill rektorn förklara mig en sak? frågade han.

— Gerna, om jag kan.

— Hvarför ha inte herrarne sagt upp mig långt före detta?

— Hi hi hi! Nej, då hade ni haft tid att ställa er på egna ben och bli farlig till det afgörande ögonblicket. Det var nog meningen mer än en gång; men då vi fingo höra om arvet . . .

— Hvem har berättat om det?

— Det stod i Posttidningen, att aktierna blifvit öfverflyttade på er. Jo, då, ser ni, rådde jag och Svensson till att inte gå för häftigt till väga; ty — ursäkta mig! — ni vill gerna köra hufvud i vägg och skulle inte gifvit vika.

— Vill rektorn höra mitt omdöme om det här?

— Det är väl inte så mildt, kan jag tro.

— Nej, det kan sammanfattas i två ord: fy fan!

Till svar på detta anfall nöjde sig rektorn med ett öfverlägset skratt.

— Men tro inte, skrek Helge, att jag är ofarlig ännu! Jag skall visa . . .

— Min unge vän gjorde klokast i att gå och lägga sig. Doktorn kommer tillbaka om en stund.

— Under ert tak stannar jag inte en minut längre. Dermed fick Helge på sig öfverrock och hatt.

— Helsa de andra, sade han då han gick, att de ska få höra af mig förr än de ana!

Och så far väl, anspråkslösa gård, der han hoppats och lidit så mycket och dit han i kommande år så mången gång skulle drömma sig tillbaka!

Hur Helge tillbragte de närmast följande timmarne, kunde han efteråt icke riktigt erinra sig. Han torde hafva styrt om flyttningen af sina saker, som blott utgjordes af kläder och böcker, till gästgifvaregården, der han, efter hvad som sedermera blef upplyst, hyrt sig ett rum, oaktadt detta snart föll honom sjelf ur minnet.

Frampå eftermiddagen sågos de fleste af stadens inflytelsesrike män en och en eller gruppvis begifva sig till arbetareföreningens hus, der de blefvo insläppta i salen efter att vid ingången hafva styrkt sin rätt till inträde genom företeende af kort, försedda med disponenten Svenssons sigill. Äfven åtskillige arbetare hörde till de utvalde. Samlingen började blifva fulltalig, och medan man väntade på inbjudarne, förströdde sig de närvarande med samtal, delvis af långt ifrån så allvarsam art som man skulle kunnat vänta vid ett tillfälle då man kommit tillsammans för att öfverlägga om samhällets viktigaste angelägenheter. Fiskalen roade dem som sutto honom närmast med en skildring af herr Pierres serenad, hvilken varit det allmänna samtalsämnet i två dagar, men om hvilken man var angelägen att få höra tillförlitliga detaljer af den som borde vara bäst underrättad.

— Att den token tror sig om att kunna sjunga! undrade någon.

— Begravningspirre, ja! utbrast fiskalen med komiskt allvar. Han kallas så, som herrarne veta, sedan han börjat tralla för lik.

— Ja, upplyste en annan af sällskapet, eller också »numro fyrahundrafemtittvå» — »jag går mot döden hvarjt jag går».

— Åh, då vet jag nyare namn på honom, menade en tredje.

— Hvad då, hvad då? sporde flere nyfikna.

— Bårhuslärkan.

— Ha-ha-ha!

Arbetarne, som icke voro så skämtsamt anlagde, utan hade en hög uppfattning af stundens och sin egen betydelse, hade klungat sig tillsammans nederst i salen och resonnerade med dämpad röst.

— Nå, det skall bli Vråstadsboarne den här gången, kan jag förstå, sade en.

— Neej, du, menade en annan, de' ligger di ifrån som Nikodemus från köttkorfven. Våran Svensson har lurat dom.

Detta meddelande mottogs med ett slags gillande grymtningar.

Men i detsamma hördes ett tystnad bjudande »mina herrar!» från talarestolen vid salens öfre kortvägg. Det var rektor Malmvalls hvita polisonger som visade sig ofvanför den möbel som blifvit jemte skrifbordet kallad för den farligaste af alla. Han öppnade mötet å inbjudarnes vägnar och valdes derpå till ordförande. Knappt hade detta skett förr än han lade i dagen en synbar oro med anledning af något som passerade vid dörren.

På gatan en bit derifrån hade baron Rosenarm träffat Helge som han funnit besynnerlig och som han förgäfves sökt förmå följa sig.

— Nej, kom med mig, du! hade Helge yrkat.

Alla baronens invändningar hade varit fruktlösa, och för att det icke skulle hända hans unge vän någonting hade han gjort honom sällskap till arbetareföreningens hus. Dörrvakten hade icke gjort några svårigheter vid att släppa in Helge, fastän denne saknade kort.

— Herrn skall referera, förstår jag, hade han sagt.

Och deremot hade Helge icke haft något att invända.

Men för baronen hade det icke gått lika lätt. Det hjälpte icke att han vädjat till vaktmästarens omdöme.

— Ni ser ju, att herr Höst är sjuk, och jag står inte till svars med att gå ifrån honom.

— Det rör mig inte, var allt hvad karlen haft att svara.

Och så hade baronen till sluts blifvit bragt derhän, att han skjutit den blott i föresatser men icke till sin kropp obeveklige mannen åt sidan och med våld trängt sig in i salen, der han satt sig på en stol bredvid Helge under de innevarandes ogillande mummel. Herr Svensson gick fram till ordföranden och hviskade någonting till honom, hvarpå förhandlingarna fortsattes.

Det är icke skäl att länge uppehålla sig vid dessa, då läsaren af det föregående vet, att allting var aftaladt på förhand. Alltnog — sedan en éloge egnats den afgångne riksdagsmannen, upplästes ett telegram från Vråstad af innehåll att ett inflytserrikt parti derstädes uppställt disponenten Svensson såsom kandidat och att dervarande tidning, om hvars öfvergång genom köp i

herr Svenssons hand några dagar förut dock ingenting nämndes, uttalade sig med värme för honom. Besynnerligt nog fick han förespråkare just i dem som man kunnat förmoda skola för sig sjelfva åstunda en riksdagsfullmakt. Rektorn egnade såsom mötesordförande den föreslagne kandidaten sitt verksamma understöd och hade i dagens nummer af tidningen icke lagt armarna i kors, då det gäلت att uppmana Moköpingsboarne att taga vara på sina intressen, med hvilka det icke var svårt att gissa att det menades herr Svenssons intressen och hans förbundnes. Postmästare Bellin steg upp och höll ett långrandigt tal, hvori den uppstälde kandidatens lämplighet för det uppdrag man tillämnade honom på ett öfvertygande sätt lades i dagen.

— På hvad sätt har han fått de der gökarne på sin sida? undrade baronen.

— Åh, svarade Helge, han har naturligtvis lurat den ene, liksom han gjort med mig, och köpt den andre. Vi få väl se prosten på arenan också snart.

Men den spådomen besannades icke.

Då ingen opposition förnams, ansåg man det tydligen tillräckligt taladt för den som var designerad till mötets kandidat. För att gifva en folklig anstrykning åt det hela afslutades dock anföranden rad med några osammanhängande satser af en arbetare, som blifvit vunnit för herr Svensson genom en ny af denne till arbetareföreningen gjord donation till för öfrigt mycket måttligt belopp, och af en poliskonstapel, som vädjade till lokalpatriotismen och menade tro på, att det vore en skam, om icke Moköping, den större af de två städerna, skulle tillsätta riksdagsman.

Så lyfte ordföranden sin klubba och frågade högtidligt:

— Uppställer således mötet till sin kandidat disponenten Svensson?

Då hördes en häftig stämma ropa:

— Herr ordförande!

Det var Helge som begärt ordet. Rektorn lät sin klubba hvila i luften och tittade sig villrådig omkring. Denna hans tveksamhet begagnade Helge sig af till att börja. Han hade sprungit upp på en stol oaktadt alla baronens försök att hindra honom derifrån och stod der nu med feberglänsande ögon.

— Mina herrar, skrek han med skärande röst genom det döfvande sorl som hans uppträdande framlockat, ni ä' visserligen stora nöt allesammans; men jag vill ändå upplysa er om hvad den mannen går för, som...

Kraftiga klubbslag ljödo; men Helge lät icke tysta sig.

— Den mannen som begagnar er dumhet till trampolin för sin egennyttan... väsnades Helge.

— Karl'n är knosis! ropade postmästaren.

— Herr Höst är icke inbjuden till mötet, upplyste ordföranden.

Herr Svensson reste sig liksom för att säga någonting. Han såg ut att vara alldeles likgiltig för anfallen och oväsendet.

— Och herr Höst är icke ens valberättigad, tillade ordföranden hastigt, hvarpå herr Svensson satte sig.

— Kör ut honom! vrålade några.

Detta tycktes vara ett argument som slog an; ty några ögonblick derefter befann sig Helge på gatan,

medan församlingen inne i salen enhälligt uppstälde disponenten vid Moköpings oljeslageriaktiebolag Daniel Svensson såsom sin kandidat vid det förestående riksdagsmannavalet.

Rosenarm hade följt sin vän ut. Efter dennes exaltation kom bakslaget hastigt. Han skulle ha fallit omkull, så vida icke baronen med kraft tagit hans arm under sin. Till stor lättnad för Rosenarm, som började blifva illa till mods, kom doktor Barr i detsamma.

— Se, der ha vi rymmaren! utropade han. Ho-ho! Står det så illa till? Han måste genast hem i sängen.

Och utan krus fattade doktorn Helges andra arm.

Men den sjuke unge mannen, som icke längre var sig sjelf mäktig, gjorde likväl ett oväntadt kraftigt motstånd, då man ville föra honom åt det håll af staden der tryckeriet var beläget.

— Jag går aldrig dit, förklarade han bestämdt. Förr få ni lägga mig i vaken igen.

Det visade sig omöjligt att öfvertala honom, och de båda herrarne som tagit hand om honom stodo alldeles villrådiga.

— Det är öfverfullt på lasarettet, upplyste doktorn, så han kan inte få rum der. Det vore eljest det bästa; ty det blir nog både svårt och långvarigt.

— Jag ser ingen annan råd, förklarade baronen slutligen, än att vi få ta' honom hem till mig.

— Det blir bra, menade doktorn. Du har alltid hjertat på rätta stället, hedersbror, fast du ställer dig som om du vore utan ibland — ho-ho!

— Ah prata! utbrast baronen. Sådana der anatomiska funderingar kan du behålla för dig sjelf. Afdelning, framåt marsch!

Under hemvägen mumlade Rosenarm då och då för sig sjelf ett och annat, af hvilket doktorn icke kunde uppfatta mera än spridda ord: »undras hur hustru min skall bära sig åt nu, jag», »förbannadt spektakel det här, men han kan väl inte ligga på gatan heller» o. s. v.

När doktorn hade gått, efter att i baronens hem ha lemnat detaljerade föreskrifter om den sjukes skötsel, satt denne med sin värd i den senares bibliotek eller arbetssalong, hvad man vill kalla det, medan ett rum gjordes i ordning och sängkläder värmdes. Det artade sig till lunginflammation, om det icke redan var det, och måhända till något annat derjemte för den så snöpligt afdankade redaktören, som ännu dagen förut varit så lifskraftig. Baronens misshumör hade förjagats af hans omsorg om vännen, som satt der i den stora skrifstolen, eländig och kraftlös, men åter temligen redig efter yrslen.

— Min gamle gosse, sade baronen vänligt, det var för ledsamt med detta.

Helge svarade ingenting, utan såg bara med ett hjälplöst uttryck på den talande.

— Du vet att jag inte är nyfiken, fortsatte baronen, och doktorn har sagt, att du inte får oroas, så med förklaringarna få vi skjuta upp tills du blifvit frisk igen, hvilket jag hoppas skall gå raskt nog. Men en sak måste jag fråga dig: böra vi icke underrätta på tidningen om att du har förfall?

— På tidningen? eftersade Helge slött. Nej, det är slut der — de ha motat af mig.

— Såå, står det till på det viset? Men inte är det någonting att ta' sig af. För dig står hela världen öppen.

— Nej, det är inte det — jag bryr mig inte om tidningen och de der intrigörerna alls nu efter hvad som händt. Nej, det är inte det . . .

— Inte det? Nåå, då låta vi det vara tills vidare.

— Nej, kära Rosenarm, du är den ende som jag kan tala vid, och jag måste låta dig veta . . . Du kan inte tro hvad jag genomgått . . .

— Åh jo, kära du, hvar och en har sitt kors. Men se så — lugna dig nu!

— Det är lätt att säga, men . . . Jag är inte fallen för att spela tragedi, det vet du. Men du skall få höra . . .

Och i afbrutna satser, i början lugnt nog, men till sluts med stormande häftighet, berättade Helge sin historia med Linda. Han hade aldrig varit med om några kärlekssaker förut, så att hans framställning fick ingenting af det konventionelt uppstyltade som gerna vidlåder deras framställning, hvilka hafva amouretter till en oundgänglig beståndsdel i sina händelser. Men i dess ställe blef utvecklingen af hans hjerteangelägenhet skildrad så gripande genom den enkelhet hvarmed den berättades, att baronen mot sin vilja blef rörd.

Då Helge hunnit till slutet af hvad han ville säga och skildrat uppträdet på balen, var det förbi med hans sjelfbeherskning. Han lutade sig ner öfver bordet med hufvudet på armarne och brast ut i en förtviflad gråt.

— Stackars gosse! sade baronen vekt och lade tröstande, nästan smekande sin hand på hans hufvud. Jo, jo, känner till det der. Det svider; men man dör inte af det.

Då han såg upp, stod friherrinnan der med stora tårar i ögonen. Hon hade hört alltsammans.

Så snart Helge blifvit bragt till sängs, följde friherrinnan sin man in i sjukrummet. Yrseln hade åter begynt, och det var tydligt att den sjuke icke hade någon redig uppfattning af hvad som försiggick omkring honom.

— Ja, detta var en ledsam affär, Amélie, sade baronen med dämpad röst. Du får säga åt Christine, att hon vakar öfver honom i natt. Barr vill partout inte, att han lemnas ensam.

Friherrinnan lade sin genomskinliga hand på mannens arm och såg på honom med en bönfallande blick.

— Vill du inte låta mig stanna hos honom? frågade hon. Det gör mig så hjertligt ondt om den stackars unge mannen.

— Hvad tänker du på! utbrast baronen. Du vet ju...

Och han kastade en menande blick på en stor konjaksbutelj, som stod på nattduksbordet.

— Ja, jag vet, Bougie, att doktorn ordinerat...

Det lät som om friherrinnan nu icke ens ville taga *ordet* konjak i munnen.

— Nå, och ändå...?

— Ändå, Bougie. Jag lofvar dig...

— Du har lofvat så många gånger, kära barn.

— Men nu lofvar jag dig riktigt, riktigt, att du skall kunna lita på mig. Just för att jag vet, att det är så viktigt... När jag fick se den der — och hon såg med ett slags afsky på buteljen — då tänkte jag just: nu eller aldrig. Du *måste* låta mig stanna.

— Man skall icke utmana frestaren, Amélie!

— O, tro mig: jag vet hvad det gäller! Ansvaret skall hålla mig uppe. Din väns sjukdom kan bli mig till upprättelse. Ack, jag ber dig!

Baronen var icke öfvertygad. Men han gaf vika, dock med en åtbörd som tydde på hans misstro: han slog ut med armarne med insidan af händerna uppåt, hvilket hos honom kunde beteckna åtskilligt, men nu var uttryck för reservationen: »jag tvår mina händer». I nästa ögonblick ångrade han, att han visat hvad han tänkte, och kysste henne på pannan, i det han hviskade:

— Stå fast! Det gäller kanske hans lif, men säkert vår lycka.

— Vår lycka, Bougie! svarade friherrinnan med andakt.

Då mannen gick, kastade hon en tacksam blick efter honom. Den mötte hans sorgsna öga, som glimmade till af ett svagt hopp.

Tiden gick långsamt för den stackars friherrinnan, som ängslade sig med mångahanda tankar och snart började frukta, att hon öfverskattat sin ståndaktighet. Det var ögonblick då hon redan sträckte ut handen efter buteljen. I den viste hon, att det fans bot för stundens qual och ängslan. Hon skulle bara taga sig några droppar för att få nerverna i ordning. Hon blef rädd för sig sjelf och begynte gå af och an med ljudlösa steg, tills hon lugnat sig något. Så började den sjuke kasta sig fram och tillbaka med sakta jämmer. Hon satte sig ned och strök med sin fina, mjuka hand öfver hans panna, tills han blef stilla igen.

Då klockan slog, öppnade han ögonen och stirrade frånvarande på henne. Hon erinrade sig doktors föreskrift och fattade med darrande hand den stora buteljen och slog en matsked full med konjak, som hon nödgade den sjuke att svälja.

Han somnade genast på nytt.

Spritången hade först verkat så häftigt på henne, att hon kände ett slags svindel. Hon satte korken så hastigt i buteljen, som om det gäلت att stänga in en ond ande i den. När det var gjordt, sansade hon sig och vågade lukta på skeden, men sköt omedelbart ifrån sig den med en min af vedervilja.

Det tycktes henne i samma ögonblick, som om hon åter såge sin mans sorgsna blick med den lilla, lilla glimten af hopp uti. Hon sjönk på knä vid sängen och dolde ansigtet i händerna. Kanske tackade hon Gud för att hon *en* gång kunnat vara ståndaktig mot frestelsen och bad om kraft till fortsatt kamp.

TOLFTE KAPITLET.

En dag flere veckor derefter låg Helge, fortfarande i samma rum, men nu »ofvanpå», ty sjukdomen var häfd, fastän konvalescensen var långsam. Han hade läst Hackländers fantastiska berättelse *Die vier Könige*, och aldrig hade kortpotentaterna förr gjort honom så mycket nöje som nu då han med den mottaglighet för intryck som är en angenäm följd af det återvändande lifvet låtit sig tjusa af deras saga. Förmiddagssolen lyste in och förde med sig denna vackra dager, med hvilken eljest allt öfvergjutes för den som länge dvalts uti sjukrummets mörker.

Medan Helge låg der med den hand som höll boken matt nedfallen på filten, hörde han röster från det närmast liggande rummet, hvars dörr öppnades och slöts. Den ene af de talande var Rosenarm, derpå kunde han icke misstaga sig. Men den andre var så lägmäld, att han icke kunde igenkännas på stämman. Att det dock icke var friherrinnan och icke heller någon af tjänstfolket, det framgick af hvad baronen sade. Men plötsligt höjde den andre rösten:

— Du får lof att finna någon utväg, Bugge. Nu, när jag är så nära att få ett lefvebröd, skulle det vara tusan så föregligt, om allt skulle slå slint för en formalitet.

Ah! Det var löjtnant Tanne. Hans närhet gjorde ett starkt intryck på Helge. Den lät honom på nytt erfara plågan af den bittra kränkning för hvilken han varit utsatt, och om han än hade trott sig stark emot sin känsla för Linda, så var det nu klart för honom att han misstagit sig i den tron. Den lycklige rivalens röst skulle eljest icke egt förmåga att så uppskaka honom. Han sade sig sjelf, att han var lumpen som lät intaga sig af afundsjuka och dertill dum, då han ju efter hvad som händt för intet pris skulle vilja offra sin stolthet och låta allt blifva godt igen. Men dessa förnuftsgrunder hjälpte icke. Han kände, att trots dem blödde hans inre sår lika ymnigt som när det var färskt.

Men hans upprörda tillstånd hindrade honom icke att följa med samtalet i det angränsande rummet. Tvärtom tycktes hans hörsel hafva fått ökad skärpa genom hans känslösvallning.

— En formalitet, Axel, må så vara; men du är mer än lofligt lättsinnig, och det gör du ingen hemlighet af.

— Seså, skall *du* nu börja med moralpredikningar!

— Ja, det kunde min själ behövas. Har du inte gjort nya skulder? Säg!

— Jag kunde väl inte lefva på de gamla heller.

Baronen skrattade och fortsatte godmodigt:

— Jag har ju lofvat dig mitt namn. Resten får du göra sjelf.

— Då kan du också ta tillbaka ditt namn. Om *du* inte talar vid kammarherrn på Ljungvalla, så säger

han nej. Men dig har han förtroende för, det har han sagt mer än en gång.

— Nå, det får väl gå då, fast det är ett allt annat än trefligt uppdrag. Hur snart skall det vara klart?

— Jag har lofvat besked till i öfvermorgon.

— Du generar dig inte, du!

— Ah seså, Bugge! Om jag ändtligen blir rangerad karl och får sätta fötterna under eget bord, så är det din förtjenst, det skall jag aldrig glömma. Jag må vara lättsinnig; men jag är inte otacksam, det vet du.

— Ja, kära Axel, nog blir det bra med det, bara kammarherrn vore så lätt att öfvertala, som du tycks tro.

— Jag är lugn, eftersom du lofvat försöka. Tack, heders-Bugge! Du förstår att jag är belåten att få höra svaret så snart du talat vid gubben.

— Kors, och jag som trodde att det var dig likgiltigt!

— Du skämtar — nå, det var bra! Men nu får jag lof att gå. Min respekt för Amélie! Tusan hvad hon ser kry ut nu! Jag har inte sett henne på år och dag, tror jag, förr än nyss.

— Ja, hon repar sig, Gud ske lof! Stöter intet oväntadt till, tänker jag hon börjar visa sig bland folk snart igen.

— Ja, hon får lof att komma med på mitt . . . . Tyst, min mun, så får du en cigarr!

— Aha, nya krokar ute igen!

— Jag har ingenting sagt. Men Axel Tanne och celibatet passa icke ihop. Frid, min bror!

— Adjö, galenpanna!

Och så öppnades och stängdes dörren, hörde Helge. Omedelbart derefter kom baronen in till honom.

— Du ser upprörd ut, käre vän, sade Rosenarm bekymrad. Ah, jag förstår! Du har hört . . . Jag borde ha tagit in honom någon annanstans.

— Nej, svarade Helge med tillkämpad fattning, det var nog bäst som skedde.

Och efter en paus tillade han:

— Skulle du vilja sitta ned och låta mig få en stunds samtal med dig?

— Så gerna! svarade baronen. Men du är rent af högtidlig.

— Du vet, att jag inte är nyfiken, började Helge, och *derför* vågar jag be dig låta mig veta hvad ditt samtal med löjtnanten rörde sig om — i fall det låter sig göra, förstås. Mitt skäl att begära denna upplysning skall jag säga sedan.

— Liksom det vore så svårt att gissa!

— Jaså?

— Du vill hjälpa honom.

— Ja, bekände Helge rodnande, du har gissat rätt.

— Nå, i den vägen gör du som du vill. Men du skall få höra hvad det är. Han har fått löfte på kassörsplatsen i banken, om han kan ställa fordrad borgen för sig.

— Hur stor borgen skall han lemna?

— Trettitusen och två namn inunder. Jag har lofvat mitt, såsom du troligen hört; men konsten är att få det andra. Det är din mening, kan jag förstå, att erbjuda ditt.

— Nej, svarade Helge mycket bestämdt.

— Jaså, nå jag lyckönskar dig till att vara mindre fallen för donquixoteri än jag tänkte.

— Det fins ingenting, som är mig mera motbjudande, fortsatte Helge, än allt slags humbug. Men en

humbug vore det, om jag visade mig vänlig mot löjtnant Tanne och tvingade mig till tacksägelser af honom. Han är mig rent af motbudande.

— Jag märker att jag missförstod dig. Men det råar du sjelf för. Nu tala vi således inte mer om detta.

Helge fortsatte utan att omedelbart svara.

— Troligen skulle han heller icke vilja taga emot någon tjänst af mig, och hvad beträffar hans blifvande hustru . . . .

De sista orden sades med en onaturligt sträf röst.

— Nå, hans blifvande hustru?

— Så skulle jag inte vilja förödmjuka henne genom påtrugad hjälpsamhet.

— Nej, det kan jag godt förstå.

— Och ändå måste han hjälpas.

— Hvarför är det nödvändigt från din ståndpunkt sedt?

— Han har dragit mig ur sjön, och jag är för stursk att stå i tacksamhetsskuld till honom.

— Aha! På det viset! Men ändå vill du vara anonym, om jag gissar rätt?

— Ja, det är min stolthet inför mig sjelf som skall soulageras, upplyste Helge med ett ironiskt löje.

— Alldeles som jag skulle tagit saken vid dina år!

— Nu skall jag säga hur jag tänkt mig att den här angelägenheten skall kunna ordnas.

— Nå, låt höra!

— Tror du att kammarherrn skrifver på, om han får sådan säkerhet, att han icke kan lida förlust?

— Ja, derom är jag öfvertygad.

— Vill du då bjuda honom mina bankaktier såsom hypotek? Han lemnar mig ett quitto och sänder mig

utdelningen årligen, men får sig tillförsäkrad rätt att sälja dem och göra sig betäckt för sin förlust, om han skulle ådraga sig någon sådan genom att teckna sitt namn för löjtnanten. Går detta för sig?

— Ja, naturligtvis, och Axel Tanne är således säker på att få platsen.

— Aktierna skall du genast få. Jag har dem i kappsäcken.

— Det är bara en svårighet med det här.

— Och det skulle vara?

— Hur jag skall kunna hålla god min, när Axel Tanne tackar mig för hvad jag uträttat med min övertalningsförmåga hos kammarherrn på Ljungvalla.

— Jaså, intet annat, sade Helge och såg ut att vara lättad från ett bekymmer. Men säg mig, tillade han hastigt, du tror ju inte att jag har *spelat* inför dig?

— Jag vet inte hvad jag skall säga.

— Hvad för slag! utropade Helge kränt.

— Jo, du har spelat stolt, då jag misstänker att du är mera . . .

— Mera, hvad?

— Högsinnad.

— Pu!

Helge fnös föraktligt.

— Jag är en praktisk karl, ser du, sade han med sjelfbedragarens säkerhet och utan att låtsas se baronens framsträckta hand, och det graverar mitt välbefinnande att behöfva stå i obligation. Derfor, bara därför så . . .

— Ja, jag förstår, sade baronen leende, och tackar dig å Axel Tannes vägnar, du praktiska menniska!

TRETTONDE KAPITLET.

Afskedsvisiterna voro en plågsam nödvändighet som Helge hade undanstökat; ty han hade gjort upp sitt konto med Moköping och skulle nu resa derifrån, sedan han hemtat sig efter sjukdomen, så att han åter var sig temligen lik, om än blekare och magrare samt litet mindre hastig i sättet.

Men den svåraste af visiterna återstod. Helge kunde icke resa utan att ha sagt farväl åt majorskan, som visat honom så mycken vänlighet. Han hade tänkt, att han skulle träffa henne ute eller borta och sålunda slippa undan utan ett formligt besök. Men hon hade varit alldeles osynlig. Bara skicka sitt kort ville han icke; ty det hade majorskan en gång förklarats sig uppfatta såsom mindre artigt, då det brukades af yngre personer mot äldre och utan att vara föranledt af brådska eller annan tvingande nödvändighet. Men sådan förelåg icke här. Han hade haft god tid på sig och varit på många ställen både i staden och trakten deromkring.

Det fans således ingen undflykt, och samma dag som han skulle resa begaf han sig för första gången

efter sin sjukdom ånyo till den del af staden der han så länge haft sin varelse. Han trodde sig nämligen veta, att Linda för tillfället var bortrest.

Då han återsåg det gråa huset med de hvita fönsterkarmarne och fruktträden inne på gården, hvilka nu stodo i full blom, föreföll det honom som om lång tid förflutit sedan han varit der senast.

En af sätterigossarne helsade förvånad på honom då han passerade från grinden fram till verandan. Majorskan hade sett honom genom fönstret och mötte honom derute.

— Nå, jag må säga, utropade hon, att det är att göra sig rar riktigt! Jag trodde att kandidaten alldeles glömt bort mig.

— Nej, fru majorska, jag glömmet aldrig den gästvänskap jag rönt här i huset. Nu är jag kommen för att säga tack för den för sista gången.

— Kandidaten reser!

— Ja, nu med middagståget. Jag har ingenting vidare i Moköping att göra.

— Den som kunde säga detsamma! suckade majorskan och nödgade sin gäst att stiga in.

— Hvad ser kandidaten sig så oroligt omkring för? frågade hon, när de väl tagit plats i förmaket.

— Åh, för ingenting, svarade Helge brydd. Jag undrade . . .

— Linda kommer strax hem. Hon gick ut i ett ärende. Men nu först märker jag hur förändrad kandidaten är. Jag fick ingenting veta om sjukdomen förr än kandidaten redan var borta. Eljest skulle jag väl . . . Åh, är det så brådtom?

— Ja, jag hade tänkt taga mera tid på mig för detta besök; men så blef jag hindrad i sista ögonblicket.

Han rodnade nu såsom alltid då han sade en osanning.

— Men skall kandidaten inte vänta på Linda? Jag kan nog förstå af ett och annat, att det kommit något emellan er; men säga adjö kan man alltid.

— Nej, det är ingenting emellan oss, påstod Helge utan att åsyfta att säga något dubbeltydigt.

— Jo, det hörde jag senast i går. Linda grälade på Axel Tanne, såsom hon gu'nås gör ofta nu, och de hade väl talat om kandidaten; ty Linda blef ond så hon grät och sade till sist: »Jag har handlat ganska orätt mot herr Höst; men därför ämnar jag inte fördraga att man förtalar honom och minst att du gör dig lustig öfver honom.»

Helge skulle i vanliga fall haft svårt att behålla kontenansen vid ett sådant meddelande. Men nu var det ändå värre; ty i den öppna dörren såg han Linda, som stod der blossande röd och synbarligen tveksam om hvilket parti hon skulle taga: stiga på eller vända i förhoppning att hon förblifvit osedd. Men då hon mötte Helges blick, hade hon intet val längre.

— Nå, se der ha vi Linda! utropade majorskan, som måtte ha glömt hvad hon nyss förut sagt; ty hon var lika obesvärad som vanligt. Kandidaten är här för att taga afsked.

Helge bugade sig stelt och tog sin hatt från stolen der han lagt den.

— Ja, jag har hört, att ni lemnar oss, sade Linda, medan majorskan resolut tog hatten från Helge och förklarade:

— Nej, litet saft och småbröd skall kandidaten ha till väggkost.

Hon gick ut för att bestyra om detta, och de två unga blefvo lemnade ensamma.

Det uppstod en förlägen tystnad. Helge gick fram till pianot och stälde sig att bläddra i ett häfte der. Linda slog sig ner på en stol utan att taga af sig regnkappan och såg på honom med ett verkligt bedjande uttryck.

— Herr Höst, sade hon sakta.

— Fröken skall inte tro, svarade han kärft, att jag arrangerat detta möte. Jag trodde, att ni var borta, och jag var skyldig er mor vanlig höflighet.

— Jag tror inte heller, att ni kommit för min skull. Men jag har något att säga er.

— Jag tänkte eljest, att det vore bäst om vi båda talade så litet som möjligt med hvarandra.

— Ni är ond på mig, sade hon nästan ödmjukt, och ni har full rätt att vara det.

Hon reste sig och gick fram till honom.

— Ni skall slippa alla ursäkter från mig, fortsatte hon. Jag har sårat er allt för djupt, att ord skulle kunna göra det godt igen, det vet jag.

Han vände sig mot fönstret och knep ihop läpparne, innan han svarade:

— Fröken kunde besparat mig detta. Jag är inte af trä och ber att slippa.

— Mamma kommer! sade hon hastigt. Men innan dess — låt mig tacka er!

— Mig! För hvad?

— Jag vet hvad ni gjort för Axel Tanne. Jag var på Ljungvalla den dagen, då baron Rosenarm kom

dit, och jag såg papperen på kammarherrns skrifbord sedan.

— Såå! svarade han känslolöst.

Det var honom motbjudande, att hon fått veta om saken och ännu mera att hon öppet visade sitt intresse för den och tog den på det sättet.

— Herr Höst, sade hon ännu tystare, det skall vara min bot, att jag tar min lycka ur edra händer. Om ni kan, så tänk på mig utan bitterhet. Far väl!

Då han vände sig om, var hon borta.

När Helge ändtligen var färdig att gå, tog den vänliga majorskan honom i famn och klappade honom.

— Adjö, min snälla kandidat! sade hon. Jag hade gjort upp helt andra planer. Men man får finna sig. Om också ingen annan saknade kandidaten här, så gör jag det — var säker på det!

Vid jernvägsstationen väntade honom en öfverraskning. Utom baronen och friherrinnan, som lemnade honom en vacker bukett, fann han före sig pastor Palm med döttrar, Nelly åtföljd af sin pin färske fästman, unge patron på Fågelsjö, samt dessutom herr Pierre och gumman Träff. Det var således ändå några som brydde sig om honom.

— Ack si, jag ko-kommer efter, sade herr Pierre, då han tog afsked. Jag har fått plats i Stockholm.

Stina Träff snöt sig energiskt och neg djupt, då hon lade sin valkiga hand i Helges.

»Mister Pickwick» hade tydligen beslutit sig för att taga afskedet så litet sorgligt som möjligt. Han skämtade på sitt vanliga godmodiga vis öfver att herr Svensson vid riksdagen fått ett blekladgt nej på sin motion om förhöjd tull på lin-, rof- och rapsolja.

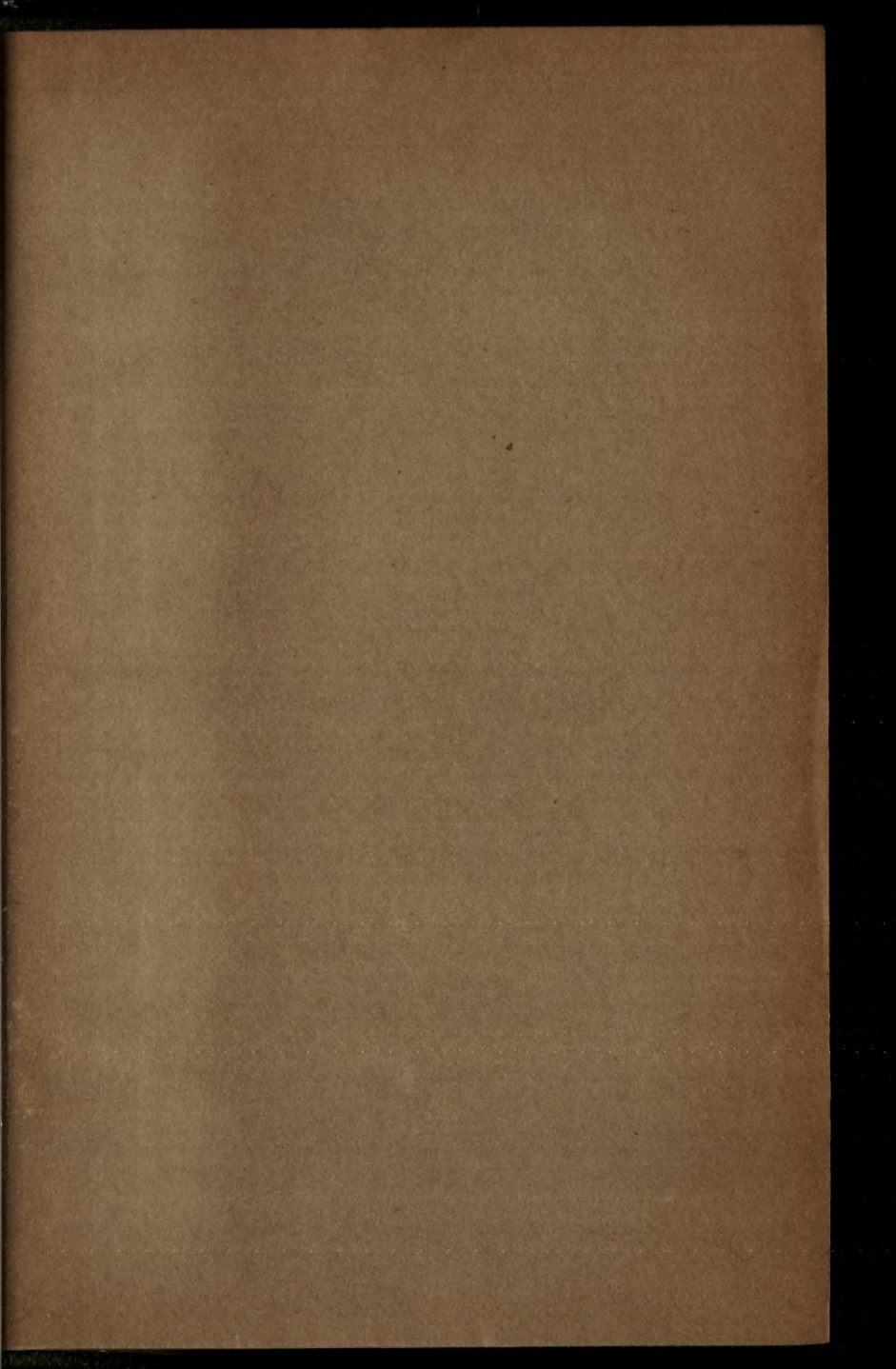
Signalklockan ringde, och Helge måste taga plats i sin kupé. Alla skakade hand med honom och önskade honom lycka.

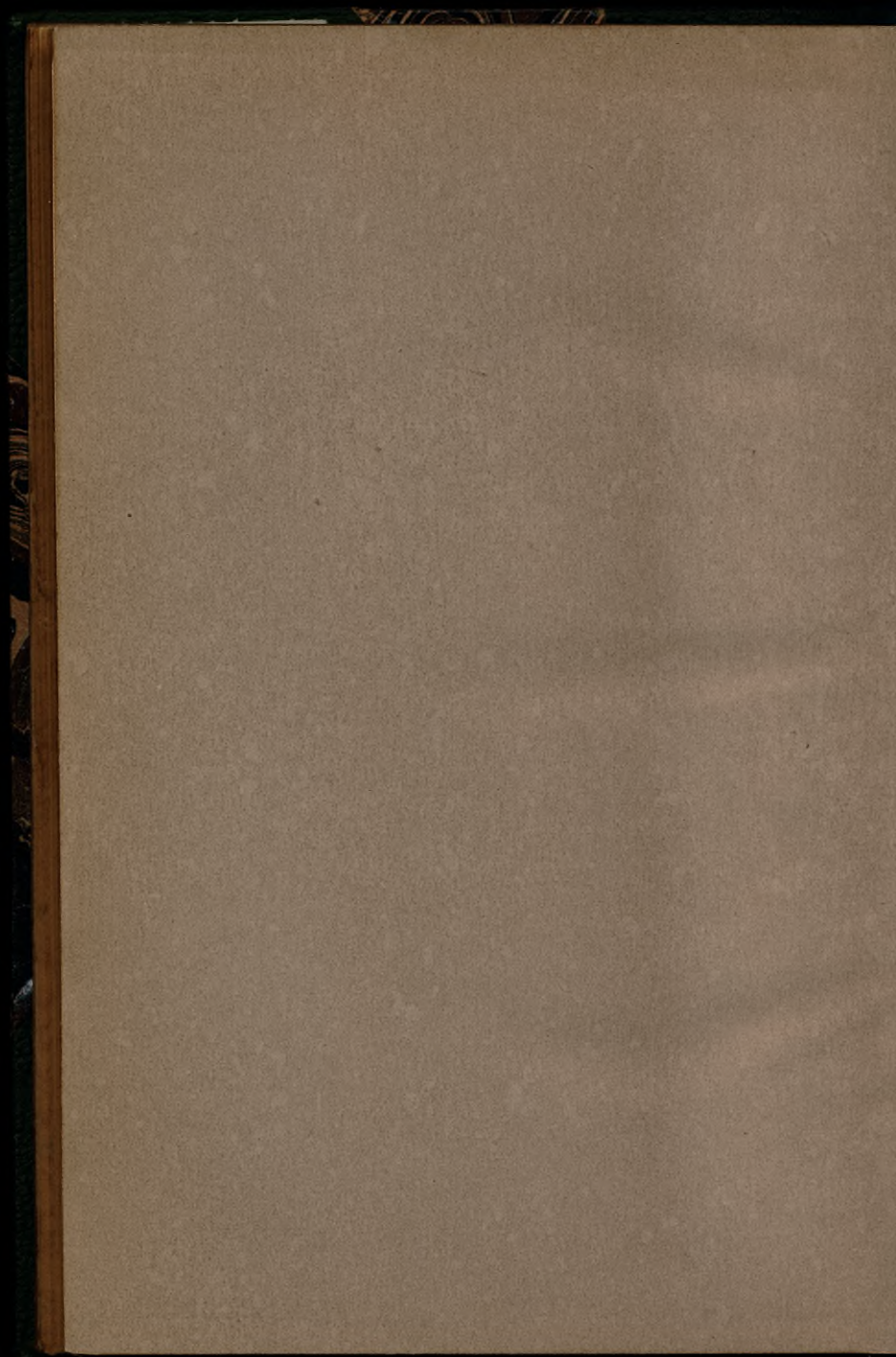
Då stationsinspektorens pipa ljud, steg Gerda Palm upp på fotsteget och lemnade Helge ett litet paket. Det var en anspråkslös minnesgåfva, sade hon, och Helge hann knappast tacka.

Det sista som han såg af Moköping var hennes blå ögon.

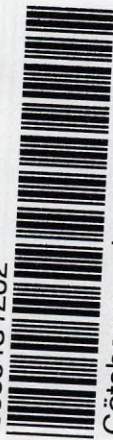
Då tåget kommit utom stationen, öppnade han paketet. Det innehöll ett bokmärke, utfördt med öfverlägsen konstfärdighet i broderi och föreställande ett kors med en krans af röda rosor deromkring.

6000181202

Göteborgs universitetsbibliotek

A
B